

Imbombo sya Batumigwa Isyakulongosya

Umsimbi gwa kalata uju aali jo Luuka, jo uju aasimbile joope na kalata gwa *iNdumi iNunu ijaa Luuka*. Mwa kalata uju ikupanga ukuti, Jesu bo anyakiigwe ukubuka kumwanya, abafundigwa baake balinkwanda ukulumbilila iNdumi iNunu ku Bajuta abaa nkiisu kyabo. Luuka ikulingaania muno abafundigwa boosa kubwandilo baalimmwambiliile Mbepo Mwikemo, na muno Mbepo ujo endelelaga ukubalongosya na kubakasya abeene pamopeene na balongosi baabo, mu mbombo jaabo ijaa kulumbilila iNdumi ijaa Jesu.

Ndatuulo ulwa 1-12 Luuka ikupanga isi untumigwa Peeteli aabombile, na isi syaboniike ku biitiki abaa mu Jelusalemu. Kangi Mbepo Mwikemo muno aabatuliile fiijo ukusyagania ukuti Kyala ikulonda iNdumi iNunu ijaa Jesu jifumusigwe ku bandu abaa mfiisu fyosa. iNdumi ijo jikaja jaa Bajuta beene. Kangi ulutuulo ulwa 13-28, Luuka ikulingaania muno Mbepo Mwikemo aalinndongwisye untumigwa Pauli ukubuka nkulumbilila iNdumi iNunu mbujo ubwingi ubwa mu Asija na mBalaja, na kumalikiisya nkaaja akaa mu Looma. Mwa kalata uju aasimbile simo isi untumigwa Pauli aalumbiliile. Isi sikututuula uswe ukusyagania muno baalumbiliile iNdumi iNunu ijaa Jesu ku

bandu abaa luko nu luko, na isi baaganilaga nasyo bo bikulumbilila.

Isi silimo mwa kalata ujū
Ubwandilo bwa kipanga kya Kyala
Ingubilo sya Bakilisiti bo bikulumbilila iNdami iNunu
Imbombo jaa Peeteli
Injila jaa Pauli ijaa kwanda ukubuuka kukulumbilila
Ulukomaano ulwa mu Jelusalemu
Injila jaa Pauli ijaa bubili ukubuuka kukulumbilila
Injila jaa Pauli ijaa butatu ukubuuka kukulumbilila
Ukukoligwa Pauli nu kwenda injila jaa kubuuka ku Looma

Jesu ikunyakigwa ukubuuka kumwanya

¹ Mwitiki mwinangu Tyofili, mwa kalata gwangu jula ugwa kwanda,* naasimbile syosa isi Jesu aabombaga nu kumanyisya, ukufuma kubwandilo bwa mbombo jaake,

² ukufika pi isiku lila aalyegiigwe ukufyuka kumwanya, bo abalagiile ku njila jaa Mbepo Mwikemo abatumigwa† aba aabasungwile.

³ Ku masiku amalongo mana bo asyukile ukufuma mbufwe, aabasetukilaga abatumigwa bala kaa kingi, ku njila nyingi, ukubanangisya ukuti umwene nalooli mumi. Aajobaga nabo inongwa isya Bunyafyale bwa Kyala.‡

⁴ Iliisiku limo, bo Jesu aaganiile na batumigwa baake, alinkubalagila alinkuti,

* **1:1 1:1** Kalata gwangu jula ugwa kwanda jo kalata gwa Luuka.

† **1:2 1:2** **Abatumigwa** Bala ku isyakulingaania. ‡ **1:3 1:3** **UBunyafyale bwa Kyala** Bala ku isyakulingaania.

“Mulingasookangamo mu Jelusalemu, looli muguulile ukwambilila Mbepo Mwikemo ujũ Taata aafingile, ujũ mwapiliike bo ngũjoba inongwa syake.

⁵ Namanga Johani umoosi aaboosyaga abandũ na miisi, looli amasikũ manandi aga gikwisa, umwe aamukoosigwaga na Mbepo Mwikemo.”§

⁶ Akabalilo akangi bo Jesu aaganiile na batumigwa baake, balinkũndaalusya balinkuti, “Bũle Ntwa, akabalilo aka ko kaa kubagomokesya abanyaisilaili ubũnyafyale bwabo?”

⁷ Alinkũbaamula alinkuti, “Iiisikũ na kabalilo kaa kubombigwa, afibaatiike Taata, jikaja mbombo jĩnu ukũmanya.

⁸ Looli mukwisa kwambilila amaka bo Mbepo Mwikemo abasulukiile, po mukũufumusyaga mu Jelusalemu, moosa nkiisũ ikya Jutai ni kya mu Samalija, ukwakufika kũno kimalikiile ikiisũ.”

⁹ Jesu bo amalile ukũjoba isyo, boosa bo bikũnkeeta, alinkwegigwa ukũfyuka kũmwanya, ibingo lilinkũmfisa, balinkũtoligwa ukũmmbona kangi.

¹⁰ Bo bakaali baluusamiile kũmwanya, bo ikũfyuka, nakalinga balinkũboneka abanyambala babili aba baafwele imyenda imyelu, biimile kifuki nabo.

¹¹ Balinkuti, “Umwe mwe banyambala baa mu Galilai, fiki mwimile apa muluusamiile

§ 1:5 1:5 Aamukoosigwaga na Mbepo Mwikemo Kokuti Kyala ikwisa kũntama Mbepo Mwikemo ukũtũgala nkati mu ndumbula syabo nũ kubalongosya. Bala kalata gwa Johani 14:16-17.

kumwanya? Jesu ujū anyakiigwe kumyinu ukubuka kumwanya, muno mummboniile bo ikufyuka kumwanya, ikwisa kugomoka kangi bo lūlūlo.”

Matija ikusaligwa ukupyanilapo pabujo bwa Juuta

¹² Po abatumigwa baa Jesu balinkusookapo pa Kyamba kya Misyunguti, balinkubuka mu Jelusalemu, paali kifuki ikilomita jimo* ukufuma pa kyamba kila.

¹³ Bo bafikile nkaaja balinkwingila nnyumba, balinkufyuka nkyumba ikya ku golofwa muno baatugalaga. Baalimo baa Peeteli, Johani, Jaakobo, Andeleja, Filipino, Tomasi, Balitolomai, Matai, Jaakobo umwana gwa Alifai, Simoni undwila kiisu kyake,† na Juuta umwana gwa Jaakobo.

¹⁴ Boosa babaaba baaganilaga bwila pakwiputa, pamopeene na bakiikulu, na Malija unna gwa Jesu, na baamyabo baa Jesu.

¹⁵ Iliisiku limo Peeteli aalyimile pakati pa biitiki, bo babungeene. Boosa baali bandu imia jimo na malongo mabili buno.

¹⁶ Alinkubabwala alinkuti, “Mwe baamyitu, syalondigwaga mpaka sibombiigwe isi sisimbiigwe mwa Kalata umwikemo. Isyo ijolo aasijobile Ndaabiti‡ ku njila jaa Mbepo Mwikemo, isya Juuta ujū aabalongwisye aba baalinkolile Jesu.

* **1:12 1:12** Kifuki ikilomita jimo NKigiliki bikuti *Ubwende ubwa pa Sabati.* † **1:13 1:13** **Simoni undwila kiisu kyake** NKigiliki bikuti *Simoni Selote.* ‡ **1:16 1:16** **Ndaabiti** Bala ku isyakalingaania.

17 Juuta aali gwa nkibugutila kiyitu, twabombaga imbombo pamopeene nagwe.

18-20 Sisimbiigwe mwa kalata ugwa Isabali ukuti,

'Akaaja kaake na kajege kisaame,

kangi angatugasyangamo umundu najumo.' "§

(Juuta aalyulile ungunda ni ndalama isi aakabiile mbuniongafu, alinkugwila ulwanda, alinkupufuka nu bula bwake bulinkusooka panja. Inongwa isyo syafumwike ku bandu boosa aba baatugalaga mu Jelusalemu, po ungunda gula balinkugukooolela ingamu jaa Ake-litama, mu njobelo jaabo kokuti ungunda gwa Ilopa.)

Peeteli alinkwendelela ukujoba alinkuti, "Sisimbiigwe kangi mwa kalata gwa Isabali ukuti,

'Umundu ujungi apyanilepo pabujo bwake ubwa bulongosi.'*

21 "Kunongwa ijo tunsale umundu jumo ndi aba baajaga na nuuswe akabalilo koosa aka unywa Jesu asyungutilaga na nuuswe. Ujo ikulondigwa ukujaga jo jumo ndi bala baajaga na nuuswe,

22 ukwandila akabalilo aka Johani uMoosi oosyaga, mpaka iisiku ili Jesu aanyakiigwe kumyitu ukufyuka kumwanya. Ikujaga nkeeti pamopeene na nuuswe ukufumunya ukusyuka kwa Jesu."

23 Po paapo balinkubajoba abandu babili. Jumo ingamu jaake aali jo Joosefu, ijingi bantigi

§ 1:18-20 1:20 Bala kalata gwa Isabali 69:25.

* 1:18-20 1:20

Bala kalata gwa Isabali 109:8.

Balisaba, ujũ kangi bankoolelaga ingamu ijaa Jusiti. Ugwa bubili, ingamu jaake aali jo Matija.

²⁴ Po balinkwipuuta balinkũti, “Gwe Ntwa, usimeenye indumbula sya bandũ boosa. Utunangisye abandũ babili aba, jo alikũ ujũ gũnsalile,

²⁵ ukũti apyanilepo pa mbombo jaa butumigwa iji Juuta aajilekile, po afwile, abũũkile pabũjo bwa bala batikũmmwitika uNtwa Jesu.”

²⁶ Po balinkũbomba ubũlagusi† kũ bandũ babili bala. Ubũlagusi bũlinkũnangisya ingamu jaa Matija, jo alinkũja pamopeene na batumigwa bala kalongo na jũmo.

2

Mbepo Mwikemo ikũbasulukĩla abĩĩtiki

¹ Iisikũ lya Pentekositi* bo lifikile, abandũ boosa aba baalimmwitiike Jesu, baabungeene pabũjo bũmobwene.

² Nakalinga akoogo kalinkũfuma kũmwanya, kalinkũfwana koobela kwa mbelo gwa maka, kalinkũwisũla nnyumba joosa iji baatũugeeleemo.

³ Po balinkũsibona indimi ngati sya mooto, silinkũbalanila nũ kũnsulukĩla kũkũti mundũ ujũ aalipo pala.

† **1:26 1:26 Ubũlagusi** ABajuuta baasimbaga ingamu sya bandũ mmabwe pamo mu ngili, baabũkaga mu nyambi pamo mwi ikopo. Baajũgĩsyaga mpaka ilibwe limo ili lili ni ngamu jaa mundũ lisooke nũ kũsatũka paasi. Ingamu iji jikũtalapo ukũsooka, jo ujũ baatigi asaliigwe. * **2:1 2:1 IPentekositi** Bala kũ isyakũlingaania.

4 Boosa balinkwisula Mbepo Mwikemo, balinkwanda ukujoba mu njobelo isingi, bo muumo Mbepo Mwikemo aabapaga ukujoba.

5 Mu Jelusalemu baalimo aBajuuta aba banti-ilaga Kyala, baafumile mfiisu fyosa ifya panja.

6 Abandu abo bo bapiliike iliisya ilya koogo, balinkwisa ku bwingi pala. Balinkwalangana paapo kukuti mundu aajipilikaga injobelo jaake jikujobigwa na biitiki bala.

7 Balinkuswiga, balinkujoba balinkuti, “Keeta aba boosa bikujoba bo uho, bakaja Bagalilai?”

8 Sili buleebule, uswe kukuti mundu ikubapilika bikujoba mu njobelo jaake, iji aapaapiigwe najo?

9 Balipo abandū baa mu Palitija, Metija, Elamu, abandū baa mu Mesopotamija, Jutai, Kapatokija, Ponti, Asija,

10 Filigija, Pamfilija, Misili, kukibafu kya Libija kifuki na Kilene, abaheesya ukufuma ku Looma,

11 aBajuuta na bandū aba bingiile ndwitiko lwa Bajuuta, aBakileti na Baalabu. Uswe twesa tukupilika bikujoba mu njobelo syitu imbombo ingulumba isi abombile Kyala!”

Peeteli ikulumbilila

12 Boosa balinkuswiga nu kwalangana, balinkwanda ukulaalusania balinkuti, “Kali, sikunangisya ifiki sisiisi?”

13 Looli bamo balinkugila balinkuti, “Abandu aba bagaalile ubwalwa.”

14 Po Peeteli alinkwima pamopeene na batumigwa bala kalongo na jumo, alinkulaata ukubalumbilila alinkuti, “Mwe Bajuuta

biinangu, na mwesa mwe mukutuugala mu Jelusalemu, musimanyege inongwa isi siboniike kumyinu, mupilikisye isi ngajoba.

15 Mungi muno mukubiinogonela, abandu aba bakagaala. Ulu lubunju, isala jaa 3:00!

16 Looli isi syo isi ukunguluka Joeli aakungulwike aatile,

17 'Kyala ikajoba ikuti, Mmasiku agaa kausulo, nikwisa kuboanela Mbepo gwangu abandu boosa.

Abaaniinu abanyambala na balindwana bikwisa kukungulukaga, abaaniinu abalomyana bikwisa kufibonaga ifya mbusetuka,†
kangi abanyambala abakangale bikwisa kugogwaga injosi.

18 Na boope ababombeli bangu, abanyambala na bakiikulu, nikwisa kuboanela Mbepo gwangu, bikwisa kukungulukaga.

19 Ngwisa kubomba ifiika kumwanya mu mpaalanga, ni fimanyilo paasi pakiisu.

Pakiisu apa fikwisa kuboneka ifya ilopa, umooto ni lyosi ili likufuuka ngati lubeeфу.

20 Kumwanya, iisaba likwisa kwinisigwa ukuja ngiisi, umwesi gukwisa kuja nkeseefu ngati ilopa.

Fyosa ifyo fikwisa kuboneka, bo likaali ukwisa iliisiku lya Ntwa ikulamba iisisya.

† 2:17 2:17 **Ubusetuka** Bala ku Isyakulingaania.

21 Kukuti mundu uju ikusumila mu ngamu jaa Ntwa,
 ikupokigwa.' †

22 Peeteli alinkwendelela ukujoba alinkuti,
 “Mwe Banyaisilaili, amupilikisye amasya aga!
 Jesu ugwa mu Nasaleti, aali mundu uju Kyala
 aabanangisye ukuti aalintumile kumyinu, ni
 fiika, ifiswigo ni fimanyilo. Kyala aafibobile
 pakati pamyinu, ukwendela mwa Jesu, bo muno
 musimanyiile umwe.

23 Kyala ukukongana nu lubaatiko lwake,
 aatumwile ukubananga umwe Jesu. Umwe
 mwalinngogile, ku njila jaa kunninga Jesu ku
 bapanja ukuti bankomelele pa kikohekano.

24 Looli Kyala aalinsyusiisye Jesu,
 aalimmwabwile ukufuma mu ngubilo sya
 bufwe, paapo ubufwe bukaabagiile ukampinya
 Jesu.

25 Umalafyale Ndaabiti aajobile bo ulo isya
 Jesu aatile,

‘Nammbonaga uNtwa Kyala nkyeni mmyangu
 bwila,
 ukuti ndingajungaanikaga, paapo ntuali
 gwangu bwila.

26 Fyobeene indumbula jangu jikhoboka,
 ulalimi lwangu lukululuutila nu lusekelo.
 Kangi ndi nu lusubilo, umbili gwangu gukaja
 mumi,

27 paapo ugwe utikuundeka une mbusyuka,
 kangi utikwitikisya ukuti umbili gwa
 Mwikemo gwako gubolege.

† 2:21 2:17-21 Bala kalata gwa Joeli 2:28-32.

28 Guunangiisye injila isi sikutwala ku buumi,
kwisa kuhobosya fiijo, ukujapo apa ndipo.’
”§

29 Peeteli alinkwendelela ukujoba alinkuti,
“Mwe baamyitu, ngulonda ukubabuula pabwelu
isya mwisukulu gwitu Ndaabiti, ukuti joope
aafwile na kusyiligwa. Iipumba lyake lilipo apa
pamyitu mpaka lilino.

30 Paapo Ndaabiti aali nkunguluka, kangi
aameenye ukuti Kyala aalapile na lufingo, ukuti
umundu jumo ugwa ndujungu lwake, ikwisa
kutugalaga pa kikota kyake Ndaabiti ikya
butwa.

31 Ndaabiti bo asiboniile ngaani isya nkyeni,
aasijobile isya kusyuka Meesija,* ukuti Kyala
akaalindekile mbusyuka, umbili gwake
gukaabolile.

32 Po Kyala aalinsyusiisye Jesu Kilisiti, uswe
twesa tali bakeeti baake.

33 Jesu bo afyusiigwe na Kyala ukutugala
pabujo ubwimikigwa, kukibafu ikiiliilo ikya
Kyala, ambiliile ulufingo lwa Mbepo Mwikemo
kwa Taata, po joope oonile isi na nuumwe
mukusibona na kusipilika.

34 “Ndaabiti akaafyukileko kumwanya, leelo
umwene ikujoba ikuti,

‘Untwa Kyala aalimbuulile untwa gwangu,

‘Itugasye kukibafu kyangu ikiiliilo,

ubujo ubwa lwimiko fiijo,

35 ukufika apa nikubabiikaga abalugu baako

§ 2:28 2:25-28 Bala kalata gwa Isabuli 16:8-11. * 2:31 2:31
Meesija Kokuti Kilisiti. Bala iisya **Kilisiti** ku Isyakulingaania.

paasi pa malundi gaako.” ’ ’ †‡

³⁶ Peeteli alinkwendelela ukujoba alinkuti, “Po aBanyaisilaili boosa basyaganie kisita kwilaamwa ukuti Kyala ammbiikile Jesu ukujja jo Ntwa, kangi jo Meesija, ujja umwe mwalinkomeliile pa kikohekano.”

³⁷ Po abandu bo bapiliike amasyu ago, baalasiigwe mu ndumbula syabo. Balinkubalaalusya Peeteli na batumigwa banine balinkuti, “Baamyitu, tubombe ifiki leelo?”

³⁸ Peeteli alinkubaamula alinkuti, “Amupindake, kukuti mundu oosigwe mu ngamu jaa Jesu Kilisiti, ukuti mulwage uluhobokelo lwa butulanongwa bwinu, kangi mukwambililaga ikikungilwa kya Mbepo Mwikemo.

³⁹ Namanga ulufingo ulo lwinu, lwa baaniinu, kangi lwa bandu boosa aba bali kubutali, lwa boosa aba uNtwa Kyala gwitu ikubakoolelaga.”

⁴⁰ Peeteli alinkubasisimikisya na masyu agangi gaa mingi, alinkubalamba alinkuti, “Amwipoke ku bandu abaniongafu abaa nkabalilo aka.”

⁴¹ Abandu aba baagiitiike amasyu gaake balinkoosigwa, abandu 3,000 buno baalingiile nkipanga kya Kyala iisiku lila.

Ikhipanga kya Kyala ikya kwanda

† 2:35 2:34-35 *Nikubabiikaga abalugu baako paasi pa malundi gaako* Kokuti Ukubatola nu kubalongosya abalugu.

‡ 2:35 2:34-35 Bala kalata gwa Isabuli 110:1.

⁴² Abiitiki abo baasikongaga imanyisyo sya batumigwa ni ndumbula joosa, nu kukeetana, ukumenya ikisyese nu kwipuuta.

⁴³ Kukuti mundu alinkuswiga fijo ku fiswigo ni fimanyilo fingi ifi abatumigwa baabombaga.

⁴⁴ Abiitiki boosa balinkuja kandu kamokeene, fyosa balinkulilanila.

⁴⁵ Bualisyaga icyuma kyabo nu tundu twabo, baajabaga indalama isi bakabile, ku mundu gwesa ukukongana nu butolwe bwake.

⁴⁶ Baakomaanaga bwila ni ndumbula jimojeene ndupaso lwa tempeli,§ baamenyaniga ikisyese mu nyumba syabo nu kulya ifindu fyabo pamopeene, nu lusekelo ni ndumbula isangalufu.

⁴⁷ Bantuufyaga Kyala nu kuya bakundwe ku bandu boosa. Kukuti isiku uNtwa alinkongelapo nkibugutila abandu aba baapokigwaga.

3

Peeteli ikumbumbulunya ujū aakwemaga

¹ Iiisiku limo Peeteli na Johani baalongoseenie ukubuka ndupaso lwa tempeli, isala jaa 9:00 pamuusi, akabalilo kaa kwipuuta.

² Ndupaso lwa tempeli aalipo umundu jumo ujū aakwemaga, aalemele ukufuma munda mu nna. Aapimbigwaga na bandu kukuti isiku, bammbikaga pa kipata kya tempeli, ingamu jaake iKipata iKinunu, ukuti asumege indalama ku bandu aba bikwingila ndupaso lwa tempeli.

§ 2:46 2:46 *Tempeli* Bala ku isyakulingaania.

³ Umundu ujo bo ikubabona Peeteli na Johani bali kifuki ukwingila ndupaso lwa tempeli, alinkubasuma indalama.

⁴ Po Peeteli na Johani balinkunng'aatulila amaaso, Peeteli alinkummbuula alinkuti, "Tukeete uswe!"

⁵ Alinkubakeeta, alinkusubila ukukaba fimo kumyabo.

⁶ Looli Peeteli alinkummbuula alinkuti, "Une ngaja ni ndalama, looli ifi ndi nafyo fyo ngukupapo. Mu ngamu jaa Jesu Kilisiti ugwa mu Nasaleti, sumuka gwendege!"

⁷ Po Peeteli alinkunkola ikiboko ikiiliilo, alinkummwinula. Nakalinga injajo ni fipuuto fya malundi gaake filinkukaba amaka.

⁸ Alinkwima nakalinga nu kwanda ukwenda, alinkwingila nabo ndupaso lwa tempeli kuno ikunyeela nyeela nu kuntuufya Kyala.

⁹ Abandu boosa balinkummbona umundu jula ikwenda nu kuntuufya Kyala.

¹⁰ Bo basyageenie ukuti jo jula aatugalaga pa Kipata iKinunu ikya tempeli, ukusuma ifya bususilwa, lalinkubakola ulutende nu kuswiga fijo kuli isi simmwagile.

Peeteli ikubalumbilila abandu ndupaso lwa tempeli

¹¹ Po umundu jula akaalondaga ukubaleka baa Peeteli na Johani. Abandu boosa balinkuswiga fijo ukubumbuluka kwake, balinkubabopela mwi ibalaasa ili baatigi Solomoni, ndupaso lwa tempeli.

¹² Peeteli bo ababwene abandu bala, alinkubabuula alinkuti, "Mwe Banyaisilali,

fiki mukuswiga isi? Fiki mutuluwamiile, ngati ku maka giitu pamo ku bwikemo bwitu tapelile umundu ujũ ukwenda?

13 Kyala gwa biisukulu biitu, Kyala gwa Abulahamu, Isaka na Jaakobo, ammwimiike umbombeli gwake Jesu. Umwe mwajile kummbiika kwa Pilati ukuti alongigwe, mulinkunkaana nkyeni mwa Pilati, bo umwene alongile ukuti Jesu aabuligwe.

14 Looli umwe mulinkunkaana uMwikemo jula kangi uNgolofu, mulinkusuma ukuti bammwabule unngogi.

15 Umwene jo Mpeli gwa buumi, umwe mwalinngogile. Looli Kyala aalinsyusiisye ukufuma mbufwe, po uswe tũli bakeeti baa kusyũka kwake.

16 Umundu ujũ mukummbona apa, mummeenye fiijo. Akabile amaka ku njila jaa ngamu jaa Jesu. Ku nongwa jaa kwitika ingamu ijo nu kummwitika Jesu, abumbulwike loosa, bo ulu mwesa mukeetile.

17 “Po liilino baamyitu, une mmeenye ukuti mwasibombile isi kisita kusyagania, bo ulu abalongosi biinu baabombile.

18 Looli isyo Kyala asibombile ukukongana na masyu aga aajobile ijolo ukwendela mbakunguluka baake boosa, ukuti Meesija gwake ikwisa kukubilwa.

19 Po mupinduke, musanukile kwa Kyala, ukuti abaswe loosa ubutalanongwa bwinu.

20 Mubombe bo ulo ukuti uNtwa Kyala abapero utubalilo utwa kusaala mu ndumbula. Kangi antame Jesu ujũ jo Meesija, ujũ

aabiikiigwe kunongwa jinu ukufuma liijolo.

²¹ Jesu ikalondigwa ukusyala kamwanya mpaka pakabalilo akaa kutendekesa ubwanya kukuti kandu, bo ulu Kyala aafingile ukufuma liijolo ukwendela mbakunguluka baake abiikemo.

²² Bo ulu Moose aajobile aatile, 'Untwa Kyala gwinu ikwisa kubinulila unkunguluka bo une ukufuma mmbandubinu. Mwise mupilikisyege syosa isi ikwisa kubabwulaga.

²³ Umundu gwesa ujw atikwisa kumpilikisya unkunguluka ujo, ikwisa kusosigwangako kubandu baa Kyala nu kupyutigwa.*

²⁴ Ukwandila unkunguluka Samweli na bangi boosa aba baakongile, abakunguluka baajobaga inongwa sya masiku agaa lilino.

²⁵ Umwe muli baa kilingo kya bakunguluka na baa lwitikano† ulu Kyala aabalagiile abiisukulubinu. Aalimbwulile Abulahamu,‡ ukuti, 'Ifikolo fyosa ifya nkiisu fikusajigwaga ukwendela ndajungu lwako.'§

²⁶ Po Kyala bo abinuliile umbombeli gwake Jesu, aalintumile taasi kumyinu ukuti abasaje, anngomole kukuti mundu ukuti abuleke ubutulanongwa bwake."

4

Abalongosi bikubwatwala Peeteli na Johani mu Sanihendilini

* **3:23 3:22-23** Bala kalata gwa Ukukumbuka Ingomeelesyo 18:15-19. † **3:25 3:25 Ulwitikano** Bala ku Isyakulingaania.

‡ **3:25 3:25 Abulahamu** Bala ku Isyakulingaania. § **3:25 3:25** Bala kalata gwa Ubwandilo 22:18.

1 Peeteli na Johani bo bali pakujoba na bandu bala, nakalinga balinkwisa abapuuti,* unkulumba gwa basikali baa tempeli, na Basatukai† bamo.

2 Balinkukalala fiijo kunongwa jaa kuti Peeteli na Johani babamanyisyaga abandū nū kubalumbilila ukuti, Kyala ikubasyusa abafwe bo ulu ansyusiisye Jesu.

3 Po balinkubakola Peeteli na Johani, balinkubiigalila mu nnyololo mpaka nūlūbunja, paapo gaali majolo.

4 Looli abandū bingi ndi aba baapiliike iisyu ili baalumbililaga Peeteli na Johani, baalimmwitiike Jesu. Abandū aba baalimmwitiike Jesu baafikile 5,000.

5 Po paapo kilaabo kyake abapuuti abalongosi, abalongosi baa Bajuuta na bamanyisi baa ndagilo sya Moose,‡ balinkubangaana mu Jelusalemu.

6 Joope Anasi umpuuti unkulumba aalipo, pamopeene na Kajafa, Johani, Alikisanda na bakamu abangi abaa mpuuti unkulumba.

7 Bo babilimiike baa Peeteli na Johani nkyeni, balinkubalaalusya balinkuti, “Umwe mubom-bile isyo ku maka gaani, pamo ku ngamu jaani?”

8 Peeteli alinkwisula Mbepo Mwikemo, alinkubabuula alinkuti, “Mwe bapuuti abalongosi, na mwe balongosi baa bandu!

* 4:1 4:1 **Abapuuti** Bala ku Isyakulingaania. † 4:1 4:1 **ABasatukai** Bala ku Isyakulingaania. ‡ 4:5 4:5 **Abapuuti abalongosi, abalongosi baa Bajuuta, na bamanyisi baa ndagilo sya Moose** bo aba baalimo mu *Sanihendilini*. Bala iisyu **iSanihendilini** ku Isyakulingaania.

9 Umwisyugu, umundu uyu ikukwema abombeliigwe imbombo inunu, mukutulaalusya uswe ukuti abumbulwike buleebule.

10 Po mumanyege umwe na bandu boosa abaa mu Isilaili, ukuti umundu uyu iimile nkyeni mmyinu abumbulwike mu ngamu jaa Jesu Kilisiti ugwa mu Nasaleti. Ujo jo uyu umwe mwalinkomeliile pa kikohekano, Kyala aalinsyusiisye ukufuma mbufwe.

11 Jesu ujo jo uyu Kalata uMwikemo ikuti, 'Iiibwe ili mwalikaanile mwe bajenga nyumba, lyo lijile ibwe ikulumba pa lwalo, pa nguto.'§

12 "Kunongwa ijo, bukajamo nabumo ubupoki ukufuma ku mundu ujungi, paapo jikajako ingamu ijingi, iji tupeeliigwe pakiisu, ijaa uyu abagiile ukutupoka."

13 Abalongosi bala bo babubwene ubukifu bwa Peeteli na Johani nu kubamanya ukuti bakaja bamanya kalata, kangi bakaja bamang'anyi, balinkuswiga, balinkusyagania ukuti abandu aba baali pamopeene na Jesu.

14 Looli bakaali nalyo iliisya ilya kubaamula, paapo baalimmbwene umundu jula abumbulusiigwe, iimile pamopeene na Peeteli na Johani.

15 Po balinkubalagila Peeteli na Johani ukuti basooke panja ukufuma nkyumba iki baabombelaga ulukomaano lwa Sanihendilini. Abaa lukomaano balinkusyala, balinkujobesania bo biijeekiile,

§ 4:11 4:11 Bala kalata gwa Isabali 118:22.

16 balinkuti, “Tubombe isya fiki na bandu aba? Paapo sifumwike ku bandu boosa aba bikutugala mu Jerusalemu, ukuti ikiika ikinywamu kibombiigwe nabo. Tukabagila nu kukaana.

17 Looli ukuti isi silingongelangapo ukufumuka, tubakemele, balingajobaga kangi nu mundu gwesa mu ngamu jaa Jesu.”

18 Po balinkubakoolela Peeteli na Johani ukuti bingile, balinkubalagila balinkuti, “Mulingandisya ukujoba pamo ukumanyisya mu ngamu jaa Jesu, inongwa syosa!”

19 Looli Peeteli na Johani balinkubaamula balinkuti, “Bule, bugolofu nkyeni mwa Kyala ukubapilika umwe ukukinda ukumpilika Kyala? Mulamule jajumwe,

20 namanga uswe tukabagila ukuleka ukusijoba isi tusibwene nu kusipilika.”

21 Abalongosi bo bongiilepo ukubakemela baa Peeteli na Johani, balinkubaabula. Baatoliigwe injila jaa kubafundilamo, kunongwa jaa kuti abandu boosa bantuufyaga Kyala kuli isi sibombiigwe.

22 Namanga umundu ujū aabombeliigwe ikimanyilo iki ikya kubumbulusigwa, ifyinja fyake fyakindle amalongo mana.

Abiitiki bikunsuuma Kyala ukuti abakasye

23 Bo babalekiisye, Peeteli na Johani balinkubuuka ku biinaabo, balinkubabuula inongwa syosa isi baabuuliigwe na bapuuti abalongosi na balongosi baa bandu.

24 Abiinaabo bo bapiliike isyo, boosa palikimokyene balinkulaata ukunsuuma Kyala, balinkuti, “Gwe Mwene nafyo fyosa, gwe gwapelile umpaalanga, ikiisu ni nyanja, na fyosa ifi filimo umo.

25 Jo taata Ndaabiti, umbombeli gwako, aajobile amasyu ku njila jaa Mbepo Mwikemo ukuti, ‘Fiki ifikolo ifingi fikujobesania ukunsambukila Kyala?

Kangi ifiisu fikwinogona isya mwalo?

26 Abanyafyale abaa mfiisu biitendekiisye, abalongosi bikujobesania pamopeene, ukunsambukila uNtwa, na Meesija gwake.’*

27 “Po nalooli umalafyale Heloti, Pontio Pilati, pamopeene na Banyaisilaili na aba bakaja Banyaisilaili, baabungeene muno mu Jelusalemu, ukupanga ukunngoga Jesu umbombeli gwako umwikemo, ujū umpakile amafuta ukujā malafyale.

28 Baabombile syosa isi gwasibaatiike liijolo ku maka gaako nu bwigane bwako.

29 Po gwe Ntwa Kyala, ukeetege ukutukemela kwabo, ututuule twe babombeli baako ukuti tulumbililege iisya lyako nu bukifu boosa.

30 Setula amaka gaako ukubumbulusya abandū. Bomba ifiika ifikulumba mu ngamu jaa mbombeli gwako umwikemo Jesu.”

31 Bo biipuutile kwa Kyala, palinkusenyendeka pabūjo apa baabungeene. Boosa balinkwisula Mbepo Mwikemo, balinkwanda ukulumbilila iisya lya Kyala nu bukifu boosa.

* 4:26 4:25-26 Bala kalata gwa Isabuli 2:1-2.

Ubuliilanisi bwa biitiki baa Jesu

³² Po abiitiki boosa baali ni ndumbula jimojeene na mu nyiinogono syabo baali kandu kamokeene. Akaaliko najamo nkilundilo kyabo ujũ aatigi icyuma iki ali nakyo kyake mwene, looli icyuma kyabo kyosa baaliilanilaga.

³³ Abatumigwa, ku maka amakulumba, baalumbililaga ukuti uNtwa Jesu asyukile mbufwe. Kyala aabasajaga fiijo abiitiki boosa.

³⁴ Po akaalipo umundu najamo ujũ aafumbilwe nkibugutila kyabo, paapo aba baali ni migunda pamo inyumba buulisyaga, baatwalaga indalama isi bakabile.

³⁵ Baabapaga abatumigwa indalama isyo ukuti basibiikege, aajabiligwaga kukuti mundu ukukongana nu butolwe bwake.

³⁶ Aaliko umundu jumo ingamu jaake Joosefu, uNnyaleebi, ukufuma nkiisu kya ndusungo lwa mu Saipulasi. Abatumigwa bankoolelaga ingamu ijingi Balinaba, kokuti ujũ ikukasya.

³⁷ Aalyuliisye ungunda gwake. Indalama isi aakabile, alinkubapapo abatumigwa ukuti basibiikege.

5

Ananija na Safila bikutungulupa

¹ Looli umundu jumo ingamu jaake Ananija nu nkasi gwake Safila balinkuulisya ungunda gwabo.

² Leelo alinkutapulapo indalama simo kubutiitu, joope nu nkasi aasimeenye isyo, ikijabo kimo alinkubatwalila abatumigwa ukuti basibiikege.

3 Po Peeteli alinkunndaalusya alinkuti, “Ananija! Fiki Seetano iswile mu ndumbula jaako ukuti untungulupilege Mbepo Mwikemo? Ufisileko ikijabo kimo bo guuliisye ungunda.

4 Bale, bo ukaali ukuulisya, gukaali ngunda gwako? Bo guuliisye, syali ndalama syako ukubombela muno gwiganiile. Fiki leelo gwinogwine mu ndumbula jaako ukubomba bo isyo? Ukabatungulupila abandũ, looli guntungulupiile Kyala!”

5 Ananija bo apiliike amasyũ gaa Peeteli, alinkugwa paasi, alinkufwa. Boosa aba baapiliike isi syaboniike, balinkũja nũ lutende fijo.

6 Po abalũmyana balinkuguniembetelela umfimba gwake nũ mwenda, balinkugusoosya panja nũ kugusyila.

7 Isala itatũ bunõ bo sikindile, ukasi ugwa Ananija alinkwingila mu nyumba jila, kisita kũmanya isi syaboniike.

8 Peeteli alinkunndaalusya alinkuti, “Umbũule, indalama isi mwakabile bo muuliisye ungunda gwinu, bale syo isi itolo?” Ukasi gwa Ananija alinkũmmwamula alinkuti, “Nalooli, syo isyo itolo!”

9 Alinkunndaalusya kangĩ alinkuti, “Syendile buleebule, mwitikeene nũ ndũmego ukunngela Mbepo gwa Ntwa Kyala? Pilikisya, undindo pa kifigo ugwa bandũ aba baali kũkũnsyila undũmego, na nungwe bikũkũtwala panja nũ kwa kũkũsyila.”

10 Nakalinga Safila alinkugwa nkyeni mwa Peeteli, alinkufwa. Abalũmyana balinkwingila

balinkwaga Safila afwile, balinkugutwala umfimba gwake panja, balinkugusyila kumbali kwi ipumba lya ndume.

¹¹ Abandu abaa nkipanga kya Kyala na bandu boosa aba baapiliike isyo, balinkuja nu lutende fiijo.

Abatumigwa bikubomba ifiika

¹² Abatumigwa baabombaga ifiika ifikulumba fii fingi ku bandu, ku maka agaa Kyala. Abiitiki boosa baakomaanaga mwi ibalaasa ili baatigi Solomoni, ndupaso lwa tempeli.

¹³ Akaaliko umundu najumo uju akaali mwitiki, uju aagemile ukuja pamopeene nabo, looli abiitiki biimikigwaga na bandu ukuja bandu banunu.

¹⁴ Boope aba bammwitiike uNtwa, abanyambala na bakiikulu, bongelelaga fiijo ubwingi.

¹⁵ Po abandu baabatwalaga ababine mu nsebo nu kubalambalika mfitala na mbunyasa, ukuti bo Peeteli ikukinda unyunguulu gwake gubakupikilepo bamo, ukuti babumbuluke.

¹⁶ Ikiindilo kya bandu ukufuma ntwaja utu tuli kifuki, boope biisaga mu Jelusalemu, baabatwalaga ababine na aba baataamigwaga ni mbepo inyali, boosa balinkubumbulusigwa.

Abatumigwa baa Jesu bikutaamigwa

¹⁷ Po umpuuti unkulumba na banine boosa abaa nkibugutula kya Basatukai, balinkuja nu buufi ku batumigwa.

¹⁸ Balinkubakola, balinkubabiika mu nnyololo.

19 Looli pakilo ugwandumi gwa Ntwa alinkwigula inyiigi sya nyumba jaa nnyololo, alinkubasoosya panja, alinkubabuula alinkuti,

20 “Amubuke mukiime ndupaso lwa tempeli, mukabalumbilile abandu amasyu goosa agaa buumi ubu ubupya.”

21 Bo bapiliike isi ugwandumi ababuulile, balinkwingila ndupaso lwa tempeli nulebunju fiijo, balinkwanda ukumanyisya.

Umpuuti unkulumba na banine balinkufika, balinkukoolela ulukomaano lwa Sanihendilini, ula lukubakomaania abalongosi boosa abaa Banyaisilaili. Balinkubatama abasikali mu nnyololo, ukuti bakabatwale abatumigwa bala.

22 Looli abasikali bo bingiile mula, balinkwaga abatumigwa bala bakajamo. Balinkugomoka ku balongosi nu kubabuula isi basibwene,

23 balinkuti, “Twagile inyumba jaa nnyololo nyiigale kanunu, abalindilili biimile pa fifigo. Looli bo twigwile, tukammwagamo umundu najumo nkati!”

24 Unkulumba gwa basikali baa mu tempeli pamopeene na bapuuti abalongosi bo bapiliike isyo, syabaalangeenie fiijo, balinkulaalusania ukuti po sikujaga buleebule.

25 Po alinkwisa umundu jumo, alinkubabuula alinkuti, “Keeta! Abanyambala aba mubapinyile mu nnyololo, biimile ndupaso lwa tempeli, kangi bikubamanyisya abandu.”

26 Po unkulumba gwa basikali na basikali banine, balinkubuuka ndupaso lwa tempeli, balinkubeega abatumigwa. Looli bakaabombiile

amaka, paapo baatilaga ukuti abandu baabagi-ile ukubatuunya na mabwe.

27 Bo babatwele, balinkubimika nkyeni mu Sanihendilini. Umpuuti unkulamba alinkubalaalusya,

28 alinkuti, “Umwe tubakemiile ukumanyisya imanyisyo sya mundu ujũ. Looli mumanyiisye moosa mu Jelusalemu. Po mukuti jo uswe tũpelile ukufwa umundu ujũ?”

29 Peeteli na batumigwa banine balinkummwamula balinkuti, “Uswe tukulondigwa ukũntiila Kyala, somma abandu!

30 Kyala gwa biisukulu biitu aalinsyusiisye Jesu, ujũ umwe mwalinngogile pala mwalinkomeliile pa kikohekano.

31 Kyala amfyusiisye, ammbiikile pabũjo ubwimikigwa, kukibafu kyake ikiililo, ajege Ndongosi kangĩ Mpoki, ukuti aBanyaisilali bapindake nu kuhobokeligwa ubutulanongwa.

32 Uswe tukubabũla abandu inongwa isi, paapo tũli bakeeti baa isyo, joope Mbepo Mwikemo, ujũ Kyala abapeele aba bikũntiila.”

33 Abalongosi bala bo bapiliike isyo, syabakaleesye fiijo, baalondaga ukulonga ukuti bagogigwe.

34 Looli aaliko umfalisi* jũmo, ingamu jaake Gamalieli, ummanyisi gwa ndagilo sya Moose, ujũ imikigwaga na bandu boosa. Alinkwima mu Sanihendilini, alinkulagila ukuti abatumigwa basosigwe panja kukabalilo akapimba.

* 5:34 5:34 Umfalisi Bala iisya ABafalisi ku Isyakulingaania.

35 Po alinkubabwula abalongosi abanine alinkuti, “Mwe Banyaisilaili, mujege maaso na isi mukulonda ukubabombela abandu aba.

36 Paapo amasiku aga gakindile aaliko umundu jumo ingamu jaake Teuta, iituufyaga ukujia mundu nkulumba, abandu baamia bana bano baalinkongile. Bo agogiigwe, boosa aba baalinkongile baabalaniile, syosa silinkumalika.

37 Kangi pabangi, akabalilo kala isilikali jaabalaga abandu, alinkwisa uNgalilai jumo, ingamu jaake Juuta, joope aabasyobile abandu, balinkunkonga. Looli ujū joope aagogiigwe, po boosa aba baalinkongile baabalaniile.

38 Po liilino nikubabwula nikuti, muje pabutali na bandu aba, mubaleke itolo! Linga sisiisi biinogwine baabo pamo linga isi bikubomba sifumile mmbandū, aasikufuba.

39 Looli linga sifumile kwa Kyala, mukabagila ukubatola, mukwisa kwijaaga mukulwa na Kyala.”

40 Po balinkwitika amasyu gaake. Balinkubakoolela abatūmigwa bala, balinkulagila ukuti bakomigwe. Balinkukomigwa ifingoti, po balinkubakaanisya ukumanyisya mu ngamu jaa Jesu, balinkubalekesya ukuti babwukege.

41 Abatūmigwa balinkusookamo mu Sanihendilini nu lusekelo, paapo Kyala aalyagile ukuti baabagiisye ukuswuka, kunongwa jaa ngamu jaa Jesu.

42 Bakaalekile ukumanyisya abandu nu kulumbilila bwila iNdumi iNunu, ukuti Jesu

jo Meesija, ndupaso lwa tempeli na mu nyumba sya bandu.

6

Bikusaligwa abatweli bahaano na babili

¹ Mmasiku gala abiitiki baa Ntwa Jesu bo bikongelapo ukubaala, kwalipo ukwibuneesya mBajuuta aba baajobaga iKigiliki ku Bajuuta aba baajobaga iKihibili. Aba baajobaga iKigiliki biibuneesyaga ukuti, abakiikulu baa nkibugutula kyabo, aba bafwile abalume baabo, batikakeetigwa ukujabiligwa ifinda ifya kukuti isiku.

² Po leelo abatumigwa bala kalongo na babili balinkubabilikila abiitiki boosa abaa Ntwa Jesu, balinkubabwala balinkuti, “Kukaja kununu uswe ukuti tuleke ukumanyisya iisya lya Kyala, kunongwa jaa kujaba ifinda.

³ Po leelo baamyitu, amusale abanyambala bahaano na babili ukufuma mmyinu, abandwaba bikujobigwa kanunu, biiswile Mbepo Mwikemo, nu kaja na mahala. Bo tukubabika pa mbombo iyi.

⁴ Po uswe tukumiililaga ukwipuuta, ukulumbilila nu kumanyisya iisya lya Kyala.”

⁵ Iisya ilyo lilinkubakyela abandwaba boosa nkibugutula, po paapo balinkubasala Sitefani, ujw aaliiswile ulwitiko na Mbepo Mwikemo, pamopeene na Filipo, Pulokoli, Nikanoli, Timoni, Palimena na Nikolai ugwa ku Antyokija, ujw aalingiile ndwitiko lwa Bajuuta.

⁶ Bo balinkubabiika nkyeni mbatumigwa, po abatumigwa balinkwipuuta, balinkubabiikapo amaboko ukubomba imbombo ijo.

⁷ Iisyu Iya Kyala lilinkukindapo ukufumuka, abiiitiki balinkongelela ku bwingi fiijo mu Jelusalemu, kangi abapuuti bingi balinkummwitika uNtwa Jesu.

Sitefani ikukoligwa

⁸ Sitefani aaliiswile iliipyana na maka, aabombaga ifiswigo ni fimanyilo ifikulumba mmbandũ.

⁹ Looli iliisiku limo, abandũ bamo balinkwanda ukukaanikana na Sitefani. Abo baafumile mu sinagogi,* iji ingamu jaake baatigi, Sinagogi jaa Baabuke. Baali Bajuuta aba baafumile ntwaja utwa mu Kilene, Alikisandalija, Kilikija na nkisũ ikya Asija.

¹⁰ Looli baatoliigwe kunongwa jaa mahala gaake, paapo Mbepo Mwikemo anndongosyaga ukujoba.

¹¹ Po balinkubapapo indalama abandũ bamo kubutiitu, balinkubabũula ukuti batigi, “Tumpiliike umundũ ujũ ikujoba amasyũ gaa kuntuka Moose na Kyala.”

¹² Po balinkubasambũla abandũ, abalongosi baa bandũ na bamanyisi baa ndagilo sya Moose. Balinkummbũukila Sitefani, balinkunkola, balinkuntwala mu Sanihendilini.

¹³ Balinkubatwala abakeeti baa butungulu aba balinkujoba balinkuti, “Umundũ ujũ atikuleka ukujoba amasyũ gaa kujituka itempeli iji inyiikemo, ni ndagilo sya Moose!

* **6:9 6:9 Isinagogi** Bala ku Isyakulingaania.

14 Namanga tupiliike ikujoba ukuti Jesu ugwa mu Nasaleti ikwisa kupoona loosa pabwo ubu na kwandula inyiiho isi aatulekiile Moose.”

15 Abandu boosa aba baatugeesye mu Sanihendilini balinkunng’aatulila amaaso Sitefani, balinkwaga kumaaso kufwene bo ugwandumi.

7

Sitefani ikubalumbilila abandū baa mu Sanihendilini

1 Po umpuuti unkulumba alinkunndaalusya Sitefani alinkuti, “Bule, inongwa isi bo sili?”

2 Sitefani alinkwamula alinkuti, “Mwe baamyitu na mwe baataata, namumbilikisye! Kyala unsisya aalinsetukiile taata Abulahamu bo ali nkiisu kya Mesopotamija, bo akaali ukutuugala ku Halani.

3 Kyala alinkummbuula alinkuti, ‘Sookamo nkiisu kyako na mbakamu baako, gwise nkiisu iki nikukunangisya.’*

4 Po paapo Abulahamu alinkusookamo nkiisu kya Bakalitai,† alinkwakutugasya mu Halani. Ugwise bo afwile, Kyala alinkunsaamisya kula, alinkuntwala nkiisu iki mujengile umwe akabalilo aka.

5 “Kubwandilo Kyala akaalimpeepele ikilingo nakimo Abulahamu nkiisu iki, goope na ngunda ugwa kufwana untambo gumo. Looli aafingile ukumpa ikiisu iki ukuja kyake na kuja kya

* 7:3 7:3 Bala kalata gwa Ubwandilo 12:1. † 7:4 7:4 **Nkiisu kya Bakalitai** Ingamu ijingi ijaa kiisu iki jo Mesopotamija.

lujungu lwake,‡ na paapo akabalilo ako akaali nũ mwana.

⁶ Kyala alinkũmbũula Abulahamu alinkuti, 'Ndujungu lwako bikwakũja baheesya nkiisũ kya bandũ abangi, bikwakũbiikigwa ukũja batũmwa baabo nũ kubombeligwa kabiibi ifyinja 400.

⁷ Looli une ngwisa kukilonga ikiisũ iki kikwisa kubabiika ukũja batũmwa. Po bikwisa kusookamo nkiisũ kila, bikwisa kũnyiiiputaga pabũjo ubũ.'§

⁸ Po Kyala alinkũbiika ulwitikano ulwa bubuutigwa kũkyeni* na Abulahamu. Po Abulahamu alinkũmpaapa Isaka, alinkũmbuuta kũkyeni bo amalile amasikũ lwele ukufuma pakũpaapigwa. Isaka alinkwisa kũmpaapa Jaakobo, Jaakobo joope alinkwisa kubapaapa abiisukũlũ biitũ kalongo na babili.

⁹ "Abaana bala abaa Jaakobo, kũnongwa jaa buufi balinkũmmũulisya Joosefu mbutũmwa nkiisũ kya Misili. Looli Kyala alinkũja pamopeene nagwe,

¹⁰ ampokaga mu ndaamyõ syake syosa. Kyala alinkũmpapo Joosefu iliipyana na mahala nkyeni mwa Falao umalafyale gwa Misili. Po Falao alinkũmbiika Joosefu ukũja gwa kibili kũmyake, ukũbalongosya abandũ abaa mu Misili na baa nnyumba jaake.

¹¹ "Po leelo jilinkũgwa injala moosa nkiisũ kya Misili ni kya Kaanaani, abandũ

‡ 7:5 7:5 Bala kalata gwa Ubwandilo 12:7; 17:8. § 7:7 7:6-7
Bala kalata gwa Ubwandilo 15:13-14; Ukusooka 3:12. * 7:8 7:8
Bala iisya **Ukũbuutigwa kũkyeni** kũ isyakulingaania.

balinkutaamigwa fiijo. Abiisukulu biitu boope ifindu filinkubamalikila.

¹² Jaakobo bo apiliike ukuti nkiisu ikya Misili filiko ifindu, alinkubatuma uko ulwa kwanda abaanaake, aba bo biisukulu biitu.

¹³ Ulwa bubili Joosefu alinkwinangisya ku baamyabo, po Falao alinkukimanya ikikolo kya Joosefu.

¹⁴ Joosefu alinkutuma indumi ku gwise Jaakobo ni kikolo kyake kyosa, abandu 75, ukuti biise ku Misili.

¹⁵ Po Jaakobo alinkunsuluka ku Misili, alinkufwila kulakula, umwene na baanaake.

¹⁶ Looli imibili gyabo gyagomosiigwe ku Sekemu, baagisyilile mwi ipumba ili Abulahamu aalyulile ni ndalama ku baana baa Emoli mu Sekemu.

¹⁷ “Akabalilo bo kasegeliile akaa Kyala ukubomba isi aafingile kwa Abulahamu, abandu baabeele kangi baalyongilepo ukuja bingi fiijo nkiisu kya Misili.

¹⁸ Kummaliikisyo, alinkulongosya umalafyale ujungi mu Misili, uju akaalimmeenye Joosefu.

¹⁹ Umalafyale ujo alinkubalongosya abaa nkikolo kyitu ni kipahu nu kubabombela kabi-ibi. Aabafimbilisyaga ukubataaga abaanaabo abafyele, ukuti bafwege.

²⁰ “Po Moose alinkupaapigwa akabalilo ako, aali mwana nnunu fiijo. Balinkunswila imyesi mitatu nnyumba jaa gwise.

²¹ Looli bo bantaagile, umwana undindwana ugwa Falao alinkummwega, alinkunswila ngati mwanaake unnyambala.

22 Moose aamanyisiigwe amahala goosa agaa Bamisili, alinkuja mundu gwa maka mbujobi na mu mbombo syake.

23 “Moose bo aali ni fyinja amalongo mana, alinkusyukwa ukuti abuke kukubakeeta abaamyabo aBanyaisilaili.

24 Alinkummwaga ummisili jumo ikummbonela umwisilaili jumo, alinkantuula uju aaboneligwaga, alinkugomola ukunkoma, alinkunngoga ummisili jula.

25 Moose iinogonaga ukuti abaamyabo aBanyaisilaili bikusyagania ukuti Kyala ikubapoka ukwendela kumyake Moose, looli abeene balinkusita kusyagania.

26 Kilaabo kyake, Moose alinkubabona aBanyaisilaili babili bikulwa. Alinkugela ukubafwania, alinkubabuula alinkuti, ‘Baamyitu, umwe muli baa nkikolo kimo! Fiki mukufulasania?’

27 Looli umundu uju ammbonelaga umwinaake alinkunngutula Moose kumbali, alinkulaalusya alinkuti, ‘Jo jwani uju akubiikile ukuja ndongosi, kangi ukuja ndamuli gwitu?’

28 Bule, ugwe kulonda ukungoga niine, bo ulu unngogile ummisili jula mmajolo?’

29 Moose bo apiliike amasyu ago aabopile, alinkwakuja mbuheesya nkiisu kya Mitiani, mo alinkwakupaapila abaana abanyambala babili.†

30 “Ifyinja amalongo mana bo fikindile, iliisiku limo Moose aali ndungalangala kifuki ni kyamba

† 7:29 7:23-29 Bala kalata gwa Ukusooka 2:11-15.

Sinai. Po ugwandumi alinkunsetukila nkisyanju iki kyakaga umotoo.

³¹ Moose bo asibwene isyo, alinkuswiga, alinkusegelela ukuti akikeete kanunu ikisyanju. Po alinkupilika iliisya lya Ntwa Kyala likuti,

³² 'Une ne Kyala gwa biisukulu baako, Kyala gwa Abulahamu, Isaka na Jaakobo.'[‡] Moose alinkutetema, alinkutiila nu kukeetako kangi.

³³ "Po uNtwa Kyala alinkummbuula alinkuti, 'Fuula ifilato fyako, paapo apa gwimile po pabujo ubwikemo.

³⁴ Nalooli mbabwene abandũ bangu muno bikutaamigwa nkiisu kya Misili. Mbiliike inguuto jaabo, nsulwike kukubapoka mbutumwa. Po ulu isaga, ngutumẽ ku Misili.'[§]

³⁵ "Moose jo uju baalinkaanile. Baatile, 'Jo jwani uju akubikile ukũja ndongosi, kangĩ ukũja ndamuli?' Looli jo uju aatumĩigwe na Kyala ukũja ndongosi nu kũja mpoki gwabo, ukwendela ngwandumi uju aalinsetukiile nkisyanju.

³⁶ Jo uju aabalongwisye ukusookamo nkiisu kya Misili. Aabobile ifiswigo ni fimanyilo mu Misili, mu Nyanja iNgeseefu, kangĩ ndungalangala ku fynja amalongo mana.

³⁷ "Moose jo uju aababulile aBanyaisilaili ukuti, 'Kyala ikwisa kubiinulila unkunguluka bo une ukufuma mmbandũ biinu.'^{*}

³⁸ Moose jo uju aalipo ndungalangala apa baabungeene abiisukulu biitu. Pa kyamba

[‡] 7:32 7:32 Bala kalata gwa Ukusooka 3:6. § 7:34 7:34 Bala kalata gwa Ukusooka 3:7-10. * 7:37 7:37 Bala kalata gwa Ukukumbuka Ingomeelesyo 18:15.

Sinai ugwandumi aajobile nagwe, ukuti abapepo abiiisukulũ biitu indumi. Jo uju aalyambiliile amasyu gaa buumi ukuti atapepo uswe.

³⁹ “Looli abiiisukulũ biitu bakaalondaga ukumpilika Moose, balinkunkaana. Mu ndumbula syabo balinkugomokelako kukiisu ikya Misili.

⁴⁰ Balinkumbũula Aaloni balinkuti, ‘Ututendekekesye gyabaakyala igi gikutalongosyaga mu njila. Paapo umundu uju Moose, atulongwisye ukusookamo nkiisu kya Misili, tukasimanya isi simmwagile!’[†]

⁴¹ Po mmasiku ago balinkubumba ikifwani kya ngwata, balinkukisookesya iliikemo, balinkubiika ulusekelo kunongwa jaa kandu aka batendekiisye na maboko gaabo.

⁴² Kyala alinkubakaana, po alinkubaleka ukuti biipuutege kwi isuba, ku mwesi na ku ndondwa, bo ulu sisimbiigwe mwa kalata gwa bakunguluka ukuti,

‘Mwe Banyaisilaili, bule, mwasookesyaga une ifinyamaana fya kubooligwa ni fya ikemo, ifyinja amalongo mana ndungalangala?’

⁴³ Looli mwapimbile iheema jaa kifwani kya Moloki,
ni kifwani ikya lutondwa lwa lyakyala lyinu Lefani,
ififwani ifi mwafibumbile ukuti mufipuutege.

Kunongwa ijo ngubatwala kubutali ukukinda kukiisu ikya mu Babeli.’ ”[‡]

[†] 7:40 7:40 Bala kalata gwa Ukusooka 32:1. [‡] 7:43 7:42-43 Bala kalata gwa Aamosi 5:25-27.

44 Sitefani alinkongelapo alinkuti, “Ndungalangala mula abiisukulu biitu baali ni heema ijaa kummwipuutilamo Kyala. § Iheema ijo jaatendekesiigwe bo muumo Kyala aalinndagiile Moose ukujitendekesya, ukufwana ni kifwani iki aakibwene.

45 Po paapo abiisukulu biitu balinkupokanila ukwisa najo, mpaka akabalilo aka Jooswa aaba-longosyaga ukukaba ikiisu ukufuma mmaboko gaa fikolo, ifi Kyala aafikagile nkyeni mmyabo. Iheema jilinkujako ukwisa kufika mmasiku agaa malafyale Ndaabiti.

46 “Ndaabiti aakabile iliipyana nkyeni mwa Kyala, alinkunsuuma Kyala ukuti ammwitikisye ukujenga ubujo bwa kutuugasyamo Kyala gwa Jaakobo.

47 Looli ujū aalinnjengiile inyumba, jo Solomoni umwana gwa Ndaabiti.

48 Looli Kyala unkulumba, atikutuugala mu nyumba isi sijengiigwe na maboko gaa bandu. Bo muno ikujobela unkunguluka ukuti,

49 ‘UNtwa Kyala ikuti,
“Kumwanya kyo kikota kyangū ikya butwa,
ikiisu ko kakota kaa kubiikapo amalundi gangu.

Po mukunjengela une inyumba jaa luko luki?
Pabujo buliku apa nikutuusyaga?

50 Bule, ifyo fyosa ngaja jo une naafipelile?” ’ ”*

51 Sitefani alinkwendelela ukujoba alinkuti, “Mwe bandu umwe muli ni mitu

§ 7:44 7:44 *Iheema ijaa kummwipuutilamo Kyala* Bala ku Isyakulingaania. * 7:50 7:49-50 Bala kalata gwa JeesaJa 66:1-2.

imikafu! Indumbula syinu ni mbulukutu syinu sikutaamya, sili bo isya banda aba bakaja Banyaisilaili. Amasiku goosa umwe mukumpinga Mbepo Mwikemo, mufwene bo muumo abisukulu biinu baabombelaga!

⁵² Bule, alipo unkunguluka jumo ujū abisukulu biinu bakaalintaamiisyepo? Baabagogile aba baakungulukaga ukwisa kwa Ngolofu, Jesu Kilisiti! Jo ujū umwe mwalinndiiliile na kunngoga.

⁵³ Umwe mwe mwalyambiliile indagilo sya Kyala isi baabatwaliile abandumi baake, mutikusikonga.”

Sitefani ikugogigwa

⁵⁴ Abandu baa mu Sanihendilini, bo bapiliike amasyu gaa Sitefani, balinkwimemena amiino, paapo baakaleele fiijo.

⁵⁵ Looli Sitefani alinkwisula Mbepo Mwikemo, alinkung'aatulila amaaso kumwanya, alinkububona ubusisya bwa Kyala, na Jesu iimile pabujo ubwimikigwa, kukibafu ikiiliilo ikya Kyala.

⁵⁶ Po alinkujoba alinkuti, “Keeta! Ngukubona kumwanya kwigwike, Nnyamundu† iimile kukibafu ikiiliilo ikya Kyala!”

⁵⁷ Po abandu boosa balinkujwega, balinkusindila imbulukutu syabo na maboko, balinkummotokela palikimo,

⁵⁸ balinkunsoosyamo nkaaja, balinkuntuunya na mabwe. Abakeeti balinkufuula amakoti

† 7:56 7:56 **Nnyamundu** Bala ku Isyakulingaania.

gaabo, balinkugabiika kifuki nu ndumyana jumo, ingamu jaake Sauli, ukuti agalindililege.

⁵⁹ Bo bikuntuunya na mabwe, Sitefani alinkusuma alinkuti, “Gwe Ntwa Jesu, ambulila ubumi bwangu!”

⁶⁰ Po alinkufugama paasi, alinkulaata alinkuti, “Gwe Ntwa, ulingababalilako ubutulanongwa ubu.” Bo ajobile isyo, alinkufwa.

8

¹⁻² Joope Sauli aalipo, aaliitiike ukugogigwa Sitefani. Abandu abatiila Kyala balinkunsyila Sitefani, balinkubiika ifwa inywamu fiijo.

Iisiku ilyo syalyandile ingubilo inywamu nkipanga kya Kyala ikya mu Jelusalemu. Po abiitiki boosa balinkubalanila ukubuka mu Jutai, na mu Samalija, balinkusyala beene abatumigwa.

³ Akabalilo ako akaa ndaamyoo joope Sauli aabapinyaga mu nnyololo abandu abaa nkipanga kya Kyala, ingilaga kukuti nyumba, aabakwabaga abanyambala na bakiikulu.

Filipo ikulumbilila mu Samalija

⁴ Looli abiitiki aba baabalaniile balinkubuka kukuti bujo, baalumbililaga inDumi inunu.

⁵ Filipo* joope alinkubuka nkaaja kamo akaa mu Samalija, aalumbililaga isya Kilisiti.

⁶ Abandu bingi balinkupilikisya kanunu amasyu aga aajobaga Filipo, bo bapiliike inongwa isya fiika nu kufibona ifi aabombaga.

* **8:5 8:5 Filipo** aalimo mbatuli baa kipanga bahaano na babili aba basimbiigwe mwa kalata gwa imbombo sya Batumigwa 6:5.

7 Po imbepo inyali aasikagaga mmbandũ abingi aba baakoliigwe nasyo. Syasookaga nũ kũkuuta fiijo. Abandũ bingi abakokonyale na aba bikũkwema balinkũbũmbũlũka.

8 Po paapo lũlinkũjamo ulũsekelo ulũnywamu nkaaja kala.

Peeteli ikũnkemela Simoni undosi

9 Po nkaaja kala, aalimo umundũ jũmo ingamu jaake Simoni, ujũ kũbwandilo aabombaga isya bulosi, nũ kũbaswigisya aBasamalija, iijobaga ukũti nkũlũmba.†

10 Abandũ boosa bampilikaga, ukwandila abandũ abaa paasi mpaka abalongosi, baajobaga ukũti, “Umundũ ujũ go Maka gaa Kyala, aga baatigi Makũlũmba.”

11 Bampilikisyaga fiijo kũnongwa jaa kũti aka-balilo kaa kingi aabaswigisya ni mbombo sya bulosi bwake.

12 Looli abandũ bo bammwitiike Filipino bo ikũlũmbilila iNdũmi iNunu ijaa Bunyafyale bwa Kyala, ni ngamu jaa Jesu Kilisiti, boosigwaga abanyambala na bakiikũlũ.

13 Joope Simoni alinkwitika alinkoosigwa. Alinkũnkonga Filipino koosa kũno aabũukaga, alinkũswiga bo ikũfibona ifmanyilo ni fiika ifinywamu ifi fyabombigwaga.

14 Mu Jelusalemu abatũmigwa baapiliike ukũti abandũ baa mu Samalija balyambiliile iliisya lya Kyala, balinkũbatũma Peeteli na Johani kũ bandũ bala.

† 8:9 8:9 **Iijobaga ukũti nkũlũmba** Ukũjoba bo ulo iijobaga ukũti jo Kyala.

15 Bo bafikile balinkubasuumila bala, ukuti bammwambilile Mbepo Mwikemo,

16 namanga Mbepo Mwikemo aakaali ukunsololokela najumo mmbandũ abo, looli baalyosiigwe itolo mu ngamu jaa Ntwa Jesu.

17 Po Peeteli na Johani balinkubabiikapo amaboko, abandũ bala balinkummwambilila Mbepo Mwikemo.

18 Simoni aababwene abandũ bikwambilila Mbepo Mwikemo bo babiikiigwepo amaboko na batumigwa. Po alinkubatwalila indalama Peeteli na Johani,

19 alinkubasuumama alinkuti, “Namumbepo ni-ine amaka gagaaga, ukuti kukuti mundũ ujũ ngummbiikilangapo amaboko gangũ, ambililege Mbepo Mwikemo.”

20 Looli Peeteli alinkummbuula alinkuti, “Ugwe pamopeene ni ndalama syako usobege! Kwinogona ukuti ubagiile ukũula ikikungilwa kya Kyala!

21 Ugwe ukaja pamopeene na nuuswe, kangĩ ukajamo mu mbombo iji, paapo indumbula jaako jikaja ngolofu nkyeni mwa Kyala.

22 Po leelo upinduke ubutulonongwa bwako ubũ, kangĩ usuumeme uluhobokelo ku Ntwa, ukuti pamo ikukuhobokela inyiinogono syako.

23 Ngukubona gwiswile ubuufi, kangĩ ugwe uli mpinyigwa gwa mbiibi.”

24 Po Simoni alinkummwamula alinkuti, “Muusuumile umwe ku Ntwa, ukuti silingaanyaaga nasimo isi mujobile!”

25 Peeteli na Johani bo bapangile inongwa isi Kyala ababombiile abandũ na kulumbilila

iisyu lya Ntwa Jesu, balinkwanda ukubuka mu Jelusalemu. Mu njila baalumbililaga iNdumi iNunu ntwa twinga utwa Basamalija.

Filipo ikummoosya umfule gwa ku Ityopija

²⁶ Iisiku limo, ugwandumi gwa Ntwa alinkumbwula Filipo alinkuti, “Ubuke ukulabila kwitongo, mu njila ijaa ndungalangala, iyi jifumile ku Jelusalemu, jikubuka ku Gasa.”

²⁷ Po Filipo alinkusumuka alinkubuka. Akabalilo kalakala mu njila jila aaliko umundu umfule,‡ ugwa nkiisu kya Ityopija. Uju himililaga ikyama kyosa ikya malafyale unkiikulu Kandake. Umfule ujo, kubwandilo aabukile ku Jelusalemu kukwipuuta,

²⁸ akabalilo ako aagomokaga kukaaja, aatugeele mwi igeleeti lyake,§ aabalaga kalata gwa nkunguluka Jeesaja.

²⁹ Po Mbepo Mwikemo alinkumbwula Filipo, alinkuti, “Buka kifuki ni igeleeti ilyo, ulongosanie nalyo.”

³⁰ Po Filipo alinkubopela kifuki ni igeleeti, alinkupilika umundu jula ikubala kalata gwa nkunguluka Jeesaja, alinkunndaalusya alinkuti, “Bule, isi kubala kusyagania?”

³¹ Umfule jula alinkumwamula alinkuti, “Ngusyaganiaga buleebule, linga umundu atikuindingania?” Alinkusuma Filipo

‡ 8:27 8:27 *Umfule* mundu uju mu ndumbula akaja ni nyinogono isya kulonda unkiikulu. Baalimfulile kunongwa jaa mbombo jaake. § 8:28 8:28 *Mwi igeleeti lyake* Igeleeti ili lyaluusigwaga ni falaasi, likaabombelaga amafuta. Lyapimbaga abandu babili pamo batatu.

afyuke mwi igeleeti, atugale pamopeene nagwe.

³² Inongwa iji aabalaga mwa Kalata uMwikemo jo iji,

“Aalongosiigwe ngati ng’oosi iji basumwike kukujiboola,
kangi ngati kang’oosi aka kikumyeka
bo kali pakumweligwa ulusyoja,
bunoobuno joope alinkusita nu kujoba iliisyu nalimo.

³³ Aafujuliigwe nu kulongigwa kabiibi.

Akajapo ujū abagiile ukupanga isya baanaake,
paapo ubuumi bwake busoosiigwepo pakiisu.”*

³⁴ Umfule jūla alinkwendelela ukunndaalusya Filipo alinkuti, “Ngukusuma umbuule, ukunguluka ujū ikujoba inongwa ijaani? Ikujoba inongwa ijaake, pamo inongwa jaa mundu ujangi?”

³⁵ Po Filipo alinkwamula alinkwandila mwa kalata jujūjo, alinkunndumbilila iNdumi iNunu ijaa Jesu.

³⁶ Bo bakaali bikwenda mu njila, balinkufika pabūjo ubu amiisi gaalipo. Umfule jūla alinkujoba alinkuti, “Keeta! Amiisi galipo apa. Kali ifiki fikusigila ukoosigwa?” [

³⁷ Filipo alinkujoba alinkuti, “Linga kummwitika Jesu Kilisiti ni ndumbula jaako joosa, ubagiile ukoosigwa.” Umfule jūla

* **8:33 8:32-33** Bala kalata gwa Jeesaia 53:7-8.

alinkummwamula alinkuti, “Niitiike ukuti Jesu Kilisiti jo Mwana gwa Kyala.”]†

³⁸ Po umfule jula alinkulagila ukuti iliigeleeti lyime, balinkusuluka bobabiili mmiisi. Po Filipino alinkummoosya.

³⁹ Bo bafyakile ukufuma mmiisi, Mbepo gwa Ntwa Kyala alinkunnyaaka Filipino, umfule jula akaalimmbwene kangi, po alinkwenda injila jaake na lusekelo.

⁴⁰ Filipino alinkwaga ali mu Asoto, po alinkusookamo. Bo ikwenda aalumbililaga ntwaja toosa utwa mu njila iNdami iNunu, mpaka bo afikile mu Kesalija.

9

Ukupinduka kwa Sauli

(Imbombo sya Batumigwa 22:6-16; 26:12-18)

¹ Akabalilo ako, Sauli endelelaga ukubatiilisa abiiitiki baa Ntwa Jesu, ukuti ikubagoga. Po alinkubuuka ku mpuuti unkulumba,

² alinkunsuuma ukuti ampepo baakalata abaa kubuuka nabo ku bakulumba baa sinagogi isya nkaaja akaa mu Ndamasika. Baakalata baalimmwitikiisye ukuti, linga ammwagile umundu gwesa ugwa Njila jaa Jesu, aje nnyambala pamo nkiikula, abapinyege na kubatwala ku Jelusalemu.

³ Po Sauli alinkwenda injila ijaa kubuuka mu Ndamasika. Bo ali kifuki, nakalinga undangalila

† **8:37 8:37** Baakalata bamo abaa ijolo bakaja na kanandi aka.

ukufuma kumwanya gulinkummulika
koosakoosa.

⁴ Aagwile paasi, alinkupilika iliisya ili
likummbuula likuti, “Sauli! Sauli! Fiki
kufunda?”

⁵ Sauli alinkulaalusya alinkuti, “Gwe Ntwa,
gwe gwani?” Iisya lila lilinkwamula lilinkuti,
“Une ne Jesu, uju ugwe kumfunda.

⁶ Sumuka! Gwingile nkaaja, umo mo
kwakubuuiligwa syosa isi kulondigwa
ukusibomba.”

⁷ Abandu aba bendaga pamopeene nagwe
mu njila, baalyimile kisita kaja nasyo isya
kujoba, paapo boope baapiliike iisya, looli
bakaalimmbwene umundu najamo.

⁸ Po Sauli alinkwinuka ukufuma paasi. Bo
ikugela ukukeeta, alinkwaga atikukeeta. Aba-
nine balinkunkola ikiboko, balinkundongosya
ukuntwala mu Ndamasika.

⁹ Gaakindile amasiku matatu kisita kukeeta.
Nkabalilo ako akaaliilemo nu kunwa nafimo.

¹⁰ Ku Ndamasika aaliko umwitiki jumo,
ingamu jaake Ananija. UNtwa Jesu alinkujoba
nagwe mbusetuka,* alinkuti, “Ananija!” Ananija
alinkwamula alinkuti, “Gwe Ntwa, une apa.”

¹¹ Po UNtwa alinkummbuula alinkuti, “Ubuuke
ku lukindi ulu ingamu jaake bikuti Lugolofu.
Ukalaalusye mu nyumba jaa Juuta, linga alimo
umundu uju ingamu jaake bikuti Sauli, afumile
ku Taliso. Ulu ali pakwipuuta.

¹² Mbusetuka ammbwene umundu, ingamu
jaake Ananija, ikwingila muno alimo nu

* **9:10 9:10 Ubusetuka** Bala ku Isyakulingaania.

kummbiikilapo amaboko, ukuti akeetege kangi.”

13 Ananija alinkummwamula alinkuti, “Gwe Ntwa, mbiliike ku bandu baa bingi, inongwa sya mundu ujū, ababombiile imbiibi nyingi abandū baako mu Jelusalemu!

14 Na ulu apa, abapuuti abalongosi bammwitikiisye ukuti abapinyege boosa aba bikukwipuuta.”

15 Looli uNtwa alinkummbuula Ananija alinkuti, “Bukaga itolo! Umundu ujo, kibombelo kyangū ikisunguligwa, ikya kufumusya ingamu jangu kuli aba bakaja Banyaisilaili na banyafyale baabo, kangi ku bandu bangu aBanyaisilaili.

16 Une nikunnangisya ingubilo isi mpaka akubilwe kunongwa jangu.”

17 Po Ananija alinkubuka, alinkwingila nnyumba jila, alinkummbiikapo amaboko Sauli, alinkummbuula alinkuti, “Gwamyitu Sauli, uNtwa Jesu andumile kumyako, ukuti ukeetege kangi nu kwisula Mbepo Mwikemo. Jesu ujo jo uju aakusetukiile mu njila iyi gwisilaga.”

18 Nakalinga utundu ngati makakala, talinkusatuka ukufuma mmaaso gaa Sauli, alinkukeeta kangi, alinkusumuka, alinkoosigwa.

19 Po alinkulyamo ifindu, alinkukaba amaka.

Sauli ikunnambilila uNtwa Jesu ku Ndamasika

Sauli aatuugeele amasiku gamo pamopeene na biitiki aba baalimo mu Ndamasika.

20 Aabũukaga mu sinagogi, aalũmbililaga inongwa sya Jesu aatigi, “Ujo jo Mwana gwa Kyala.”†

21 Abandũ boosa aba bampilikisyaga Sauli baaswigaga, baatigi, “Bũle, akaja jo ujũ aabafundaga abandũ aba bikũmmwipuuta Jesu, kũla kũ Jelusalemu? Na apa iisile ukũti abapinyege abandũ abo nũ kubatwala kũ bapuuti abalongosi!”

22 Looli Sauli alinkũkindapo ukũja na maka, aabaswigisyaga aBajuuta aba baatũugalaga mu Ndamasika, ukũbanangisyanya ukũti Jesu jo Meesija.

23 Amasikũ mingi bo gakindile, aBajuuta balinkwitikana ukũti banngoge Sauli.

24 Bansigilaga mfipata fya nkaaja, pakilo na pamuusi, ukũti banngoge. Looli Sauli alinkũsimanya isi biitikeene.

25 Pakilo abafundigwa baake baalimwegile, baalimmbiikile nkiibo ikinywamu, baalinsulwisye nũ lũgoje mwi imato ukwendela pabũjo ubũ bwali bwasi.

Sauli ikubũuka kũ Jelusalemu

26 Po Sauli aabũukile mu Jelusalemu, alinkũgela ukũja pamopeene na aba bammwitiike Jesu. Looli boosa bantiilaga, paapo bakaaliitiike ukũti joope mwitiki gwa Jesu.

27 Looli Balinaba alinkũwisa kũkũmmwega Sauli, alinkũntwala kũ batumigwa. Alinkũbapangila muno Sauli aalimmboniile

† 9:20 9:20 *U Mwana gwa Kyala* Bala kũ Isyakũlingaania.

uNtwa mu njila iyi jikubwuka ku Ndamasika, nu kuti uNtwa aajobile nagwe. Alinkubabwula muno Sauli aalumbilile inongwa sya Jesu kala, kisita kutiila.

²⁸ Po Sauli aatugalaga pamopeene na biitiki, aasyungutilaga mu Jelusalemu kuno ikulumbilila mu ngamu jaa Ntwa Jesu, kisita kutiila.

²⁹ Aajobaga nu kukaanikana na Bajuuta aba baajobaga injobelo ijaa Kigiliki, looli abeene baalondaga ukunngoga.

³⁰ Abiitiki bo basyageenie isyo, balinkuntwala mu Kesalija, po balinkuntama ku Taliso.

³¹ Akabalilo kala, ikipanga kyosa ikya Kyala kyali nu lutengaano moosa mu Jutai, mu Galilai na mu Samalija. Abandu baa nkipanga kya Kyala baapeeligwaga amaka nu kwendelela ukuntiila uNtwa. Ku butuuli bwa Mbepo Mwikemo, baalyongeliile ukaja bingi.

Peeteli ikumbumbulwasya Aineja

³² Akabalilo kala Peeteli endaga moosamoosa. Po alinkubwuka kukubakeeta abiitiki aba baatugalaga nkaaja akaa mu Lita.

³³ Nkaaja kala alinkummwaga umundu jumo ingamu jaake Aineja, uju aalilile. Aalambaleele pa kitala akabalilo kaa fyinja lwele.

³⁴ Peeteli alinkumbwula alinkuti, “Ugwe Aineja, Jesu Kilisiti akubumbulwisye. Sumuka! Ubagiile ukutenga ikitala kyako.” Nakalinga Aineja alinkusumuka.

³⁵ Abandu boosa abaa mu Lita na nkaaja akate-lamu akaa mu Saloni, balinkummbona Aineja, balinkupindaka.

Peeteli ikunsyasya Tabita

³⁶ Nkaaja akaa mu Jopa aaliko unkiikulu jumo umwitiki gwa Jesu, ingamu jaake Tabita, kokuti Ndolikasi, akasya.‡ Aabatulaga abalondo nu kubomba imbombo inunu isingi.

³⁷ Akabalilo kala, alinkubina nu kufwa. Bo bagoosiise umfimba, balinkugulambalika nkyumba ikya ku golofwa.

³⁸ Akaaja kaa mu Jopa kaali kifuki na ku Lita. Fyobeene abiitiki baa Jesu bo bapiliike ukuti Peeteli aliko ku Lita, balinkubatuma abandu babili kumyake ukuti bakanndambe. Baatile, “Ulingakaabilaga ukwisa kumyitu!”

³⁹ Po Peeteli alinkusumuka, alinkulongosania nabo. Bo afikile, balinkuntwala ku kyumba kila ikya ku golofwa. Abakiikulu boosa aba baasyilile abalume baabo, balinkwima kifuki nagwe. Balinkulila nu kunnangisya imiselekesye ni myenda igingi igi Tabita aabasonelaga bo mumi.

⁴⁰ Peeteli alinkubasoosya abandu boosa panja. Alinkufugama alinkwipuuta, po alinkugukeeta umfimba gula, alinkujoba alinkuti, “Tabita, sumuka!” Po Tabita amaaso gaake galinkukeeta. Bo ammbwene Peeteli alinkusumuka.

⁴¹ Peeteli alinkunkola ikiboko, alinkunsumusya, alinkubakoolela abakiikulu abafwile na biitiki abangi, alinkubanangisya Tabita mumi.

⁴² Inongwa isyo silinkufumuka moosa mu Jopa, abandu bingi balinkummwitika unntwa

‡ 9:36 9:36 Ingamu **Tabita** jaa Kialimaiki, kokuti akasya. NKigiliki ingamu iji bikuti Ndolikasi.

Jesu.

⁴³ Peeteli alinkutugala amasiku mingi mu Jopa, nnyumba jaa mundu jumo ingamu jaake Simoni, untendekesya utundu twa fipapa.

10

Kolineli ikankoolela Peeteli

¹ Aaliko umundu jumo mu Kesalija, ujū akaali Njuuta, ingamu jaake Kolineli. Aali nkulumba gwa basikali baa Balooma. Aalongosyaga abasikali imia jimo ukufuma nkibugutula ikinywamu iki baatigi, Kibugutula kya baa Italiija.

² Aali mundu ujū antiilaga Kyala, umwene na bandu boosa abaa nnyumba jaake. Aabapaga fiijo abandū ifya kubatūla nū kwipuuta kwa Kyala bwila.

³ Hlisiku limo isala jaa 9:00 bano pamuusi, alinkusibona isya mbusetuka. Ugwandami gwa Kyala alinkummwisila, alinkummbūla alinkuti, “Kolineli!”

⁴ Kolineli alinkunng’aatulila amaaso, alinkutiila, alinkujoba alinkuti, “Gwe ntwā, filiko ifiki?” Ugwandami alinkummwamula alinkuti, “Kyala apiliike inyiipuuto syako, na ifi kusoosya ukubatūla abandū afibwene, syosa isyo atikwibwa.

⁵ Po ulū ubatume abandū babūke ku Jopa, bakankoolele umundu jumo, ujū ingamu jaake jo Simoni, ijingi bikuti Peeteli.

⁶ Umwene nheesya gwa mundu jumo, ingamu jaake Simoni, untendekesya utundu twa fipapa. Inyumba jaake jili kumbali ku nyanja.”

7 Ugwandumi ujū aajobaga na Kolineli bo abukile, po alinkubakooela abandū babilī mbabombeli baake, nū nsikali gwake jūmo ujū antiilaga Kyala.

8 Bo abalingeenie syosa isi syaboniike, alinkubatuma ukubuka ku Jopa.

Peeteli ikusibona isya mbusetuka

9 Kilaabo kyake bo iisuba lili pantu, abandū aba aabatūmile Kolineli baasegeliile ukufika mu Jopa. Akabalilo kala, Peeteli alinkufyuka pamwanya pa nyumba,* pakwipuuta.

10 Injala jilinkunduma, alinkulonda ukulya. Bo bali pakutendekesya ifindu, alinkusibona isya mbusetuka.

11 Nsya mbusetuka isyo, alinkukubona kumwanya kwigwike, na kandū kamo ngati mwenda unnywamu, gukusololosigwa mu mbeto syake ina.

12 Nkati mula fyalimo ifinyamaana ifya lako loosa,† ifya nkaaja, utundu ni njuni.

13 Po Peeteli alinkupilika iliisya, likummbuula likuti, “Peeteli, sumuka! Boola uye!”

14 Peeteli alinkwamula alinkuti, “Mma gwe Ntwa! Ngalyamo siku ifindu ifi indagilo sya Moose sikuti fili mwiko!”

15 Po iliisya lilinkujoba kangi lilinkuti, “Ifindu ifi fyelusiigwe na Kyala, ugwe ulingatigi mwiko.”

* **10:9 10:9** *Pamwanya pa nyumba* Bala iisya ***Inyumba sya Bajuuta*** ku Isyakalingaania. † **10:12 10:12** *Ifinyamaana ifya lako loosa* Mfnyamaana ifyo, fyalimo fimo ifi mu ndagilo sya Moose fyakaanisigwaga ukulya.

16 Iliisya ilyo lyalyandiseenie ukujoba nagwe katatu, po nakalinga umwenda gula gulinkufyusigwa kangi kumwanya.

17 Peeteli bo ikwalangana mu ndumbula jaake ukuti isya mbusetuka sikunangisya sya fiki, abandũ aba baatumigwe na Kolineli, balinkwisa. Baalaalusisiye inyumba jaa Simoni, po balinkujimanya, balinkwima pa kipata.

18 Balinkukoolela, balinkulaalusya balinkuti, “Bule, alimo unheesya uju ikutuugasya muno, ingamu jaake jo Simoni, ijingi jo Peeteli?”

19 Peeteli bo akaali ikwinogona isyo, Mbepo Mwikemo alinkummbũla alinkuti, “Balipo abandũ batatu aba bikukulonda.

20 Suluka, ulongosanie nabo kisita kwilaamwa, paapo jo une mbatumile.”

21 Peeteli alinkusuluka paasi, alinkubabũla abandũ bala alinkuti, “Jo une mukũndonda. Mubingiliile ifiki?”

22 Balinkummwamula balinkuti, “Unkulumba jumo ugwa basikali atutumile. Ingamu jaake jo Kolineli, mundũ ngolofu, ntiila Kyala, abajuuta boosa bikummwimika kunongwa jaa kajiilo kaake akanunu. Alagiliigwe nu gwandami umwikemo, ukuti abatume abandũ kumyako, ubũuke nabo kukaaja kaake, akapilikisye amasyu aga kwa kummbũlaga.”

23 Po Peeteli alinkubambilila ukaja baheesya baake.

Peeteli mu nyumba jaa Kolineli

Kilaabo kyake Peeteli alinkubwuka pamopeene nabo, abiitiki bamo ukufuma ku Jopa balinkulongosania nagwe.

24 Iisiku lya bubili balinkufika ku Kesaliya. Kolineli aabaguulilaga, aababungeenie abakamu na bamanyaani baake.

25 Peeteli bo ikufika, Kolineli alinkusooka kukummwambilila, alinkubunguluka mmalandi gaake ukummwipuuta.

26 Looli Peeteli alinkummwinula, alinkumbwula alinkuti, "Sumuka! Paapo une ndi mundu itolo bo ulwako!"

27 Peeteli bo ikujoba na Kolineli, alinkwingila nnyumba, alinkubaaga abandu bingi babungeene.

28 Po alinkubabwula alinkuti, "Umwe mumeenye ukuti, twe Bajuuta indagilo syitu sikutukaanisa ukulilanila na mundu ugwa nkikolo ikingi, pamo ukunnjaatila. Looli Kyala aanangiisye ukuti ndingannjobaga umundu najumo ukuti mwiko.

29 Kunongwa ijo, bo ubatumile abandu kukungoolela, niisile kisita kwilaamwa. Ngubalaalusya mungooleliile siliku?"

30 Kolineli alinkwamula alinkuti, "Amasiku matatu aga gakindile, mu sala jijiji, jaa 9:00 pamuusi, niipuutaga munomuno nnyumba jangu. Nakalinga ndinkumbbona umundu iimile nkyeni mmyangu, afwele imyenda igi gikulangala,

31 alinkumbwula alinkuti, 'Kolineli, Kyala apiliike inyipuuto syako, na ifi kusoosya

ukubatwala abandu afibwene, syosa isyo atikwibwa.

³² Po leelo, ubatume abandu babuuke ku Jopa, bakankoolele Simoni, uju ingamu ijingi bikuti Peeteli. Umwene nheesya gwa mundu jumo, ingamu jaake Simoni, untendekesya utundu twa fipapa. Inyumba jaake jili kumbali ku nyanja.’

³³ Nakalinga ndinkubatuma abandu kumyako, ugwe ubombile kanunu apa gwisile. Po ulu twesa uswe tuli nkyeni mwa Kyala, tupilikisye amasyu goosa aga akulagiile ukuti utubuule.”

³⁴ Po Peeteli alinkubabuula alinkuti, “Nalooli nsyageenie ukuti Kyala atikwegamila ku bandu bamo!

³⁵ Looli kukuti kikolo, ikubiitika abandu aba bikuntiila nu kubomba isya bugolofu.

³⁶ Jo Ndumi iNunu ijaa lutengaano, iji Kyala aajitumile ku Banyaisilaili ku njila jaa Jesu Kilisiti, uju jo Ntwa gwa bandu boosa.

³⁷ Umwe musimeenye isi syabombiigwe moosa mu Jutai, syalandiile mu Galilai, bo Johani uMoosi afumile pakulumbilila abandu ukuti boosigwe.

³⁸ Kangi musimeenye inongwa isya Jesu ugwa mu Nasaleti, muno Kyala aalinsungwile ukumpa Mbepo Mwikemo na maka. Jesu aabombaga imbombo inunu nu kubumbulwisa boosa aba baataamigwaga na Seetano kukuti bujo. Namanga Kyala aali pamopeene nagwe.

³⁹ “Uswe tuli bakeeti baa syosa isi Jesu aasibombile nkiisu kya Bajuuta na mu Jelusalemu. Piitaasi baalinnogile ku njila jaa kunkomelela pa kikohekano.

⁴⁰ Looli iisiku lya butatu Kyala aalinsyusiisye Jesu, alinkannangisya pabwelu ku bandu.

⁴¹ Komma ku bandu boosa, looli kumyitu twe twasaliigwe kilingaani na Kyala ukuya bakeeti. Bo afumile pakusyuka ku bafwe, uswe twaliile nu kunwa pamopeene nagwe.

⁴² Aatulagiile ukuti tubalumbililege abandu boosa, tubasokege ukuti umwene jo ujyu Kyala ammbiikile ukuya Ndongi gwa buumi na bafwe.

⁴³ Ujo jo ujyu abakunguluka boosa bikumfumusya ukuti, kukuti mundu ujyu ikummwitika, ikuhobokeligwa imbiibi syake, ukwendela mu ngamu jaake.”

Aba bakaja Bajuuta bikummwambilila Mbepo Mwikemo

⁴⁴ Peeteli bo ali pakujoba amasyu ago, Mbepo Mwikemo alinkubasulukila boosa aba baagapiliike.

⁴⁵ ABajuuta abiiitiki aba baaliisile pamopeene na Peeteli, balinkuswiga kunongwa jaa kuti boope aba bakaja Bajuuta, Kyala abapeele Mbepo Mwikemo.

⁴⁶ Namanga baabapiliike bikujoba mu njobelo isingi, nu kuntuufya Kyala ku mbombo syake ingulumba.

Po Peeteli alinkuti,

⁴⁷ “Abandu aba bambiliile Mbepo Mwikemo bo uswe. Jo jwani abagiile ukubakaanisya ukoosigwa?”

⁴⁸ Alinkulagila ukuti boosigwe mu ngamu jaa Jesu Kilisiti. Po balinkunsuuma ukuti asyale nabo amasiku manandi.

11

Peeteli ikujoba isi siboniike ku bandu aba bakaja Bajuuta

¹ Po abatumigwa na biitiki abangi aba baaliko ku Jutai, balinkupilika ukuti boope aba bakaja Bajuuta balyambiliile iliisya lya Kyala.

² Peeteli bo abukile ku Jelusalemu, aBajuuta abiitiki balinkwanda ukukaanikana nagwe,

³ balinkuti, “Fiki ugwe gwingilaga mu nyumba jaa bandu aba bakaja Bajuuta, ulinkulya pamopeene nabo?”

⁴ Po paapo Peeteli alinkwanda ukubalingaania kukuti kandu ku lubaatiko, alinkubabuula alinkuti,

⁵ “Iliisiku limo naali mu Jopa niipuutaga kwa Kyala, ndinkusibona isya mbusetuka. Nsya mbusetuka isyo, ndinkukabona akandu kamo ngati mwenda unnywamu, gukusololosigwa ukufuma kumwanya mu mbeto syake ina, kalinkuufikila.

⁶ Ndinkukeeta nkati, ndinkufibona filimo ifinyamaana ifya luko loosa, fimo fyali fya nkaaja, fimo fyali fya ndiisu, utundu ni njuni.

⁷ “Po paapo, ndinkupilika iisya likuti, ‘Peeteli, sumuka! Boola uye!’

⁸ Ndinkwamula ndinkuti, ‘Mma gwe Ntwa! Ngalyamo siku ifindu ifi indagilo sya Moose sikuti fili mwiko.’

⁹ Looli iliisya ukufuma kumwanya lilinkujoba kangu lilinkuti, ‘Ifindu ifi fyelusiigwe na Kyala, ugwe ulingatigi mwiko.’

¹⁰ Hliisya ilyo lyalyandiseenie ukujoba nagwe katatu, po paapo ifindu fyosa flinkukwabigwa kangi ukugomoka kumwanya.

¹¹ “Nakalinga abandu batatu, aba baatumiiigwe kumyangu ukufuma mu Kesalija, balinkwima pa kipata kya nyumba iji naalimo.

¹² Po paapo Mbepo Mwikemo alinkumbwula alinkuti mbuukege nabo kisita kwilaamwa. Ndinkubwuka pamopeene na bandu aba ntandatu. Bo twingiile mu nyumba jaa Kolineli,

¹³ alinkutupangila muno aalimboniile ugwandami imile nnyumba mmyake. Ugwandami ujo alinkumbwula alinkuti, ‘Ubatume abandu babuuke ku Jopa, bakankooolele Simoni, uju ingamu ijingi bikuti Peeteli.

¹⁴ Ujo ikwakubwula amasya agaa kukupoka ugwe, na bandu boosa abaa nnyumba mmyako.’

¹⁵ “Bo nandile ukujoba na bandu abo, nakalinga Mbepo Mwikemo alinkubasulukila, bo ulu aatusulukiile na nuuswe kubwandilo.

¹⁶ Po leelo ndinkulikumbuka iisya lila, ili uNtwa Jesu aatubwulile aatile, ‘Johani uMoosi aaboosyaga abandu na miisi, looli umwe aamukoosigwaga na Mbepo Mwikemo.’*

¹⁷ Po linga Kyala abapeele abo ikikungilwa kilakila iki aatupeele na nuuswe, twe tumwitiike uNtwa gwitwa Jesu Kilisiti, une ne ani ukumpinga Kyala?”

¹⁸ ABajuuta bo bapiliike amasya aga, balinkuleka ukukaanika, balinkuntuufya Kyala,

* **11:16 11:16** Bala kalata gwa Imbombo sya Batumigwa 1:5.

balinkujoba balinkuti, “Ngimba Kyala abapeele boope aba bakaja Bajuuta ukupinduka, ukukaba ubuumi bwa bwila na bwila!”

Ikipanga ikya mu Antyokija kikusajigwa

¹⁹ Po abiitiki aba baabalaniile kunongwa jaa ndaamyo isi syasookiile bo Sitefani agogiigwe, balinkubuka nkiisu ikya mu Foinike, mu Saipulasi na mu Antyokija. Koosa uko baalumbililaga iisyu lya Ntwa Jesu ku Bajuuta beene.

²⁰ Looli baalipo abandũ bamo abaa mu Saipulasi na mu Kilene, aba bo biisile mu Antyokija, baajobile na bandũ aba bakaja Bajuuta boope, ukunndumbilila uNtwa Jesu.

²¹ uNtwa Kyala alinkubalongosya na maka gaake, abandũ bingi fiijo balinkummwitika uNtwa Jesu, balinkupinduka.

²² Abandũ baa nkipanga kya Kyala kya mu Jelusalemu bo basipiliike isi syabombigwaga mu Antyokija, balinkuntũma Balinaba ukuti abũuke uko.

²³ Balinaba bo afikile nu kubabona abandũ muno Kyala abasajiile, alinkuhoboka. Aabakasyaga boosa ukuti buumiilege ukummwitika uNtwa ni ndumbula joosa.

²⁴ Balinaba aali mundũ nnunu, aaliiswile Mbepo Mwikemo nu lwitiko. Po abandũ bingi balinkwanda ukummwitika uNtwa Jesu.

²⁵ Piitaasi Balinaba alinkusookako kũla alinkubuka ku Taliso kukunndonda Saũli.

²⁶ Bo ammwagile, alinkuntwala ku Antyokija. Balinkutũgala uko ni kipanga kya Kyala ikyinja kyosa, baabamanyisyaga abandũ abingi fiijo. Ku Antyokija ko kũno abandũ baalyandile

ukubakoolela abiiitiki baa Jesu, ingamu jaa Bakilisiti.

²⁷ Mmasikũ gagaago, abakunguluka bamo ukufuma kũ Jelusalemu balinkwisa kũ Antyok-ija.

²⁸ Jũmo ndi abo ingamu jaake Agabo, alinkwima, alinkukunguluka kũ maka agaa Mbepo Mwikemo ukũti, injala ingali jikũja pakũgwa mfiisũ fyosa. Injala ijo jaagwile bo ikulongosya umalafyale Kilautio.

²⁹ Po abiiitiki baa Jesu balinkwitikana ukũtuma ubũtũuli, ukũbatũula abiiitiki aba baatũũgasyaga mu Jutai. Kũkũti mundũ alinkũsoosya ukũkongana na ifi ali nafyo mbũkabi bwake.

³⁰ Bo bafibungeenie ifya butũuli, balinkũbapa baa Balinaba na Saũli, ukũti bafitwale kũ bakũũũ baa kipanga kya Kyala ikya mu Jelusalemu.

12

Ukũgogigwa kwa Jaakobo nũ kwabũligwa kwa Peeteli mu Jelusalemu

¹ Nkabalilo kalakala, umalafyale Heloti* alinkwanda ukũbakola abiiitiki abaa mu Jelusalemu bamo, ukũti ababombele kabiibi.

² Alinkũlagila ukũgogigwa nũ lũũbo Jaakobo,† unkulũ gwa Johani.

³ Bo aagile isyo sibahobwisye aBajuuta, alinkongelapo ukũbabombela kabiibi,

* **12:1 12:1 Heloti** Bala kũ Isyakũlingaania. † **12:2 12:2 Jaakobo** aali mwana gwa Sebetai, aalimo mbafundigwa baa Jesu kalongo na babili.

alinkunkola joope Peeteli. Isyo syaboniike mmasiku agaa kyaka kya Pasa.

⁴ Bo ankolile Peeteli, alinkumpinya mu nnyololo, alinkummbiika mbulindilili bwa fibugutula fina ifya basikali, kukuti kibugutula kyali na basikali bana. Abasikali abo baapokanilaga ukunndindilila bana bana. Aalondaga bo ifyaka ifyo fikindile, ansoosye nu kunndonga nkyeni mmbandũ.

⁵ Po Peeteli aalindiligwaga mu nnyololo, looli ikipanga kya Kyala kijiũulaga fiijo ukunsũma Kyala, ukuti antũule.

⁶ Ikilo iki kilaabo kyake Heloti aajaga pakunndonga nkyeni mmbandũ, Peeteli aalambaleele pakati pa basikali babili, aapinyigwe iminyololo mibili. Pa kifigo baalipo abasikali biinaabo aba baalindililaga inyumba jaa nnyololo.

⁷ Nakalinga ugwandumi gwa Ntwa alinkwima kifuki nagwe, undangalila gulinkumulika nkyumba kya nnyololo. Ugwandumi ujo alinkunnjugaania Peeteli pa lubafu, alinkunndembũsya, alinkummbũla alinkuti, "Sumuka mbibimbibi!" Iminyololo gilinkusatuka paasi, ukufuma mmaboko gaa Peeteli!

⁸ Ugwandumi ujo alinkummbũla alinkuti, "Ipinye umpango, fwala ifilato." Peeteli alinkubomba bo uo, po ugwandumi alinkummbũla alinkuti, "Fwala ikoti lyako, ungongege!"

⁹ Po Peeteli alinkunkonga ugwandumi, ukusooka nkyumba. Looli akaasimeenye isi

syabombigwaga nu gwandumi ukuti sya nalooli, iinogonaga ukuti isi ikusibona sya mbusetuka.

¹⁰ Bo bankindile undindilili ugwa kwanda nu gwa bubili, balinkufika pa kipata kya kyela, ikya kusooka mu nnyololo, ukwingila nkaaja. Ikipata kilinkwiguka kyene, balinkusooka panja. Bo bendile mu njila jimo, nakalinga ugwandumi alinkunndeka.

¹¹ Po Peeteli alinkusyagania isi siboniike, alinkuti, "Liilino mmeenye nalooli ukuti untwa antamile ugwandumi gwake, ambokile mmaboko gaa Heloti, na ndi syosa isi abajuuta baasubilaga."

¹² Bo asyageenie isi, alinkubwuka mu nyumba jaa Malija, unna gwa Johani, uju ingamu ijingi aali jo Maalika. Nnyumba ijo abandu bingi baabungeene, biipuutaga.

¹³ Peeteli alinkukoolela pa lwigi lwa pa kipata kya lupaso. Umbombi undindwana, ingamu jaake Loota, alinkwisa kukupilikisya.

¹⁴ Bo alyageenie iisyu lya Peeteli, alinkusekela fiijo, looli akaalimmwiguliile ulwigi. Alinkubopa ukugomokela nnyumba, alinkubabwula aba baalimo alinkuti, "Peeteli iimile panja pa lwigi!"

¹⁵ Balinkummbwula balinkuti, "Uli ni kigili!" Looli undindwana jula, aasisimikisyaga ukuti sya nalooli. Abeene balinkuti, "Ujo gwandumi gwake."

¹⁶ Peeteli aalyongiilepo ukukung'unda ulwigi. Bo biigwile ulwigi, balinkummbona, balinkuswiga.

¹⁷ Peeteli alinkwinula ikiboko kyake ukunangisya ukuti bamyeke. Alinkubabwula

muno uNtwa ansookiisye mu nnyololo. Kangi alinkuti, “Mubabwale Jaakobo, na baamyitu abangi, inongwa isi.” Po Peeteli alinkusookapo, alinkubwuka pabwijo ubungi.

18 Bo bukiile, abasikali balinkuja nu lutende fiijo, paapo bakaameenye isi simmwagile Peeteli.

19 Heloti alinkulagila abasikali baake ukuti banndonde fiijo, looli balinkutoligwa ukummwaga. Alinkubalaalusya abasikali aba banndindililaga, alinkulagila ukuti bagogigwe abasikali abo. Po Heloti alinkusookako nkiisu ikya Jutai, alinkubwuka mu Kesalija, kuno aatugalaga.

Umalafyale Heloti ikufwa

20 Heloti aababengile fiijo abandw baa mu Tili na mu Sitoni. Looli abeene balinkukomaana pamopeene, balinkusala abandw abaa kwa kujoba nagwe. Abandw abo balinkumanyana taasi nu mundw jummo ingamu jaake Bulasiti, ujw aali mbombeli mwimikigwa ugwa malafyale Heloti, iimililaga ikyuma kyake. Po balinkunsuuma Heloti ukuti kuje nu lutengaano, paapo ikiisu kyabo kyasubilaga ifindw, ukufuma nkiisu kyake.

21 Iiisiku limo ili aapangile ukujoba nabo, umalafyale Heloti alinkufwala imyenda gyake igya bunyafyale, alinkutugala pa kikota kyake ikya bwatwa, alinkwanda ukubalumbilila abandw inongwa.

22 Ikilundilo kya bandw balinkujwega nu lusekelo balinkuti, “Ilyo isyu lya lyakyala! Likaja isyu lya mundw!”

²³ Nakalinga ugwandumi gwa Ntwa alinkupela Heloti ukuya mbine fiijo, paapo akaababwile abandu ukuti bantuufyege mwene Kyala. Po alinkuligwa munda ni fwingili, alinkufwa.

²⁴ Iisyu lya Kyala lilinkukindapo ukufumuka, abiiiki balinkongelelapo ku bwingi fiijo.

²⁵ Balinaba na Sauli bo bamalile imbombo iji jaabatwele mu Jelusalemu,‡ balinkusookamo umo balinkubwuka mu Antyokija, balinkummwega Johani uju bantigi Maalika, ukuya pamopeene nabo.

13

Ikipanga kya Kyala kikubatumama Sauli na Balinaba

¹ Mmbandw baa nkipanga kya Kyala ikya Antyokija baalimo abakunguluka na bamanyisi aba: Balinaba, Simyoni uju ingamu ijingi bantigi Ntiitu, Lukio ugwa mu Kilene, Manaeni uju aakulile pamopeene nu malafyale Heloti, na Sauli.

² Iiisiku limo biipuutaga ku Ntwa nu kafipiika ifindu.* Po Mbepo Mwikemo alinkubabwula alinkuti, “Muusungulile Balinaba na Sauli, ukubomba imbombo iji mbakooleliile.”

³ Pabungi bo biipuutile nu kafipiika ifindu, balinkubabiikapo amaboko Balinaba na Sauli, po balinkubatumama ku mbombo.

Pauli ikukaanikana na Elima unkunguluka gwa butungulu

‡ 12:25 12:25 Bala kalata gwa Imbombo sya Batumigwa 11:30.

* 13:2 13:2 *Ukufipiika ifindu* Bala ku Isyakulingaania.

⁴ Mbepo Mwikemo bo abatumile baa Balinaba na Sauli, balinkubuka mu Seloikija. Ukufuma nkaaja ako, balinkuloboka mu nyanja ukubuka ndusungo lwa mu Saipulasi.

⁵ Bo bafikile mu Salami ku Saipulasi, baalumbililaga iisya lya Kyala mu sinagogi sya Bajuuta. Baali nagwe Johani, ingamu ijingi Maalika, ukubatula imbombo ijo.

⁶ Baatumuseenie mu Saipulasi, balinkufika mu Pafu. Mula baalimmwagile uNjuuta jumo, undosi, unkunguluka gwa butungulu, ingamu jaake aali jo Bali-Jesu.

⁷ Umundu ujo aali mbombeli gwa Seligio Pauli, unkulumba gwa ndusungo lwa mu Saipulasi, umundu gwa mahala. Unkulumba ujo alinkubakooela baa Sauli na Balinaba kumyake, alinkubabula ukuti ikulonda ukupilikisya iliisya lya Kyala.

⁸ Looli undosi jula, uju ingamu ijingi bantigi Elima, aabapingaga baa Sauli na Balinaba, nu kugela ukunsofya unkulumba ujo, ukuti alingammwitika Jesu.

⁹ Looli Sauli, uju ingamu jaake ijingi jo Pauli,[†] alinkwisula Mbepo Mwikemo, alinkunng'aatulila amaaso Elima.

¹⁰ Alinkumbula alinkuti, "Ugwe uli mwana gwa Seetano, kupinga syosa ingolofu! Bwila kubasyoba nu kubabombela inyali aband. Uleke ukwandula injila ingolofu isya Ntwa!

¹¹ Keeta! Lululu uNtwa ikukupapo ulafundo, ulu kujaga mfwa maaso, kukabalilo."

[†] 13:9 13:9 **Sauli** ngamu jaa Kijuuta. **Pauli** ngamu jaa Kigiliki.

Nakalinga amaaso gaake galinkutoligwa ukukeeta, alinkwanda ukupusanya nū kulonda umundu gwa kankola ikiboko ukuti anndongosye.

¹² Po unkulumba jula bo asibwene isi simbongiwe, alinkummwitika unntwa Jesu, paapo syalinswigiisye inongwa syake isi baamanyisyaga.

Pauli ikulumbilila mu Antyokija nkiisu ikya mu Pisitija

¹³ Po Pauli na banine balinkwipakila mu sitima‡ ukufuma nkaaja akaa mu Pafu, balinkubuka mu Pelige nkiisu ikya mu Pamfilija. Apo Johani, ingamu ijingi Maalika, alinkubaleka, alinkugomoka ku Jelusalemu.

¹⁴ Pauli na Balinaba balinkufuma ku Pelige, balinkwenda ukubuka nkaaja akaa mu Antyokija, aka kali nkiisu ikya mu Pisitija. Iiisiku ilya pa Sabati§ balinkwingila mu sinagogi, balinkutugala.

¹⁵ Bo gabaliigwe amasyu ukufuma mu ndagilo sya Moose na baakalata abaa bakunguluka, abalongosi baa sinagogi balinkuntuma umundu ugwa kubabwala baa Pauli na Balinaba ukuti, “Mwe baamyitu, linga muli nasyo inongwa isya kubakasya abandu aba, isaga mujobe.”

¹⁶ Pauli alinkwima, alinkwinula ikiboko ukunangisya ukuti banyeke, po alinkujoba alinkuti, “Mwe Banyaisilaili, na mwe bandu mwe mwingiile ndwitiko lwitu, mupilikisye!

‡ **13:13 13:13** *Isitima* Bala ku Isyakulingaania. § **13:14 13:14** *ISabati* Bala ku Isyakulingaania.

17 Kyala ujū twe Banyaisilaili tukummwipuuta, aabasalile abiiſakulu biitu, aapelile ukūja bingi, bo bikutugala mbuheesya nkiisu kya Misili. Alinkubatuula na maka gaake amakulumba ukusookako kula.

18 Alinkuti lyambepa ndungalangala, kukabalilo kaa fyiſja amalongo mana.

19 Alinkufiſyuta ifikolo fihaano na fibili ifya nkiisu kya Kaanaani, alinkubapapo abiiſakulu biitu ikiisu kila ukūja kyabo.

20 Fyakindile ifyiſja 450 ukufuma bo bik-wingila nkiisu ikya Misili, mpaka bo bikukitola ikiisu kya Kaanaani.

“Bo kakindilepo akabalilo, Kyala alinkubapapo abalamuli ukubalongsya, mpaka akabalilo akaa nkunguluka Samweli.

21 Akabalilo kala, aBanyaisilaili balinkunsūma ukuti abasalile umalafyale. Po Kyala alinkubapapo Sauli umwana gwa Kisi, umundu gwa nkikolo kya Benjamini, ukūja malafyale gwabo. Alinkulongosya kukabalilo kaa fyiſja amalongo mana.

22 Looli Kyala alinkunsoosya Sauli mbunyafyale, alinkunsala Ndaabiti ukūja malafyale gwabo. Kyala alinkunsisimikisya, alinkuti, ‘Nummwagile Ndaabiti umwana gwa Jese, umundu ujū indumbula jangu jiiſkyeliile, jo ikubombaga ubwigane bwangu boosa.’*

23 “Ukufuma ndujungu lwake umundu ujū, Kyala abatwaliile aBanyaisilaili umpoki, jo Jesu, bo muumo aafingiile.

* 13:22 13:22 Bala kalata gwa 1 Samweli 13:14; 16:11-13.

24 Jesu bo akaali ukwanda imbombo jaake, Johani aabalumbiliile aBanyaisilaili boosa, ukuti bapinduke nu koosigwa.

25 Johani bo ikujimaliisya imbombo jaake, aababwulaga abandu aatigi, 'Mukwinogona ukuti une ne ani? Une ngaja jo uju mukuti, jo juju! Looli ikwisa kunyuma kumyangu, uju une ngabagisya koope nu kwabula utukoba utwa filato fyake.'†

26 "Mwe baamyitu, mwe baa ndajungu lwa Abulahamu, na nuumwe mwe mwingiile ndwitiko lwa Bajuuta, mupilikisye. Indami jaa bapoki jitumiigwe kumyitu twesa.

27 Abenekaaja kaa Jelusalemu, na balongosi baabo, bakaameenye ukuti Jesu aali Mpoki, balinkundonga ukuti agogigwe. Ukubomba bo ulo syaboniike isya Jesu isi baajobile abakunguluka, isi sikubaligwa kukuti isiku ilya pa Sabati.

28 Na paapo bakaajaagile inongwa najimo ijaa kungogela, balinkunsuuma Pilati ukuti Jesu agogigwe.

29 Bo bammbombiile Jesu syosa isi sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo, balinkunsulusya pa kikohekano, balinkwakummbiika mwi ipumba.

30 Looli Kyala aalinsyusiisye ukufuma mbafwe.

31 Kaa kingi Jesu aabasetukilaga abandu aba aalongeseenie nabo, ukufuma ku Galilai ukubwuka ku Jelusalemu. Abo bo bakeeti baake, ukubabwula abandu ukuti asyukile.

† 13:25 13:25 *Ukwabula utukoba utwa filato fyake* Imbombo ijo jaabombigwaga na batumwa. Bala iisya *Untumwa* ku Isyakulingaania. Bala kalata gwa Lwuka 3:16.

32 “Uswе tulipo apa ukubabwala iNdumi iNunu, ijaa isi Kyala aafingile ku biisukulu biitu ukuti ikubomba.

33 Asibombile isi aafingile kuli twe baa ndajungu lwabo, ku njila jaa kunsyasya Jesu ukufuma mbafwe, bo ulu sisimbiigwe mu Sabuli ijaa bubili ukuti,
'Ugwe uli Mwanangu,

umwisyugu une ngupaapile.'‡

34 “Kangi isya kunsyasya ukufuma mbafwe, ukuti umbili gwake gulingabola, Kyala aajobile amasyu aga,

'Ngwisa kubapapo isajo inyiikemo isya nalooli,
bo ulu naafingile kwa Ndaabiti.'§

35 “Bo ulu sisimbiigwe pabungi mwa kalata gwa Isabuli ukuti,

'Utikwitikisya ukuti umbili gwa Mwikemo gwako gubolege.' **

36 Pauli alinkongelapo ukujoba alinkuti,
“Ndaabiti bo abombile syosa isya bwigane bwa Kyala nkabalilo akaa bandu baa ngulilo jaake, alinkufwa, balinkunsyila kifuki na biisukulu baake, umbili gwake gulinkubola.

37 Looli uju Kyala aalinsyusiisye ukufuma mbafwe akaabolile.

38 “Po leelo mwe baamyitu, mumanyege ukuti, indumi ijaa kuhobokeligwa ubutulonongwa ku njila jaa Jesu, jikufumusigwa kamyinu.

39 Ku njila jaake, kukuti mundu uju ikummwitika, ikubaligwa na Kyala ukuja

‡ 13:33 13:33 Bala kalata gwa Isabuli 2:7. § 13:34 13:34 Bala kalata gwa Jeesa 55:3. * 13:35 13:35 Bala kalata gwa Isabuli 16:10.

ngolofu kuli syosa isi akaabagiile ukubaligwa ukuya ngolofu ku njila jaa ndagilo sya Moose.

⁴⁰ Mujege maaso, singiisa kubaaga inongwa isi baajobile abakunguluka ukuti,

⁴¹ 'Amupilikisye umwe mwe baa lobelo, muswigege, mufwege.

Une ngwisa kubomba simo isisya mmasiku giinu,

isi mutikwisa kwitikamo siku ukuti nsibom-bile,

nalinga umundu jumo ikubabwula!' "†

⁴² Pauli na Balinaba bo bikusooka mu sinagogi jila, abandw balinkubasuma ukuti biise pa Sabati iyi jikwisa, isababamanyisye kangi inongwa isyo.

⁴³ Bo lumaliike ulukomaano ulwa mu sinagogi, aBajuuta abingi na bandw aba bingiile ndwitiko lwa Bajuuta, balinkwanda ukubakonga baa Pauli na Balinaba. Po Pauli na Balinaba, baa-jobaga nabo, balinkubakasya ukuti, bumuililege iliipyana ilya Kyala.

⁴⁴ Po pa Sabati iyi jaakongile, abandw bingi, ko kuya akaaja koosa, baaliisile kukubapilikisya baa Pauli na Balinaba, bo bikulumbilila iisya lya Ntwa Jesu.

⁴⁵ Looli aBajuuta bingi bo bakibwene ikilundilo kya bandw, balinkukoligwa nu buufi, balinkwanda ukusipinga isi Pauli aalumbililaga, nu kuntuka.

⁴⁶ Pauli na Balinaba balinkujoba kisita kutiila, balinkuti, "Twalondigwaga ukulumbilila taasi iliisya lya Kyala kumyinu. Looli paapo

† 13:41 13:41 Bala kalata gwa Habakuki 1:5.

mulikaanile, nu kwibona ukuti mukabagisya ukukaba ubuumi bwa bwila na bwila, po tabalekile, tukwakubalumbililaga aba bakaja Bajuta.

⁴⁷ Tukubomba bo ulo paapo uNtwa atulagiile atile,

'Ngubiikile ukuya lumuli ku bandu abaa mfikolo ifingi,

ukuti ubatwalile abandu ubupoki,
mpaka kuno kimalikiile ikiisu.' "‡

⁴⁸ Abandu aba bakaja Bajuta bo bapiliike amasyu ago, balinkulituufya iisyu lya Ntwa. Po aba baasunguliigwe ukukaba ubuumi bwa bwila na bwila, balinkuja biitiki.

⁴⁹ Iisyu lya Ntwa lyabalanilaga nkiisu kila.

⁵⁰ Looli aBajuta balinkubasonga abakiikulu abakabi aba baalingiile ndwitiko lwa Bajuta, na balongosi baa kaaja kala. Balinkwanda ukubataamyu baa Pauli na Balinaba, balinkubakaga nkaaja kaabo.

⁵¹ Po Pauli na Balinaba balinkubakung'undila ifumbi jaa mmalundi gaabo ukubasoka, § balinkubuka nkaaja akaa mu Ikonija.

⁵² Looli abiitiki baa Jesu baahobokaga fiijo, baaliiswile ulusekelo na Mbepo Mwikemo.

14

Pauli na Balinaba bikulumbilila mu Ikonija

‡ 13:47 13:47 Bala kalata gwa Jeesaia 49:6. § 13:51 13:51 **Balinkubakung'undila ifumbi jaa mmalundi gaabo ukubasoka** ko kunangisya ukuti Kyala abalekile kangi ikubapapo ulufundo. Bala kalata gwa Matai 10:14.

¹ Bo bafikile ku Ikonija, koope Pauli na Balinaba balinkwingila mu sinagogi jaa Bajuuta, bo uku kaajijiile akajilo kaabo. Ukukongana na kulumbilila kwabo, ikilundilo ikinywamu ikya Bajuuta na aba bakaja Bajuuta balinkummwitika Jesu.

² Looli aBajuuta bamo balinkukaana ukummwitika Jesu. Abo balinkwanda ukubasonga abandu aba bakaja Bajuuta, ukuti babakalalile abiiiki abo.

³ Pauli na Balinaba balinkutugala uko akabalilo akatali, baalumbililaga kisita kutiila, bansubilaga uNtwa Jesu. UNtwa aabapaga amaka agaa kubomba ifika ifikulumba. Ku njila ijo aanangisyaga ukuti isi baalumbililaga, isya ipyana lyake, syali sya nalooli.

⁴ Looli abandu baa nkaaja ako baatarukeene, bamo balinkuja ku lubafu lwa Bajuuta aba bakaaliitiike, abangi balinkuja ku lubafu lwa batumigwa Pauli na Balinaba.

⁵ Po bamo aba bakaja Bajuuta na Bajuuta, pamopeene na balongosi baabo, balinkwitikana ukubabombela kabiibi baa Pauli na Balinaba, na kubatuunya na mabwe.

⁶ Bo basipiliike inongwa isyo, Pauli na Balinaba balinkubopela nkiisu ikya mu Likaonija, ntwaja utwa mu Lisitila na mu Ndelibe.

⁷ Uko baalumbililaga iNdumi iNunu.

Pauli ikulumbilila mu Lisitila

⁸ Nkaaja akaa mu Lisitila, aaliko umundu jumo uju aakwemaga, aalemeele amalundi ukufuma munda mu nna, akaalyendilemo siku.

9 Umundu uju ampilikisyaga Pauli bo ikulumbilila. Pauli alinkunkeeta fiijo umundu jula, alinkummbona ukuti ali na lwitiko, ulwa kuti abagiile ukubambulwisigwa.

10 Po Pauli alinkulaata ukummbuula alinkuti, “Ima!” Umundu jula alinkwima mbibimbibi, alinkwanda ukwenda.

11 Abandu bingi baabungeene pala. Bo basibwene isi sibombiigwe na Pauli, balinkulaata ukujoba mu njobelo jaabo ijaa Kilikaonija, balinkuti, “Gyabaakyala giipelile ukuboneka ngati bandu, gitusulukiile!”

12 Balinkujoba ukuti, Balinaba lyo lyakyala ikulumba, ili ingamu jaake jo Selu, na Pauli balinkumpapo ingamu ijaa Elime,* paapo Pauli jo uju aajobaga.

13 Kifuki na nkaaja, jaalipo itempeli iji abandu biipuutaga kwa Selu. Po umpuuti gwa tempeli jila, alinkutwala ingambaku ibili ni ngiga sya bulenge nkaaja. Aalondaga umwene pamopeene ni kilundilo kya bandu, ukubasookesya iliikemo ilya kubimika baa Pauli na Balinaba.

14 Looli abatumigwa Balinaba na Pauli, bo bapiliike inongwa isyo, balinkunyaafulania imyenda gyabo ukunangisya ubukalale, balinkubopela nkilundilo kya bandu, balinkulaata balinkuti,

15 “Mwe bandu umwe, fiki mukubomba isyo? Uswe tuli bandu itolo bo jujumwe. Tulipo apa tukubalumbilila iNdumi iNunu, ukuti

* **14:12 14:12 Selu...Elime** gyo gyabaakyala gya Bagiliki. Selu aali nkulumba gwa gyabaakyala, na Elime lyali lyo lyakyala ili lyatumigwaga, lyo ili lyabajobelaga abanine.

mugileke gyabaakyala gikaja ni mbombo najimo. Mupinduke, munkonge Kyala umumi, ujū apelile umpaalanga, ikiisu ni nyanja, na fyosa ifi filimo umo.

¹⁶ Ijolo Kyala aabalekile abandu boosa, ukubomba isi bikusilonda abeene,

¹⁷ na paapo akaalekile ukwibonesya mu mbombo inunu isi ikubabombela. Aabatwalilaga umwe ifula, ni seke ukupa pakabalilo akabagisye. Aabapaga imboto jaa findu na kubisakisyā ulusekelo mu ndumbula syinu.”

¹⁸ Na paapo baajobile amasya ago, kwali kupalapala fiijo Pauli na Balinaba ukubasigila abandu ukubasookesya iliikemo.

¹⁹ Po baaliisile abajuuta bamo ukufuma ku Antyokija na ku Ikonija, balinkubasonga abandu bingi ukuti balingasiitikaga isi aalumbililaga Pauli. Abo boosa balinkuntuunya Pauli na mabwe, balinkunkwaba ukunsoosya nkaaja, paapo baatigi afwile.

²⁰ Looli abiitiki baa Jesu balinkunsyunguutilila Pauli, po alinkwima, alinkubuuka nkaaja. Kilaabo kyake alinkusookapo apo, alinkubuuka pamopeene na Balinaba nkaaja akaa mu Ndelibe.

Pauli na Balinaba bikubuuka mu Antyokija, ijaa nkisu ikyā mu Silija

²¹ Pauli na Balinaba bo balumbiliile iNdumi iNunu mu Ndelibe, abandu bingi balinkummwitika Jesu. Pauli na Balinaba balinkubuuka kangi ku Lisitila, po balinkubuuka ku Ikonija na ku Antyokija.

22 Moosa umu, baaganilaga na biitiki, baabasubisyaaga nu kubakasya ukuumiilila ulwitiko, baatigi, “Tukakaba ubatolwe bwingi, mpaka nkabalilo akaa kwingila mBunyafyale bwa Kyala.”

23 Kukuti kipanga iki baabukaga, baabasaliile abiiitiki ukujja bakulu baa kipanga. Ku njila jaa nyiipuuto nu kufiika ifindu, baababikaga mu Ntwa Jesu ujja baalimmwitiike, abalindilege.

24 Po Pauli na Balinaba balinkukisania nkiisu kya Pisitija, balinkwingila nkiisu ikya mu Pamfilija,

25 balinkufika mu Pelige. Umw balinkumanyisya iisyu lya Kyala, po balinkubuka mu Atalija.

26 Ukufuma kula balinkwipakila mu sitima, ukubuka ku Antyokija, kuno kubwandilo abiiitiki baabasumiile ku mbombo iji baajimaliisiisye ukujibomba.

27 Bo bafikile ku Antyokija, Pauli na Balinaba balinkukooolela ulukomaano lwa kipanga kya Kyala, balinkubabwula syosa isi Kyala aabombile ukwendela mmyabo, nu kuti abiiguliile abandu aba bakaja Bajuuta ukummwitika Jesu.

28 Po balinkutugala na biitiki abo amasiku mingi.

15

Ulukomaano lwa kipanga kya Kyala ikya mu Jerusalemu

1 Paŭli na Balinaba bo bali mu Antyokija, abiiitiki bamo aBajuuta balinkufuma mu Jutai, balinkwisa, balinkwanda ukubamanyisya abiiitiki aba bakaja Bajuuta ukuti, “Linga mukabuutigwa kukyeni ukukongana ni ndagilo sya Moose, mukabagila ukupokigwa.”

2 Paŭli na Balinaba baakaanikeene fijo na aba baamanyisyaga isyo. Po ikipanga kya Kyala ikya mu Antyokija, kilinkubasala baa Paŭli na Balinaba na biitiki bamo, ukuti bakajobe na batumigwa pamopeene na bakuuu baa kipanga kya Kyala ikya mu Jelusalemu, inongwa iji baakaanikanaga.

3 Po abiiitiki abo abaa mu Antyokija balinkubatuma baa Paŭli na banine ukubuuuka ku Jelusalemu. Balinkukiisania nkiisu ikya mu Foinike ni kya Samalija, umo baababuuulaga abiiitiki ukuti boope aba bakaja Bajuuta bapokiigwe. Inongwa isyo silinkubahobosya abiiitiki boosa.

4 Paŭli na banine bo bafikile ku Jelusalemu, balinkwambililigwa ni kipanga kya Kyala, abatumigwa na bakuuu baa kipanga. Balinkubabuuula syosa isi Kyala aabombile ukwendela mmyabo.

5 Po abiiitiki bamo, abaa nkibugutila kya Bafal-isai, balinkwima balinkuti, “Abiiitiki aba bakaja Bajuuta mpaka babuutigwe kukyeni, kangi balagiligwe ukusikonga indagilo sya Moose.”

6 Po abatumigwa na bakuuu baa kipanga balinkukomaana, ukuti bajikeete inongwa ijo.

7 Bo bajobeseenie kukabalilo akatali, Peeteli alinkwima, alinkubabuuula alinkuti, “Baamyitu

ndwitiko, mumeenye ukuti kubwandilo, Kyala aaliisalile une ukufuma pakati pamyinu, ukubalumbilila abandũ aba bakaja Bajuuta, ukuti bajipilike iNdũmi iNunu nu kujitika.

⁸ Kyala, ujũ asimeenye indumbula sya bandũ, aanangiisye ukuti abiitiike aba bakaja Bajuuta, ku njila jaa kubapa Mbepo Mwikemo, bo ulũ aatũpeelee uswe.

⁹ Kyala akaabiikilepo ukũkindana uswe na beene, aabeelwisye indumbula syabo boope, ku njila jaa kũmmwitika uNtwa Jesu.

¹⁰ Fiki mukubatwika abiitiki abo ikitwalo ikya kusikonga indagilo sya Moose, iki na biisukulu biitu baatoliigwe ukupimba, kangi na nuuswe tutoliigwe? Po fiki mukũngela Kyala ku njila ijo?

¹¹ Silingajaga bo ulo, looli tukwitika ukuti uswe bo abeene, kwi ipyana Iya Ntwa Jesu ko kũno tukupokigwa.”

¹² Ikiũndilo kyosa kilinkwendelela ukũmyeka, balinkubapilikisya baa Pauli na Balinaba, bo bikubapangila ifika ifikũlumba, ifi Kyala aabapelelaga abandũ aba bakaja Bajuuta, ukwendela mu mbombo isi baabombaga Pauli na Balinaba.

¹³ Bo bamalile ukũjuba, Jaakobo alinkubaamula alinkuti, “Baamyitu ndwitiko, namumbilikisye!

¹⁴ Simoni Peeteli atulingeenie muno Kyala kubwandilo aabakeetile abandũ aba bakaja Bajuuta, ukubasalamo bamo ukũja bandũ baake.

¹⁵ Isyo sikwitikana ni sya mwa baakalata abaa bakunguluka ukuti,

16 ‘Untwa Kyala aatile,
“Isyo bo sikindile, ngwisa kugomoka,
isangwisa kububiika kangi ubunyafyale bwa
Ndaabiti.

Ngujenga kangi ikitangaalala kyake iki kyagwile,
nu kwisa kukyimika.

17 Po abandu abangi boosa bikuundondaga,
abandu abaa mfiisu ifingi,
aba mbakooliile ukuti bajeye bangu.”

Isyo ajobile untwa, uju abobile isyo,*

18 isi syamanyiigwe ukufuma liijolo.”

19 Jaakobo alinkwendelela ukujoba alinkuti,
“Une ngeetile ukuti, tulingabataamyaga abandu
aba bakaja Bajuuta, aba bapindwike, bankongile
Kyala.

20 Looli tubasimbile kalata ukubabuula ukuti
basikongege indagilo simo isya Moose. Kokuti
balingalyaga ifindu ifi bagisookiisye gyabaakyala
ukuja ikemo, balingalogwaga, balingalyaga
inyama isya finyamaana ifi finiongotoliigwe
amakosi,† balingalyaga iilopa.

21 Ngulagila bo ulo paapo ukufuma liijolo
indagilo sya Moose sikulumbililigwa kukuti
kaaja, sikubaligwa kukuti Sabati mu sinagogi.”

Kalata ku biitiki aba bakaja Bajuuta

22 Isi aajobile Jaakobo, abatumigwa, abakuulu
ni kipanga kyosa ikya Kyala ikya mu Jelusalemu
baaliitiike. Baatumwile ukubasalamo abandu

* **15:17 15:16-17** Bala kalata gwa Aamosi 9:11-12. † **15:20 15:20**
Inyama isya finyamaana ifi finiongotoliigwe amakosi
ABajuuta baali nu lulagilo ukuti aba bikuboola ifinyamaana, bo
bikuboola, iilopa lyonekege paasi. Bala kalata gwa Abanyaleebi
17:13-14.

nkibugutila kyabo, nu kubatuma ku Antyokija pamopeene na Pauli na Balinaba. Baabasalile Juuta (ujū bantigi Balisaba) na Sila, aba baali balongosi baa kipanga.

²³ Balinkubapa kalata ujū asimbiigwe ukuti,

Uswē twe batumigwa na bakūūū baa kipanga kya Kyala, uswe twe biiniinu, tukubaponia umwe mwe mukaja Bajuuta, mwe muli ku Antyokija, nkiisu ikya Silija na Kilikija.

²⁴ Tupiliike ukuti abandū bamo, ukufuma nkibugutila kyitu, bikubataamya na masyū gaabo, bikubabūūū isi sikoona indumbula syinu. Looli uswe tukabatumapo.

²⁵ Po twitikeene, ukubasala abandū bamo, nu kubatuma kumyinu, pamopeene na bakundwe Balinaba na Pauli.

²⁶ Abo batikupaasya ukufwa, kunongwa jaa kummbombela uNtwa gwitu Jesu Kilisiti.

²⁷ Po leelo tubatumile kumyinu Juuta na Sila, ukuti bababūūū isi tūsimbile, na kanwa kaabo.

²⁸ Mbepo Mwikemo na nuuswe, twagile kanunu ukuti talingabatwika ikitwalo ikya kusikonga indagilo isya Bajuuta, ukukindapo pa ndagilo isi:

²⁹ Mulingalyaga ifindū ifi bagisookiisye gyabaakyala ukūja ikemo, mulingalyaga inyama isya finyamaana ifi finiongotoliigwe amakosi, mulingalyaga iilopa, kangī mulingalogwaga. Linga mukubomba bo ūlo po munosiisye.

Mugonege!

³⁰ Po Pauli na banine baatumigwe ukubuka ku Antyokija. Bo bafikile, balinkubabungaania abiiitiki boosa, balinkubapapo kalata jula.

³¹ Abiiitiki bo babaliliigwe kalata, baahobwike paapo jaali na masyu agaa kubakasya.

³² Juuta na Sila, boope baali bakunguluka, balinkujoba na biitiki biinaabo amasyu gaa mingi, agaa kubasubisya nu kubakasya ndwitiko.

³³ Bo bagonilepo, abiiitiki abaa nkipanga kya Kyala ikya mu Antyokija balinkubalaga nu lutengaano, ukugomoka ku Jelusalemu kuli aba baabatumile. [

³⁴ Looli Sila alinkwaga kanunu umwene ukusyala kulakula.]‡

³⁵ Pauli na Balinaba balinkusyala ku Antyokija, baamanyisyaga nu kulumbilila iisyu lya Ntwa Jesu, pamopeene na bandu abangi abingi.

Pauli na Balinaba bikulekana

³⁶ Amasiku manandi bo gakindilepo, Pauli alinkummbuula Balinaba alinkuti, “Tugomoke tukabakeete abiiitiki ntwaja toosa, utu twalumbililaga iisyu lya Ntwa Jesu, tukabakeete muno bajiliile ndwitiko.”

³⁷ Balinaba alinkulonda ukuti babuuke nagwe Johani, uju ingamu ijingi bantigi Maalika.

³⁸ Looli Pauli akaalondaga ukubuka na Maalika, paapo ulutasi Maalika aabalekile ku Pamfilija, akaalondaga ukubomba nabo imbombo.

‡ 15:34 15:34 Baakalata bamo abaa ijolo bakaja na kanandi aka.

³⁹ Iisyu ilyo lilinkutwala ulukaani ulukulumba, lulinkubapelela ukutapukana. Balinaba alinkummwega Maalika, balinkwipaka mu sitima, ukubuka ku Saipulasi.

⁴⁰ Looli Pauli alinkunsala Sila. Abiitiki balinkubasumila iliipyana lya Kyala, po Pauli na Sila balinkusookako ku Antyokija.

⁴¹ Baalyendile nkiisu ikya mu Silija na mu Kilikija, baafikasyaga ifipanga fya Kyala ndwitiko.

16

Pauli ikunsala Timoti ukubomba nagwe imbombo

¹ Pauli na Sila balinkufika mu Ndelibe, po balinkubuka mu Lisitila. Uko aaliko umwitiki gwa Jesu jumo, ingamu jaake Timoti. Ugwise akaali Njuuta, unna aali Njuuta ujumbe aalimmwitiike Jesu.

² Abiitiki abaa mu Lisitila na mu Ikonija, bannjobaga Timoti ukujja mundu nnunu.

³ Pauli alinkunndonda Timoti ukuti alongosaniege nagwe mu mbombo. Po alinkummbuuta kakyeni. Aabombile bo ulu ukuti abajuuta aba balimo ntwaja tula balingankaanaga, paapo baameenye ukuti ugwise akaali Njuuta.

⁴ Pauli na banine bo bikukinda ntwaja utwa kula, balinkubabwala abiitiki aba bakaja Bajuta, ukuti basikongege indagilo isi baaliitikeene abatumigwa na bakwulu baa kipanga kya Kyala ikya mu Jelusalemu.

⁵ Po ifipanga fya Kyala fyakakaga ndwitiko, na biitiki bongelelaga kukuti isiku.

Pauli ikusibona isya mbusetuka isya mundu ugwa mu Maketonija

⁶ Pauli na banine, baalondaga ukwakulumbilila iisya lya Ntwa Jesu nkiisu ikya mu Asija, looli Mbepo Mwikemo alinkubakaanisya. Po balinkukinda nkiisu ikya Filigija ni kya Galatija.

⁷ Bo bafikile mu mpaka gwa kiisu ikya mu Misija, balinkulonda ukwingila nkiisu ikya mu Bitinija, leelo Mbepo Mwikemo ukufuma kwa Jesu akaabitiikiisye.

⁸ Po balinkukinda mu Misija, balinkubuuka ku Tiloja.

⁹ Ikilo kila, Pauli alinkusibona isya mbusetuka isya mundu ugwa mu Maketonija, aalyimile nkyeni mmyake, aapyelesyaga, aatigi, "Loboka, gwise ku Maketonija,* ututuule."

¹⁰ Pauli bo asibwene isyo isya mbusetuka, tulinkumanya ukuti Kyala aatukooliile kukubalumbilila abandu abo iNdumi iNunu, po tulinkwitendekesya ukubuuka mu Maketonija.

Litija ikummwitika Jesu

¹¹ Po uko ku Tiloja, tulinkwipakila mu sitima, tulinkusookako, tulinkubuuka ndusungo lwa mu Samatilake, kilaabo kyake tulinkufika mu Nijapoli.

¹² Ukufuma uko tulinkufika mu Filipi, akaaja kamo akakulumba uko ku Maketonija, kaali kaaja aka baatugalaga aBalooma. Twatugeele nkaaja kala amasiku manandi.

* **16:9 16:9 Maketonija** kyali kiisu ikya ku Bulaja. Baalondigwaga ukuloboka inyanja ukubuuka kula.

13 Pi isiku ilya pa Sabati tulinkusookamo nkaaja, tulinkubuuka kambali ku lwisi, twasubilaga ukuti tukwakubwaga ubwo ubu abandu bikwipuutamo. Tulinkutugala, tulinkujoba na bakiikulu aba baabungeene pala, ukwipuuta.

14 Ndi bala baapilikisyaga aalipo unkiikulu jumo, ingamu jaake Litija, umulisa myenda imifubifu ubutiita igya ntengo fiijo. Akaapaapiigwe Njuuta, looli aalingiile ndwitiko lwa Bajuuta, aali gwa nkaaja akaa mu Tyatila. Aatupilikiisye, paapo unTwa aalimmwigwile indumbula jaake, alinkwitika isi aajobaga Pauli.

15 Alinkoosigwa, umwene na bandu baa nnyumba jaake, alinkutupelesya alinkuti, "Linga muumbwene ukuti nalooli nummwitiike unTwa Jesu, tubuuke mukatugalege mu nyumba jangu." Alinkutufimbilisya fiijo mpaka twaliitiike.

Pauli na Sila mu nnyololo

16 Hlisiku limo bo tukubuuka pa bwipuutilo, tulinkwaganila nu ndindwana jumo untamwa, uju aali ni mbepo inyali ijaa kulagala. Undindwana ujo aabakabilaga indalama inyingi abatwa baake ku mbombo jaa kulagala.

17 Po undindwana ujo alinkunkongesya Pauli na nuuswe, aalaataga aatigi, "Abandu aba babombeli baa Kyala unKulumba, bikubalumbilila umwe injila ijaa bupoki!"

18 Aabombaga bo ulo amasiku mingi. Looli iisiku limo bo undindwana ujo ikujoba isyo, Pauli aakaleele. Po alinkunsanukila

undindwana, alinkujibwula imbepo inyali jila alinkuti, “Nikukulagila mu ngamu jaa Jesu Kilisiti, sookamo mu ndindwana ujū!” Nakalinga jilinkusookamo.

19 Abatwa abaa ndindwana jula, bo baagile ukuti ulusubilo lwabo ulwa kukabilamo indalama lumaliike, balinkubakola baa Pauli na Sila, balinkubaluusa mpaka pa kibanja ikya lukomaano, nkyeni mbalongosi.

20 Balinkubasitaaka balinkuti, “Abandu aba Bajuuta, bikuleefya nkaaja kitu.

21 Bikumanyisya inyiiho syabo, isi indagilo syitu twe Balooma situkaaniisye ukusiitika pamo ukusikonga.”

22 Ikilundilo ikya bandu kilinkongaana na aba baabasitaakaga baa Pauli na Sila, balinkubaalukila. Po abalongosi balinkubafuula imyenda baa Pauli na Sila, nu kulagila ukuti bakomigwe ni ngili.

23 Bo babakomile fiijo, balinkubapinya mu nnyololo, po abalongi balinkunndagila unkulumba gwa nnyololo ukuti abalindilege fiijo.

24 Ukukongana nu lūlagilo ulu, unkulumba gwa nnyololo alinkubiigalila nkyumba ikya ku sofū fiijo, nu kubingisya amalundi mwi ibokosi ilya matapwa.

25 Pakilo pakati, Pauli na Sila biipuutaga nu kwimba inyimbo isya kuntuufya Kyala. Abapinyigwa abangi babapilikisyaga.

26 Nakalinga akasenyenda akakulumba kalinkuboneka, syope ni nyaalo sya nnyololo silinkusukaanika. Nakalinga inyiigi syosa

silinkwiguka, ni minyololo igi baapinyigwe kukuti mundu gilinkwabuka.

27 Unkulumba gwa nnyololo bo alembwike, alinkwaga inyiigi sili bwasi. Alinkufyutula uluubo lwake ukuti iigoge, paapo iinogonaga ukuti abapinyigwa boosa bajongile.

28 Looli Pauli alinkulaata fijo alinkuti, "Ulingiigoga, twesa talimo muno."

29 Unkulumba gwa nnyololo jula alinkulagila ababombeli baake ukuti batwale inyaale. Bo bantwaliile, alinkwingila nkyumba, alinkugwa ulupi nkyeni mwa baa Pauli na Sila bo ikutetema.

30 Po alinkubuka nabo panja, alinkubalaalusya alinkuti, "Batwa bangwa, mbombe fiki ukuti mbokigwe?"

31 Abeene balinkummwamula balinkuti, "Ugwe ummwitike uNtwa Jesu, pamopeene na baa nnyumba jaako, po mukupokigwa."

32 Po Pauli na Sila balinkundumbilila unkulumba jula iisyu lya Ntwa, pamopeene na bandu boosa aba baalimo nnyumba jaake.

33 Akabalilo kalakala akaa pakilo, alinkubasuka ififulalo baa Pauli na Sila, po alinkoosigwa pamopeene na bandu boosa aba baalimo nnyumba jaake. 34 Alinkufyuka nabo mu nyumba jaake, alinkubapapo ifindu. Umwene na bandu boosa abaa nnyumba jaake balinkuhoboka fijo, paapo baalimmwitiike Kyala.

35 Kilaabo kyake abalongosi, balinkubatuma ababombeli ku nkulumba gwa nnyololo,

balinkujoba balinkuti, “Namubalekesye abandu bala babuukege.”

³⁶ Unkulumba gwa nnyololo alinkumbwula Pauli alinkuti, “Abalongosi batumile indumi, ukuti mwabuligwe mu nnyololo. Po ulu namu-sooke, mubuukege nu lutengaano.”

³⁷ Looli Pauli alinkubabwula ababombeli bala alinkuti, “Batukomile nkyeni mmbandw, nu kutupinya mu nnyololo kisita kutulonga, na paapo uswe tuli Balooma ku lulagilo lwa kiisu.† Lilino fiki bikulonda ukutulekesya kubutiitu? Himma! Biise baabo batusoosye.”

³⁸ Ababombeli bala balinkubabwula abalongosi inongwa isyo. Abalongosi bo bapiliike ukuti baa Pauli na Sila Balooma, balinkutiila.

³⁹ Po balinkwisa kukubasuma uluhobokelo. Balinkubasosya mu nnyololo, balinkubasuma ukuti basookemo nkaaja kala.

⁴⁰ Pauli na Sila bo basookile mu nnyololo, balinkubwuka kwa Litija. Uko balinkwaganila na baamyabo abiitiki, balinkubakasya, po balinkusookapo.

17

Unjwego mu Tesaloniki

¹ Pauli na Sila bo basookilemo mu Filipi, balinkukiisania nkaaja akaa mu Amfipoli na

† **16:37 16:37 Tuli Balooma ku lulagilo lwa kiisu** Pauli na Sila baali baana baa bandu aba baahombile indalama ukuya bandu baa nkiisu ikya Looma. Indagilo sya Balooma syakaansiyaga ukampinya pamo ukankoma uNdooma mwinaabo kisita kunndonga.

mu Apolonija, balinkufika mu Tesaloniki. Kuno kwali ni sinagogi jaa Bajuuta.

² Pauli alinkwingila mu sinagogi, bo muumo lwajiiliile ulwiho lwake. Alinkumanyisya amasyu ukufuma mwa Kalata uMwikemo, kukabalilo akaa Sabati itatu.

³ Aabalingaaniaga nu kubanangisya ukuti, Kilisiti mpaka akubilwe nu kusyuka ukufuma mbafwe. Aafumusyaga inongwa sya Jesu, ukuti jo Meesija.

⁴ ABajuuta bamo balinkwitika, balinkuja pamopeene na Pauli na Sila. Boope aba bakaja Bajuuta abingi aba baalingiile ndwitiko lwa Bajuuta na bakiikulu abingi abimikigwa balinkwitika, balinkuja pamopeene na Pauli na Sila.

⁵ Looli aBajuuta aba bakaali biitiki ubuufi bulinkubakola, balinkubeega abandũ bamo abaa kajiilo akabiibi. Abo balinkubabungaania abandũ abingi, balinkuleefya nkaaja. Balinkubuuka ku nyumba jaa Jaasoni, balinkwingila ku maka, baabalondaga baa Pauli na Sila, ukuti babatwale pa kilundilo kya bandũ.

⁶ Bo bakabaaga, balinkunnduusa Jaasoni na biitiki biiniitu bamo, balinkubuuka nabo ku balongosi baa kaaja, balinkulaata balinkuti, "Koope kuno hiisile, abandũ aba bafisambuleenie ifisu fyosa.

⁷ Jaasoni abambiliile kumyake. Umwene na bandũ abo bikukilania indagilo sya malafyale gwa Balooma, bikuti baati alipo umalafyale ujungi, ingamu jaake jo Jesu."

⁸ Ikilundilo kya bandũ na balongosi baa kaaja

bo basipiliike isyo, syabataamiisye.

⁹ Jaasoni na biitiki biiniitu balinkusoosya indalama isya kwabuligwa ku balongosi, balinkubalekesya.

Pauli na Sila bali mu Beloja

¹⁰ Ikilo kilakila abiitiki abaa nkaaja kala, balinkubatuma baa Pauli na Sila ku Beloja. Bo bafikile kula, balinkubuuka mu sinagogi jaa Bajuuta.

¹¹ Abandu baa mu Beloja baapilikisyaga ukubakinda abandu baa mu Tesaloniki, baalyambiliile iisya lya Kyala ni ndumbula joosa. Beeneesyaga Kalata uMwikemo kukuti isiku, ukuti basimanye isi baamanyisyaga Pauli na Sila linga sya nalooli.

¹² ABajuuta bingi balinkwitika, pamopeene na bakiikulu abimikigwa aba bakaja Bajuuta, na banyambala boope.

¹³ Looli aBajuuta abaa mu Tesaloniki, bo bapiliike ukuti Pauli ikulumbilila iisya lya Kyala mu Beloja, balinkubuuka koope, balinkutwala unjwego nu kufisofania iflundilo fya bandu.

¹⁴ Nakalinga abiitiki abaa kula, balinkusindikila Pauli ukubuuka ku nyanja, looli Sila na Timoti balinkusyala ku Beloja.

¹⁵ Aba bansindikilaga Pauli balinkwenda nagwe mpaka mu Ateni. Bo bikugomoka baali ni ndumi ijaa kufuma kwa Pauli, ukubabuula baa Sila na Timoti ukuti bankonge mbibimbibi.

Pauli ikujoba na bandu baa mu Ateni

¹⁶ Pauli bo ikubaguulila baa Timoti na Sila mu Ateni, indumbula jaake jaasulumeenie fiijo

paapo aalyagile akaaja kala kiiswile iffwani ifya gyabaakyala.

17 Po aamanyisyaga aBajuuta mu sinagogi, pamopeene na bandu abangi aba baalingiile ndwitiko lwa Bajuuta. Na poope pa kibanja ikya lukomaano, aamanyisyaga kukuti isiku abandu aba aaganilaga nabo.

18 Pa kibanja apo, baalipo abamanyi bamo aba baabatigi, aBaepikuli* na Basitoiki.† Abo baajobesaniaga na Pauli, bamo balinkuti, “Ugwa ndomo uju ikulonda ukujoba isya fiki?” Abangi balinkuti, “Sikunangisya ukuti ndumbilili gwa gyabaakyala imiheesya.” Baajobile isi paapo Pauli aalumbililaga inndumi inunu ijaa Jesu, ni sya kusyuka.

19 Po abamanyi abo balinkuntwala Pauli ndukomaano lwa bamanyi ulu baatigi Alyopagi, balinkuti, “Tukukusuma utulingaanie ulamanyisyo ulupya ulu kufumusya.

20 Ugwe utwele inongwa imbya, tukulonda tusimanye isyo sili buleebule.”

21 Abandu boosa abaa mu Ateni na baheesya aba baatugalaga nkaaja ako, baabombelaga akabalilo kaabo koosa ukupanga pamo ukupilikisya inongwa imbya.

22 Po Pauli alinkwima ndukomaano lwa Aly-

* **17:18 17:18** ***ABaepikuli*** baatigi akandu akanunu mbuumi bwa mundu ko kwihobosya ni fya pakiisu. Kangi bakaalondaga indaamy, bakiitikaga utusumo utwa gyabaakyala gya Bagiliki.

† **17:18 17:18** ***ABasitoiki*** baasipaasyaga inyiinogono syabo, baakaanaga imanyisyo sya kwihobosya pakiisu. Looli baatigi kanunu ukubomba imbombo inunu isi sikulondigwa ku mundu.

opagi, alinkuti, “Mwe bandu baa mu Aten! Ngwaga ukuti mukusyimika fiijo syosa isya gyabaakyala gyinu.

²³ Bo ngwenda kuno na kuno nkaaja, mfibwene ififwani ifi mukufiipuuta. Kangi nkibwene ikigemo iki kisimbiigwe ukuti, *‘kwa Kyala ujū akamanyigwa.’* Po Kyala ujo, ujū mukummwipuuta kisita kummanya, jo ujū ngumfumusya kumyinu.

²⁴ “Kyala ujo jo Ntwa gwa kumwanya na paasi, paapo jo ujū aapelile ikiisu na fyosa ifi filimo umo. Umwene atikutugala mu tempeli isi basijengile abandu.

²⁵ Kangi atikubombeligwa na bandu ngati ikulonda fimo, paapo umwene jo ujū ikubapa abandu boosa ubuumi, umujji nu tundu toosa.

²⁶ Aalimpelile umundu jumo, ukufuma mmundu ujo aapelile ifikolo fyosa ifya bandu, ukuti batugalege mfiisu fyosa. Aababiikiile ukuti bikutugalaga pooki, na kukabalilo kaliku.

²⁷ Kyala aabombile bo ulo, ukuti abandu banndondege, pamo babagiile ukumfikila bo bikupalamaasya palamaasya, na paapo akaja kubutali nu mundu gwesa.

²⁸ Ngujoba bo ulo, ‘Paapo mmyake tuli buumi, tukwenda, kangi tuliko.’ Bo abimba nyimbo biinu bamo baatile, ‘Uswe tuli baanaake Kyala.’ ”

²⁹ Pauli alinkwendelela ukujoba, alinkuti, “Paapo tuli baana baa Kyala, tulingiinogonaga ukuti afwene ni fifwani ifya sahabu pamo ifeesa, pamo iibwe. Fitendekesiigwe ku bumang’anyi na mahala gaa bandu.

³⁰ Akabalilo kaa kunyuma, aka abandũ baabombaga isyo ku bukonyofu, Kyala aaliibiikile ngati atikukeeta. Looli akabalilo aka ikubalagila abandũ boosa kukuti bujo, ukupinduka.

³¹ Bikulondigwa ukupinduka paapo alibiikile iliisiku ili ikwisa kubalanga abandũ boosa mbugolofu, ku njila jaa mundũ ujũ aalinsalile. Kyala aabanangiisye isi abandũ boosa, ku njila jaa kunsyusya umundũ ujo mbufwe.”

³² Abandũ bala bo bapiliike isya kusyuka abafwe, bamo buugilaga, looli bamo balinkuti, “Tukulonda ukupilikisya kangi sisiisi pabungi.”

³³ Po Paũli alinkusookapo pa lukomaano.

³⁴ Bamo balinkulongosania nagwe, balinkummwitika Jesu. Ndi abo aalimo Ndyonisi, ugwa ndukomaano lwa Alyopagi, nu nkiikulu jumo ingamu jaake Ndamali, na bandũ abangi aba baali pamopeene nabo.

18

Paũli nkaaja akaa mu Kolinti

¹ Bo sikindile isyo, Paũli alinkusookamo mu Ateni, alinkubũuka mu Kolinti.

² Mula alinkwaganila nu Njuuta jumo ingamu jaake Akwila, uju aapaapiigwe mu Ponti. Akwila nu nkasi Pilisika, baafumile pakufika ukufuma nkiisu ikya Italiya, paapo Kilautio umalafyale gwa Balooma aalagiile ukuti aBajuuta boosa basookemo mu Looma. Paũli alinkubũuka kukubakeeta.

³ Abeene baabombaga imbombo jaa kusona iheema, imbombo iji joope Paũli aabombaga.

Po alinkwanda ukutuugala nabo, balinkubomba imbombo ijo pamopeene.

⁴ Kukuti isiku ilya pa Sabati Pauli ingilaga mu sinagogi, aamanyisyaga aBajuuta na aba bakaja Bajuuta, ukubakwaba ukuti baje biitiki.

⁵ Sila na Timoti bo bafikile ukufuma mu Make-tonija, Pauli alinkwanda ukubombela akabalilo kaake koosa ukulumbilila nu kubasisimikisya aBajuuta ukuti Jesu jo Meesija.

⁶ Looli balinkumpinga nu kuntaka. Po Pauli alinkukung'unda imyenda gyake* nkyeni mmyabo, alinkubabuula alinkuti, "Linga Kyala ikubapyuta, lwinu jujuumwe! Une ngaja na nongwa najimo. Ukwandila ulu ngubukaga kukubalumbilila abandu aba bakaja Bajuuta."

⁷ Po Pauli alinkusookapo pa sinagogi, alinkubuka ku mundu jumo ingamu jaake Tiiti Jusiti, uju aalingiile ndwitiko lwa Bajuuta, inyumba jaake jaapalameene ni sinagogi.

⁸ Unkulumba gwa sinagogi jila, ingamu jaake Kilisipo, alinkummwitika uNtwa Jesu, pamopeene na bandu boosa abaa nnyumba jaake. Boope aBakolinti bingi aba baalimpilikiisye Pauli, balinkummwitika uNtwa Jesu nu koosigwa.

⁹ Iisiku limo pakilo, uNtwa alinkummbuula Pauli nkisetuka alinkuti, "Ulingatiilaga, looli endelelaga ukujoba, ungamyekaga,

* **18:6 18:6 Alinkukung'unda imyenda gyake** Pauli aabombile bo ulu ukunangisya ukuti Kyala ikubabona ukuti bakaja bandu baake. Bala kalata gwa Imbombo sya Batumigwa 13:51.

10 paapo une ndi pamopeene na nungwe. Akajako umundu najumo ugwa kukwisila kukukufulasya. Nkaaja aka balimo abandũ bingi abaa kũja biitiki bangũ.”

11 Po Pauli alinkutũugala mu Kolinti ikyinja kimo ni myesi ntandatu, ukuti abamanyisye abandũ iisyũ lya Kyala.

12 Looli nkabalilo ako alinkũfika unkulumba umpya ugwa nkiisũ ikya Akaja, ingamu jaake Galio. ABajuuta balinkummotokela Pauli, balinkuntwala nkyeni mu nkulumba, pabulongi,

13 balinkuti, “Umundu ujũ ikubasonga abandũ, ukuti biipuutege kwa Kyala ukũkindana ni ndagilo.”

14 Na paapo Pauli aalondaga ukũjoba, Galio aakaanile, alinkubabũula aBajuuta alinkuti, “Linga mwansitaakaga umundu ujũ kũnongwa simo imbiibi pamo kũnongwa jaa bukumu, mwe Bajuuta naabagiile ukũbapilikisya.

15 Looli paapo nongwa jaa masyũ, ingamu ni ndagilo syinu, amusikeete jũjũumwe mutumule. Une ngũkaana ukũja ndongi gwa nongwa isyo!”

16 Po alinkubakaga pabulongi.

17 Po boosa balinkũnkola unkulumba gwa sinagogi, ingamu jaake Sositeni, balinkũnkoma palapala nkyeni mu ndongi. Looli Galio akaapaasi-isyepe na panandi isi syabombigwaga nkyeni mmyake.

Pauli ikubũuka kangĩ mu Antyokija ijaa kũ Silija

18 Pauli alinkwendelela ukutũugala mu Kolinti amasikũ mingi. Po alinkũlagana na biitiki bala,

alinkubuka pamopeene na Pilisika na Akwila ku Kenkeleja, kumbali ku nyanja. Bo bafikile uko, Pauli alinkumwa inywili syake,[†] paapo syali sya lujiganiko, alinkwipakila mu sitima ukubuka nkiisu ikya mu Silija.

¹⁹ Balinkufika mu Efesi, apa aabalekile baa Pilisika na Akwila. Kala Pauli alinkwingila mu sinagogi, alinkubamanyisya aBajuuta.

²⁰ Po balinkunsuuma Pauli ukuti atugale nabo akabalilo akatalipo, leelo aakaanile.

²¹ Looli bo ikulagana nabo alinkuti, “Linga Kyala iiganile, ngwakwisa kangi kumyinu.” Po alinkusookamo mu Efesi ni sitima.

²² Po Pauli alinkufika mu Kesalija, alinkwika mu sitima, alinkubuka mu Jelusalemu nkukiponia ikipanga kya Kyala. Po alinkubuka mu Antyokija.

²³ Bo atugeele umo akabalilo akanandi, alinkusookamo. Alinkusyunguutula ntwaja utwingi utwa mu Galatija na mu Filigija, aabakasyaga abiiitiki boosa.

Apolo ikulumbilila mu Efesi

²⁴ Akabalilo ako uNjuuta jamo ingamu jaake Apolo alinkwisa mu Efesi, umwenekaaja gwa mu Alikisandalija, aali mundu mmanyi ukujoba, kangi aasimeenye isya mwa Kalata uMwikemo.

²⁵ Umundu ujo aamanyisiigwe injila jaa Ntwa, aamanyisyaga kanunu inongwa isya Jesu muno

[†] **18:18 18:18 Alinkumwa inywili syake** ABajuuta linga balapile simo kwa Kyala bakaaliitikisiigwe ukumwa inywili, bo babombile isi baalapile, biitikisiigwaga ukumwa.

sijiiliile, kangi ku maka, na paapo aalumeenye lwene uloosyo ulwa Johani.

²⁶ Alinkwanda ukujoba isyo kisita kutiila mu sinagogi. Pilisika na Akwila bo bampilikiisye, balinkummwega balinkubuuka nagwe kukaaja kaabo, balinkummanyisya injila jaa Kyala kanunu.

²⁷ Pabungi Apolo alinkulonda ukuloboka mu nyanja ukubuuka mu Akaja. Abiitiki banine abaa mu Efesi balinkunkasya, balinkumpapo kalata ugwa kubatwalila abiitiki abaa mu Akaja, ukuti bakammwambilile. Bo afikile kula, aabatuulile fiijo abandu aba baalimmwitiike Jesu kwi ipyana lya Kyala.

²⁸ Alinkubatobesya abajuuta nkyeni mmbandũ boosa, aabanangisyaga mwa Kalata uMwikemo, ukuti Jesu jo Meesija.

19

Pauli ikulumbilila mu Efesi

¹ Uko nkiisu ikya mu Akaja, Apolo aatugalaga mu Kolinti. Akabalilo kalakala, Pauli alinkwenda paasi ukubuuka ku Efesi. Uko ku Efesi alinkubaaga abiitiki bamo abaa Jesu.

² Alinkubalaalusya alinkuti, “Bo mummwitiike Jesu, bule mwalimmwambilile Mbepo Mwikemo?” Balinkummwamula balinkuti, “Himma, tukapilikamo siku nu kuti aliko Mbepo Mwikemo.”

³ Alinkubalaalusya kangi alinkuti, “Po mwa-lyosiigwe uloosyo luliku?” Balinkummwamula balinkuti, “Uloosyo lwa Johani.”

4 Pauli alinkubabwula alinkuti, “Johani aaboosyaga abandũ ukunangisya ukuti bapindwike. Aababwulaga ukuti bammwitikege ujũ ikũja pakwisa kũnyuma kũmyake, jo Jesu.”

5 Bo bapiliike amasyũ aga, balinkoosigwa mu ngamu jaa Ntwa Jesu.

6 Po Pauli alinkubiika amaboko gaake pamwanya pamyabo, Mbepo Mwikemo alinkubasulukila, balinkwanda ukũjoba mu njobelo isingi, nũ kũkunguluka.

7 Baali banyambala kalongo na babili bũno.

8 Pauli ingilaga mu sinagogi, aajobaga kisita kũtiila, kũkabalilo akaa myesi mitatũ, aamanyisya abandũ ukuti basiitike inongwa sya Bũnyafyale bwa Kyala.

9 Looli bamo baali bakafu, baakaanile ukwitika, balinkũjitũka injila ijaa Ntwa Jesu pa kilũndilo kya bandũ. Pauli alinkubaleka, alinkubeega abiiitiki baa Jesu ukwenda nagwe. Aamanyisya kũkũti isikũ pabũjo ubwa mundũ jũmo, ingamu jaake Tilano.

10 Pauli alinkwendelela ukũbomba bũnoobũno ifyinja fibili, po boosa aba baatũgalaga nkiisũ ikya mu Asija, abajuuta na aba bakaja Bajuuta, balinkũpilikisya iisyũ lya Ntwa Jesu.

Abaana abaa Sikeba bikũkomigwa ni mbepo inyali

11 Akabalilo ako Kyala aabombaga ifiika ifikũlũmba kũ njila jaa Pauli.

12 Fyope ifitambala ni myenda igi gipalamaasiisye umbili gwa Pauli, baabatwalilaga ababine. Ababine baabũmbũlukaga

ububine bwabo, ni mbepo inyali syasookangamo.

13 Baaliko aBajuuta bamo aba baagelaga ukusoosya imbepo inyali mmbandũ nkaaja ako, kukubombela ingamu jaa Jesu, baatigi, “Mu ngamu jaa Jesu ujũ ikulumbililigwa na Pauli, nikukulagila sookamo!”

14 Ndi abo baalipo abaana abanyambala ba haano na babili, abaa mpuuti undongosi gwa Bajuuta, ingamu jaake Sikeba.

15 Looli iliisikũ limo bo bikujikaga imbepo inyali mmundũ jũmo, imbepo inyali jũla jilinkũbaamula jilinkũti, “Jesu nũmmeenye, joope Pauli nũmmwageenie, leelo umwe mwe baani?”

16 Po umundũ ujũ aali ni mbepo inyali, alinkubanyeelela, alinkubafulasya, alinkubatola amaka, balinkubopa kitali ukusooka nnyumba jũla.

17 Abandũ boosa aba baatũgalaga mu Efesi, aBajuuta boosa na aba bakaja Bajuuta, baasipiliike inongwa isi baabombeliigwe abaana baa Sikeba. Boosa balinkũja nũ lutende, ingamu jaa Ntwa Jesu jilinkwimikigwa fiijo.

18 Abandũ bingi aba baalimmwitiike Jesu balinkwisa, balinkwilaata pabwelu imbiibi isi babombile.

19 Bamo ndi abo balinkubũngania baakalata abaa kubombela ubũlosi, balinkukosya nkyeni mmbandũ boosa. Baabalile untengo gwa baakalata bala, syali ndalama nyingi fiijo, syafwene umfwalo gwa isikũ limo ugwa bandũ 50,000.

20 Ku njila ijo iliisya lya Ntwa lyakindililaga ukufumuka na kongelela ukaja na maka.

Unjwego mu Efesi

21 Bo sikindile isyo, Paali alinkutumula ukubuka mu Jelusalemu, ukwendela mu Make-tonija na mu Akaja, alinkwinogona alinkuti, “Bo ngonilemo mu Jelusalemu, mpaka mbuke koope ku Looma.”

22 Po alinkubatuma abatuli baake babili, Timoti na Elasiti, ukuti batalepo ukubuka ku Make-tonija. Umwene alinkusyala akabalilo akanandi nkiisu ikya mu Asija.

23 Akabalilo ako mu Efesi, galinkusookela unjwego unnywamu fiijo kunongwa jaa manyisyo isya Njila jaa Ntwa.

24 Aaliko umunda jumo ingamu jaake Ndemetilio, umponda fifwani fya feesa. Aapondaga ififwani fya tempeli ijaa lyakyala ikiikulu, ingamu jaake Alitemi. Ku mbombo ijo Ndemetilio na bafundi baake baakabilangamo ukabi ubwingi.

25 Ndemetilio aababungeenie ababombi baake na bandu abangi aba baabombaga imbombo bo ijo, alinkubabula alinkuti, “Mwe bandu umwe, mumeenye ukuti imbombo iji jikututwalila ukabi ubwingi.

26 Looli musibwene na kusipilika ukuti, Paali ujo abasongile abandu abingi na kubasyutula inyiinogono syabo. Biitiike ukuti gyabaakyala igi gikutendesigwa na bandu gikaja gyo gyabaakyala. Ikubomba bo ulo momma mwene

mu Efesi, looli mbũjo bwingi ubwa nkiisu ikya mu Asija.

27 Ngutiila imbombo jitu iji, abandu batikujimikaga, joope ni tempeli ijaa lyakyala ikiikulu ikulumba Alitemi, batikujimikaga. Kangi ubusisya bwa lyakyala ilyo, ili abandu boosa abaa mu Asija ni fiisu fyosa bikwipuuta kumyake, bukumalika.”

28 Abafundi abanine bo bapiliike inongwa isyo, baakaleele fiijo, balinkwanda ukujwega balinkuti, “Alitemi ugwa Baefesi jo nkulumba!”

29 Akaaja koosa kalinkwisula unjwego. Abandu balinkwaluka pamopeene, balinkukuuja ukwubakwaba baa Gajo na Alisitaliko, ukubuka pa kibanja ikya lukomaano. Abandu abo baali baa nkiisu ikya mu Maketonija, aba baalyendile pamopeene na Pauli.

30 Pauli alinkulonda ukwingila pakati pa kilundilo kya bandu, leelo abitiki abanine balinkunngomola.

31 Baalipo abalongosi bamo abaa nkaaja kala, aba baali bamanyaani baa Pauli. Baabatumile abandu kwa Pauli ukummbuula ukuti, alingasulwa ukubuka pa kibanja ikya lukomaano.

32 Abandu aba baabungeene pala, bamo balinkujwega, kukuti mundu alinkujoba isyake. Ulukomaano lwalyonangiike. Abandu bingi bakaasimeene na isi baakomaaniile pala.

33 ABajuuta balinkunnguta umundu gwabo jumo, ingamu jaake Alikisanda, na bandu bamo abaa nkilundilo kila balinkumwimika ukuti ajobe. Joope Alikisanda alinkwinula ikiboko

kyake, ukuti abajobele isya kubanokesya pabwelu.

³⁴ Looli abandu aba baabungeene pala bo basyageenie ukuti Njuuta, boosa balinkulaata palikimo kukabalilo akaa sala ibili, baatigi, "Alitemi ugwa Baefesi jo nkulumba!"

³⁵ Kummaliikisyo unsimbi gwa kaaja kala alinkubabatamisa abandu, alinkujoba alinkuti, "Mwe bandu baa mu Efesi, jwani ujū akamanya ukuti akaaja akaa mu Efesi, ko aka kikujilindilila itempeli ijaa Alitemi unkulumba, ni kifwani kyake iki kyasatwike ukufuma kumwanya?"

³⁶ Akajako umundu ujū abagiile ukubukaana ubwanalooli ubu. Po mummyeke, kangi mulingakujaga ukubomba simo,

³⁷ paapo mubatwele abandu aba apa, na paapo bakalitukamo siku lyakyala lyitu ikiikulu Alitemi, kangi bakiiba nafimo mu tempeli jaake.

³⁸ Po linga Ndemetilio na bafundi banine, bali ni nongwa simo ku bandu bamo, pabulongi na balongi abakulumba balipo. Babagiile ukubasitaaka uko.

³⁹ Linga muli nasyo inongwa isingi, mutwale ku lukomaano ulu lwitikisiigwe ni ndagilo syitu.

⁴⁰ Ngujoba bo ulo paapo ulu tubagiile ukulongigwa kunongwa jaa njwego ugwa mwisyugu, namanga tukaja nasyo nasimo isya kwinokesya kunongwa jaa njwego ugu."

⁴¹ Bo amalile ukujoba isi, alinkulubalania ulukomaano.

20

Pauli ikubuka kangi ku Maketonija na

mBugiliki

¹ Unjwego gula bo gumaliike, Pauli alinkubakoolela pamopeene abitiki, alinkubakasya. Po alinkubalaga, alinkusookapo ukubuka mu Maketonija.

² Bo ikwenda mfiisu fila, aajobaga na biitiki boosa na kubakasya. Po alinkufika mBugiliki,

³ uko aatugeele akabalilo akaa myesi mitatu. Bo ikwitendekesya ukwipakila mu sitima ukubuka mu Silija, alinkusyagania ukuti aBajuuta bikuntegelela ukumbombela kabiibi. Po alinkutumula ukwenda injila ijaa nkiisu ikya mu Maketonija.

⁴⁻⁵ Abandu abaa baatusindikilaga baatalilepo ukubuka, baatuguuliile nkaaja akaa mu Tiloja. Ingamu syabo baali bo baa Sopatelo umwana gwa Pilo ugwa mu Beloja, Alisitaliko na Sekundo abaa mu Tesaloniki, Gajo na Timoti abaa mu Ndelibe, Tikiko na Tilofimo abaa nkiisu ikya mu Asija.

⁶ Ikyaka kya Pasa bo kikingile, tulinkusookako ku Filipi ni sitima, tulinkwenda amasiku mahaano, tulinkubaaga abiiniitu mu Tiloja. Uko twagonile amasiku mahaano na mabili.

Pauli ikansyusa Jutika

⁷ Pi isiku ilya pa ndungu,* twalyaganiile pakwipuuta na kumenya ikisyese. Pauli alinkubamanyisa abandu mpaka pakilo pakati, paapo aalondaga ukusookapo kilaabo kyake.

* **20:7 20:7** *Iisiku ilya pa ndungu* Bala ku Isyakulingaania.

⁸ Ikyumba ikya ku golofwa iki twabungeene, kyali ni nyaale nyingi.

⁹ Aaliko undumyana jumo, ingamu jaake Jutika, aatugeele pi itwulo. Pauli alinkwendelela ukulumbilila akabalilo akatali, mpaka undumyana ujo alinkwanda ukusipuka. Utulo bo tukindiliile fiijo, alinkutunyuka ukufuma ku golofwa ijaa butatu. Abandu balinkummwinula, looli aafwile.

¹⁰ Pauli alinkusuluka paasi, alinkwinama, alinkummubatila undumyana jula, alinkubabwala abandu alinkuti, “Mulinganyomokaga, ubwumi bwake bukaali bulimo!”

¹¹ Po Pauli alinkufyuka kangi ku golofwa kukwipuuta, alinkumenya ikisyesye, balinkulya. Alinkwendelela ukulumbilila mpaka kubukye, po alinkusookapo.

¹² Abandu bala, balinkuntwala kukaaja undumyana jula unkafulu itolo, balinkuhoboka fiijo.

Pauli ikubalaga abakwulu baa kipanga kya Kyala ikya mu Efesi

¹³ Pauli aatumwile ukwenda paasi ukubwuka ku Aso. Aapangile ukuti tutalepo tukammwage kula. Po uswe tulinkwipakila mu sitima, tulinkufika kula.

¹⁴ Bo atwagile mu Aso, tulinkumpakila mu sitima, tulinkubwuka twesa mpaka mu Mitilene.

¹⁵ Ukufuma uko iisiku lya bubili tulinkuningana nu lusungu lwa mu Kija. Kilaabo kyake tulinkufika ndusungu lwa mu Samu, kilaabo ikingi tulinkufika mu Miletu.

16 Pauli aatumwile ukukiisania kisita kwendela mu Efesi, ukuti alingakaabila nkiisu ikya mu Asija. Aalondaga ukwandana mu Jelusalemu, linga sibagiile bo kikaali ikyaka kya Pentekositi.

17 Ukufuma ku Mileti, Pauli alinkutuma indumi ku bakuuu baa kipanga kya Kyala ikya mu Efesi, ukuti baaganile nagwe.

18 Bo bafikile kumyake, alinkubabuula alinkuti, "Umwe mumeenye muno naatugalaga na nuumwe amasiku goosa ukufuma iisiku lya kwanda ili naafikile apa pa Asija.

19 Bo ngummbombela uNtwa Jesu pakati pamyinu, naali nu lwijiisyo ndi syosa, kaa kingi naalilaga mu ndumbula kunongwa jinu. Kangi naalyendile mu ngubilo inyingi, fiijo ku Bajuuta aba baalindegeliile.

20 Mumeenye ukuti ngaasyonganiike ukubalumbilila isi sibagiile ukubatwala umwe, kangi naamanyisyaga pabwelu na mu nyumba syinu.

21 Naabalumbililaga aBajuuta na aba bakaja Bajuuta ukuti bapinduke, basume uluhobokelo kwa Kyala, nu kummwitika uNtwa gwitu Jesu.

22 "Namupilikisye. Une nsumwike ku Jelusalemu, Mbepo Mwikemo ikuufimbilisa. Ngubwuka kisita kusimanya isi sikwakunyaaga uko.

23 Looli isi nsimeenye syo isi, Mbepo Mwikemo ikuusisimikisya, kukuti kaaja aka ngwendamo, ukuti ukupinyigwa mu nnyololo ni ngubilo fyo ifi fikuunguulila.

24 Looli ndikubupaasya ubuumi bwangu ukaja kanda kaa ntengo, ukuti njimaliisye imbombo iji

uNtwa Jesu aalimbeele, fyobeene nguJilumbilila iNdumi iNunu ijaa ipyana lya Kyala.

²⁵ “Liilino mmeenye akajapo najumo pakati pamyinu ujũ ikwisa kũmbona kangĩ, mwe nendaga pakati pamyinu bo nikũbalumbilila isya Bunyafyale bwa Kyala.

²⁶ Kũnongwa ijo, ngũlonda mwesa mumanye umwisyũgũ, ukuti linga jũmo ikusoba jikaja nongwa jangũ,

²⁷ paapo ngaasyonganiikepo ukabafumukisya syosa isi Kyala aasibaatiike.

²⁸ Mwikeetege bununu, kangĩ mugũkeetege goope nu ntiimo goosa ugũ Mbepo Mwikemo aababiikile umwe ukũja biimilili. Mukitiimege ikipanga kya Kyala iki aalyũlile ni ilopa lyake juũjo.

²⁹ Mmeenye fiijo ukuti bo nsookilepo, imbwa ingali isya ndiisu aasikwisa pakati pamyinu, sitikugupaakisyaga antiimo.

³⁰ Na nuumwe pakati pamyinu mwe biitiki, aabikwinũka abandũ aba aabikũjobaga inongwa sya butungulũ, isya kubasofya abiitiki ukuti babakongege abeene.

³¹ Kũnongwa ijo, mujege maaso! Mukũmbukege ukuti ifyinja fitatũ pakilo na pamuusi, ngaalekile ukũnsoka kũkuti mundũ, kaa kingi naalilaga mu ndumbula.

³² “Po ulũ nikũbabiika mbũlindilili bwa Kyala nu bwa isyu ilya ipyana lyake, ili libagiile ukũbapa amaka ni sajo syosa isi aafingile ukũbapa abandũ baake abiikemo.†

† 20:32 20:32 **Abiikemo** Bala ku Isyakũlingaania.

³³ Une ngasuumamo siku umfwalo, pamo imyenda ku mundu gwesa jula.

³⁴ Mumeenye jujuumwe ukuti naabombaga imbombo na maboko gangu jujune, ukuti ngabe fyosa ifi naalondaga ukubombela, une na biinangu.

³⁵ Ndi syosa isi naabombaga, mbanangiisye ukuti tukalondigwa ukwijula ukubomba imbombo, ukuti tubatulege aboonywa. Mugakumbakege amasyu agaa Ntwa Jesu, jujo aatile, 'Sajo fiyo ukusoosya ukukinda ukwambilila.' "

³⁶ Pauli bo amaliisiisye ukusijoba isi, alinkufugama, alinkwipuuta pamopeene nabo boosa.

³⁷ Po boosa balinkulila fiyo, balinkumubatila Pauli na kumfipa.

³⁸ Baakindiliile ukusulumania, paapo aababulile ukuti batikwisa kumbonamo kangi. Po balinkunsindikila mpaka mu sitima.

21

Pauli ikubuka ku Jelusalemu

¹ Bo tulageene nabo, tulinkwipakila mu sitima, tulinkugoloka ukubuka mpaka ndusungu lwa mu Kosi. Kilaabo kyake tulinkufika ndusungu lwa mu Loto, ukufuma uko tulinkubuka mu Patala.

² Uko tulinkujaaga isitima ijaa kubuka mu Foinike, tulinkwipakila, tulinkubuka.

³ Bo tufikile apa ulusungu lwa mu Saipulasi lukuboneka, tulinkwenda injila ijaa kwitongo ukubuka nkiisu ikya mu Silija. Apo isitima

jilinkwima nkaaja akaa mu Tili, ukuti jisulusye ifitwalo.

⁴ Tulinkusuluka, twabalondile abiitiki baa pala. Twatugeele nabo amasiku mahaano na mabili. Abiitiki abo baalongosigwaga ukujoba na Mbepo Mwikemo, balinkummbwala Pauli ukuti alingabuukaga mu Jelusalemu.

⁵ Looli iliisiku lya kusookapo bo lifikile, abiitiki boosa abanyambala pamopeene na bakasi baabo, na baanaabo, baatusindikiile ukusookamo nkaaja. Bo tufikile kambali ku nyanja, twesa tulinkufugama, tulinkwipuuta.

⁶ Po tulinkulagana, uswe tulinkwipakila mu sitima jilajila, abeene balinkugomoka kumyabo.

⁷ Ukufuma mu Tili, tulinkwendelela ni njila jitu, tulinkufika mu Tolomei. Uko tulinkubaponia abiitiki, tulinkutugala nabo iisiku limo.

⁸ Kilaabo kyake tulinkubuuka mu Kesalija. Uko tulinkwingila nnyumba jaa Filipino undumbilili, tulinkutugala kumyake. Ujo aali jumo mmbandũ bala bahaano na babili, aba baasaliigwe ukujaba ifindu kula ku Jelusalemu.*

⁹ Filipino aali na baana bana abalindwana, aba bakaali beegi, baali ni kikungilwa ikya kukunguluka.

¹⁰ Bo tutugeele kula amasiku mingi, alinkwisa ukunguluka jumo ukufuma mu Jutai, ingamu jaake Agabo.

¹¹ Bo afikile, alinkwega umpango gwa Pauli, alinkwipinya amalundi na maboko alinkuti,

* **21:8 21:8** Bala kalata gwa imbombo sya Batumigwa 6:1-7.

“Mbepo Mwikemo ikujoba ikuti, ‘Abalongosi baa Bajuuta abaa mu Jelusalemu bikwakampinya bo ulu, umwene mpango ugu, bikwakummbiika mmaboko gaa bandu aba bakaja Bajuuta.’”

¹² Bo tupiliike isyo, uswe pamopeene na bandu abangi aba baalipo pala, tulinkumpelesya Pauli ukuti alingabuukaga mu Jelusalemu.

¹³ Looli umwene alinkwamula alinkuti, “Fiki mukulila nu kunyogonyola indumbula jangu? Une ndikupaasya syosa, kuje ko kupinyigwa pamo koope nu kufwa mu Jelusalemu, kunongwa jaa ngamu jaa Ntwa Jesu.”

¹⁴ Bo twagile Pauli asikaanile isi tummbuilile, twalekile ukumpelesya, twatile, “Ubwigane bwa Ntwa bubombigwege.”

¹⁵ Bo tutugeelepo amasiku agangi, tulinkwega ifyombo fyitu, tulinkwendelela ni njila jaa kubuka ku Jelusalemu.

¹⁶ Abiitiki bamo abaa mu Kesalija balinkulongosania na nuuswe. Balinkututwala ukuti tukatugalege nnyumba jaa mundu jumo uju bantigi Munasoni, umundu gwa mu Saipulasi, uju aali jumo mbiitiki abaa kubwandilo.

Pauli ikufika mu Jelusalemu

¹⁷ Bo tufikile mu Jelusalemu, abiitiki balinkutwambilila nu lusekelo.

¹⁸ Kilaabo kyake, Pauli alinkubuka pamopeene na nuuswe kukumponia Jaakobo, boope na bakulu boosa abaa kipanga baalipo.

19 Pauli bo abaponiisye, alinkubabuula syosa isi Kyala aabombile ku bandu aba bakaja Bajuuta, mbubombeli bwake.

20 Bo basipiliike isyo, balinkuntuufya Kyala, po balinkummbuula Pauli balinkuti, “Gwamyitu, bule usibwene isi silipo apa? Balipo aBajuuta baelufu bingi aba bammwitiike Jesu. Boosa abo bikwendelela ukusikonga fiijo indagilo sya Moose.

21 Leelo baabuuiligwe inongwa syako ukuti kubamanyisya aBajuuta boosa aba bikutugala mfiisu fya bandu aba bakaja Bajuuta, ukuti basileke indagilo sya Moose, balingababuutaga kukyeni abaanaabo, kangi balingasikongaga inyiho syitu.

22 Ulu tuti fiki? Sili pabwelu, aabikupilika ukuti gwisile.

23 Po ubombe isi tukukubuula. Tuli nabo apa abandu bana aba bikulonda ukubomba isi banndapiile Kyala.

24 Uje pamopeene nabo, ubombe ulubaatiko ulwa kwijeelasya, ubahombele, ukuti bamwe inywili syabo.† Linga ubombile bo ulu, abandu boosa aabikumanya ukuti inongwa syako syosa isi baabuuiligwaga sya itolo, looli ugwe usikolile indagilo sya Moose.

25 Looli ku biitiki aba bakaja Bajuuta, twabasimbiile kalata ugwa kubabuula isi twatumwile, ukuti balingalyaga ifindu ifi bagisookiisye gyabaakyala ukuja ikemo, balingalyaga iilopa, balingalyaga inyama isya

† 21:24 21:24 **Bamwe inywili syabo** Bala kalata gwa Imbombo sya Batumigwa 18:18.

finyamaana ifi finiongotoliigwe amakosi, kangi balingalogwaga.”

26 Po kilaabo kyake Pauli alinkubeega abandũ bala, alinkwipuuta ulwipuuto lwa kwijeelũsya pamopeene nabo. Alinkwingila ndũpaso lwa tempeli ukubabũla abapuuti akabalilo akaa kumaliisya ukwijeelũsya, na kabalilo akaa bapuuti ukubasookesya iikemo kwa Kyala kukuti mundũ ujũ aalapile.

Pauli ikukoligwa ndũpaso lwa tempeli

27 Amasikũ ago mahaano na mabili agaa kwijeelũsya bo gikũja pakumalika, abajuuta bamo aba baafumile mu Asija balinkũmbona Pauli ndũpaso lwa tempeli, balinkubasambulania abandũ boosa aba baalipo pala, balinkũnkola.

28 Balinkũjwega balinkuti, “Mwe Banyaisilaili, namututũule! Ujũ jo ujũ ikũmanyisya kukuti mundũ na kukuti bũjo, isi sikũpinga ikikolo kyitũ, indagilo sya Moose, fiijo apa Pabũjo uBwikemo. Kangi anyasiisye itempeli inyiikemo paapo ikũbingisya mbũjo bwitũ aba bakaja Bajuuta.”

29 Baajobile bo ulo paapo baalimmbwene nkaaja umundũ ujũ akaja Njuuta, ujũ aali Mwe-fesi, ingamu jaake Tilofimo, bo ali pamopeene na Pauli. Balinkwinogona ukuti kingamo Pauli aalimwingiisye mbũjo bwabo ubwa tempeli.

30 Po akaaja koosa kaa Jelusalemu kalinkũsambũka, abandũ balinkubũngaana mbibimbibi, balinkũnkola Pauli, balinkũkwabila panja ukufuma mbũjo bwa

Bajuuta. Nakalinga abalindilili baa mu tempeli balinkwigala inyiigi.

³¹ Bo bikulonda ukunngoga Pauli, indami jilinkumfikila undongosi unkulumba gwa basikali aBalooma, ukuti akaaja kaa Jelusalemu koosa kasambwike.

³² Nakalinga undongosi ujo alinkubeega abasikali na balongosi baabo, balinkubopa ukusuluka pa kilundilo kya bandu. Abandu abo bo bammwene undongosi unkulumba na basikali baake, balinkuleka ukunkoma Pauli.

³³ Undongosi unkulumba gwa basikali alinkummbukila Pauli, alinkunkola, alinkulagila ukuti apinyigwe ni minyololo mibili. Po alinkulaalusya alinkuti, “Uju jo jwani? Abombile sya fiki?”

³⁴ Bamo nkilundilo kila ikya bandu balinkujwega, kukuti mundu alinkujoba isyake. Undongosi unkulumba gwa basikali alinkutoligwa ukusyagania isi sitwele unjwego. Kunongwa ijo alinkubalagila ukuti bantwale Pauli mwi ilinga ilya basikali.

³⁵ Pauli bo afikile mu ntandalilo ugwa ilinga lila, abasikali bala balinkumpimba, paapo abandu baali bingi aba baalondaga ukunngoga.

³⁶ Ikilundilo kya bandu kyankongaga, kyajwegaga kyangiti, “Agogigwe!”

Pauli ikujoba isya kwinokesya nkyeni mBajuuta

³⁷ Abasikali bo bali kifuki ukumwingisya Pauli mwi ilinga lyabo, Pauli alinkunndaalusya undongosi gwabo unkulumba alinkuti, “Bule, mbagiile ukakubwala simo?” Undongosi

jula alinkwamula alinkuti, “Ngimba umeenye iKigiliki!

³⁸ Bule, ugwe ukaja jo Mmisili jula ujū amasiku aga gakindile, aabasongile abandu ukusambuka nu kulongosya ikilundilo kya bandu abagogi 4,000, ukubuka nabo ndungalangala?”

³⁹ Pauli alinkwamula alinkuti, “Mma! Une ndi Njuuta gwa mu Taliso, akaaja akafumuke akaa mu Kilikija. Ngusuma unyitikiye njobepo na bandu aba.”

⁴⁰ Undongosi jula bo ammwitikiise, Pauli alinkubabatamisa abandu ni kiboko kyake, aalyimile pa ntandalilo. Bo bamyekile, alinkujoba nabo mu njobelo jaabo.

22

¹ Pauli alinkuti, “Mwe baamyitu na mwe baataata, namumbilikise isi ngujoba nkyeni mmyinu, isya kwinokesya.”

² Bo baagile ikujoba mu njobelo jaabo, balinkongelapo ukumyeka.

Po Pauli alinkujoba alinkuti,

³ “Une niine ndi Njuuta bo ulwinu, mbaapiigwe mu Taliso nkiisu ikya mu Kilikija, looli nguliile nkaaja akanywamu kakaaka akaa Jelusalemu, manyisiigwe na Gamalieli,* ukusikonga fiijo indagilo sya biisukulu bitu. Bwila ngumbombela Kyala ni ndumbula jangu joosa, bo ulu umwe mukubomba lilino.

* **22:3 22:3 Gamalieli** Umundu ujū aali mfumuke fiijo akabalilo kala, paapo aali ndongosi gwa Bafalisai, aasimeenye fiijo indagilo sya Moose. Bala kalata gwa Imbombo sya Batumigwa 5:34.

4 “Naabataamyaga nū kulonda ukubagoga abandū aba baajikongaga iNjila iji ijaa Ntwa Jesu, naabakolaga abanyambala na bakiikū, naabapinyaga mu nnyololo.

5 Isi nikubabuula umwe, umpuuti unkulumba pamopeene ni Sanihendilini joosa, babagiile ukusisimikisya ukuti sya nalooli. Kangi abeene bo aba baalimbeele baakalata baa kubatwalila abajuuta biiniitu aba baali mu Ndamasika. Une naabukaga kula ukuti mbapinye abandū aba bikummwitika Jesu, nū kubatwala muno mu Jelusalemu, ukuti biise bafundigwe.”

*Paūli ikujoba isya kupinduka kwake
(Imbombo sya Batumigwa 9:1-19; 26:12-18)*

6 “Nendaga mu njila, bo nsegeliile ukufika mu Ndamasika, bo iisuba lili pantu, nakalinga undangalila unnywamu ukufuma kumwanya, gwaliimuliike ukusyunguutula une.

7 Ndinkugwa paasi, ndinkupilika iliisya ili likumbuula likuti, ‘Sauli! Sauli! Fiki kufunda?’

8 Po ndinkwamula ndinkuti, ‘Gwe Ntwa, gwe gwani?’ Umwene alinkunyaamula alinkuti, ‘Une ne Jesu ugwa mu Nasaleti, ujū ugwe kumfunda.’

9 Aba baali pamopeene na niine baagubwene undangalila gula, looli bakaalyageenie iisya ilya ujū aajobaga na niine.

10 Po ndinkulaalusya ndinkuti, ‘Ntwa, mbombe ifiki?’ UNtwa alinkumbuula alinkuti, ‘Sumuka! Gwingile mu Ndamasika, umo mo kwakubuligwa syosa isi ubaatikiliigwe ukusibomba.’

11 Kunongwa jaa bukali ubwa ndangalila gula, naatoliigwe ukukeeta. Abiinangu balinkungola ikiboko, balinkuundongosya mpaka ukwakufika mu Ndamasika.

12 “Uko aaliko umundu jumo, ingamu jaake Ananija, umundu ujū antiilaga Kyala, kangi aasikolaga fiijo indagilo sya Moose, nū kwimikigwa fiijo na Bajuuta boosa aba batugalaga mu Ndamasika.

13 Jo alinkwisa, alinkwima kifuki na nine, alinkumbūla alinkuti, ‘Gwamyitu Sauli, ukeetege kangi.’ Nakalinga amaaso gangū galinkukeeta, ndinkummbona.

14 “Po alinkujoba alinkuti, ‘Kyala gwa biisukulu biitu akusalile ugwe ukuti ubumanye ubwigane bwake, ummbone uNgolofu,† nū kulipilika iliisyu ukufuma nkanwa mmyake,

15 paapo kujaga nkeeti gwake ku bandu boosa, kubabuulaga isi usibwene nū kusipilika.

16 Liilino kuguulila ifiki? Sumuka! Goosigwe, uhobokeligwe ubutulanongwa bwako, ku njila jaa kusuma mu ngamu jaake.’

17 “Naagomwike mu Jelusalemu, ndinkwingila mu tempeli. Bo ndi pakwipuuta, ndinkukibona ikisetuka.

18 Nkisetuka ikyo ndinkummbona uNtwa ikuti, ‘Nakalinga usookengemo mu Jelusalemu! Paapo bakabagila ukwitika amasyu gaako agaa kuusisimikisya une.’

19 Ndinkumwamula ndinkuti, ‘Ntwa, abeene bameenye ukuti une nendaga kakuti sinagogi,

† 22:14 22:14 **UNgolofu** Ujo jo Jesu.

naabapinyaga mu nnyololo nu kubakoma aba baakwitikaga ugwe!

20 Unkeeti gwako Sitefani bo ikugogigwa, jujune naalyimile kifuki, naaliitiike ukuti babombe bo ulo, naalindiliile amakoti agaa bandu aba bannogoga.'

21 Po uNtwa alinkumbuula alinkuti, 'Buukaga! Nikukutuma kubutali, ku bandu abaa mfikolo ifingi.' "

Pauli ikwinangisya ukuti joope Ndooma

22 Ikilundilo kya bandu bampilikisya Pauli, leelo bo ajobile iliisya ili, po balinkwanda ukujwega fijo balinkuti, "Namunsoosyepo pakiisa, paapo atikulondigwa ukujako ku buumi!"

23 Kangi baajwegaga nu kutaaga imyenda gyabo, nu kutululusya ifumbi kumwanya.

24 Po undongosi unkulumba jula alinkubalagila abasikali baake ukuti bammwingisye Pauli mwi ilinga ilya basikali. Kangi alinkubalagila ukuti banndaalusyege bo bikunkoma ni fingoti, ukuti asimanye isi sibapelile abandu abo ukujwega bo ulo.

25 Looli bo bampinyile Pauli ni ngoje, ukuti akomigwe ifingoti, Pauli alinkunndaalusya undongosi gwabo uju aalyimile kifuki nagwe alinkuti, "Bule, mwikisiigwe ni ndagilo, ukunkoma uju Ndooma ku lulagilo lwa kiisa, bo akalongigwa?"

26 Ujo bo apiliike isi, alinkubuuka ku ndongosi unkulumba gwa basikali alinkuti, "Kulonda

ukubomba ifiki? Umundu ujū Ndooma ku lūlagilo lwa kiisu!”

²⁷ Po undongosi unkulumba gwa basikali, alinkummbuula Pauli alinkuti, “Mbūula, bule ugwe ūli Ndooma?” Pauli alinkwamula alinkuti, “Eena!”

²⁸ Undongosi jūla alinkuti, “Une nhongile indalama inyingi ukubukaba ubulooma ku lūlagilo lwa kiisu.” Pauli alinkwamula alinkuti, “Une naapaapiigwe ndi Ndooma paapo taata aali Ndooma.”

²⁹ Nakalinga abasikali aba baalondaga ukunndaalusya Pauli balinkundeke, undongosi unkulumba ugwa basikali alinkutiila, bo asyageenie ukuti Pauli Ndooma ku lūlagilo lwa kiisu, kangi ampinyile ni minyololo.

Abalongosi aBajuuta bikutapukana

³⁰ Kilaabo kyake, paapo unsikali unkulumba aalondaga ukubumanya ubwanalooli, ukuti aBajuuta fiki bansitaakile Pauli, alinkummwabula nu kubalagila abapuuti abalongosi, ni Sanihendilini ukuti baaganile.‡ Po alinkuntwala Pauli, alinkummwimika nkyeni mmyabo.

23

¹ Pauli alinkubang’aatulila amaaso abaa mu Sanihendilini, alinkujoba alinkuti, “Baamyitu, une mbuumi bwangu mpaka lilino, ndi ni ndumbula inunu nkyeni mwa Kyala.”

‡ 22:30 22:30 *ISanihendilini* Bala ku isyakulingaania.

2 Looli umpuuti unkulumba Ananija alinkubalagila aba baalyimile kifuki na Pauli, ukuti bankome ni ipi ku kanwa.

3 Po Pauli alinkumbwula alinkuti, “Kyala ikwisa kukukoma, gwe imato ilya mpanya!* Ugwe utugeele pakundonga une ukukongana ni ndagilo sya Moose, kangi jujugwe kukilania indagilo sisiisyo ukulagila ukuti ngomigwe!”

4 Abandu aba baalyimile kifuki na Pauli balinkumbwula balinkuti, “Ugwe, keeta kuntuka umpuuti unkulumba gwa Kyala?”

5 Pauli alinkubaamula alinkuti, “Baamyitu, ngaameenye ukuti mpuuti unkulumba, paapo sisimbiigwe mwa Kalata umwikemo ukuti, ‘Ulinganngunaga undagili gwa bandu baako.’” †

6 Pauli aasyageenie ukuti bamo Basatukai, abangi Bafalisai, po alinkulaata mu Sanihendilini alinkuti, “Mwe baamyitu, une ndi Mfalisai, ndi mwana gwa Bafalisai, ngulongigwa pabulongi apa paapo ngusubila ukuti abafwe bikwisa kusyuka.”

7 Pauli bo ajobile isyo, ulukaani ulwa Bafalisai na Basatukai lalinkutupuka, iSanihendilini jilinkutapukana.

8 Syaboniike isyo paapo aBasatukai bikuti kukajako ukusyuka mbafwe, bakajako abandumi, ni mbepo sikajako. Looli aBafalisai bikwitika isi syosa.

9 Po palinkuja nu njwego unnywamu, abamanyisi bamo abaa ndagilo sya Moose

* 23:3 23:3 *Imato ilya mpanya* jo mundu ujū ali ni kisa ikya butungulū. † 23:5 23:5 Bala kalata gwa Ukusooka 22:28.

aba baali Bafalisai, balinkwima balinkupinga ku maka balinkuti, “Tutikujibona inongwa najimo mmundu ujũ. Kingamo mbepo, pamo gwandũmi, ajobile nagwe.”

10 Ukaani bo lonywamu fiijo, undongosi gwa basikali alinkwanda ukutiila ukuti babagile ukunnyaafulania Pauli. Po alinkubalagila abasikali ukummwega Pauli ku maka pakati pa kilundilo kya bandũ, ukuti bantwale mwi ilinga ilya basikali.

11 Ikilo kila uNtwa Jesu alinkwima kifuki na Pauli, alinkummbũula alinkuti, “Gwikasye, usifumwisye inongwa syangũ mu Jerusalemu. Mpaka ukasifumusye moope mu Looma.”

ABajuuta bikwitikana ukunngoga Pauli

12 Bo bukiile, abajuuta bamo balinkwitikana, balinkulapa ukuti bikufipiika ifindu na miisi, mpaka banngoge Pauli.

13 Abandũ aba baalapile ukusibomba isi baakindile amalongo mana.

14 Po balinkubũuka ku bapuuti abalongosi na balongosi baa Bajuuta, balinkubabũula balinkuti, “Tulapile ukuti tutikupalamaasyapo ifindu pamo amiisi, mpaka tunngoge Pauli.

15 Kunongwa ijo, umwe pamopeene ni Sanihendilini, mutume indũmi ku ndongosi unkulumba gwa basikali ukuti antwale Pauli kumyinu, mufwanenge mukulonda ukulaalusya kanunu inongwa jaake. Uswa twitendekiisye ukunngoga bo akaali ukusegelela ukufika apa.”

16 Looli umwipwa gwa Pauli bo apiliike inongwa isya kunngoga Pauli, alinkubũuka

mwi ilinga ilya basikali, alinkummbuula Pauli inongwa sila.

17 Pauli alinkunkoolela undongosi jumo ugwa basikali, alinkummbuula alinkuti, “Utwale undumyana ujũ ku ndongosi unkulumba gwa basikali, ali nasyo simo isya kummbuula.”

18 Po undongosi jula alinkuntwala undumyana ku ndongosi unkulumba, alinkummbuula alinkuti, “Umpinyigwa jula Pauli, angooliile nu kũsũma ukuti nuntwale undumyana ujũ kumyako, paapo ali nasyo simo isya kukubũla.”

19 Undongosi jula alinkunkola ikiboko undumyana jula, alinkubũuka nagwe pabũitiũ, alinkunndaalusya alinkuti, “Isi kulonda ukũmbũla syo siliku?”

20 Undumyana jula alinkwamula alinkuti, “ABajuuta biitikeene ukũkusũma ukuti untwale Pauli kilaabo nkyeni mu Sanihendilini, ukuti bafwanege ngati bikulonda ukũlaalusya kanunu inongwa syake.

21 Looli ugwe ulingiitika, paapo abanyambala aba bakindile amalongo mana aabikũnsigila Pauli mu njila. Balapile ukuti bikũfipiika ifindũ na miisi, mpaka banngoge. Biitendeki- isye ukũngoga, bikũkũguulila ugwe ukwitikisya Pauli ukwisa mu Sanihendilini.”

22 Po undongosi unkulumba jula alinkummwitikisya umwipwa gwa Pauli ukũsookapo pala, alinkũndagila alinkuti, “Ulingammbuulaga umundũ najumo ukuti ummbũlile inongwa isi.”

Usikali unkulumba ikuntuma Pauli ku ndongosi gwa kiisu

23 Po undongosi unkulumba gwa basikali alinkubakoolela abalongosi baa basikali babili, alinkubabwula alinkuti, “Mwitendekesye ukusookapo mu sala jaa 3:00 ikilo iki, ukubwuka mu Kesalija. Muje pamopeene na basikali imia ibili, abaa kwitoga ifalaasi 70, na baa ngwego imia ibili.

24 Musitendekesye ni falaasi isya kwitogapo Pauli, mumfikisye kanunu kwa Feliki unkulumba gwa kiisu.”

25 Po undongosi unkulumba gwa basikali alinkusimba kalata ujũ ikuti,

26 Nikukusimbila ugwe mwimikigwa Feliki, gwe ndongosi gwa kiisu, nikukuponia, jo une Kilautio Lisija.

27 Umundu ujũ aakoliigwe na Bajuuuta, baalondaga ukunngoga. Ndinkubwuka na basikali bangu, ndinkumpoka, paapo naameenye ukuti umundu ujũ Ndooma ku lalagilo lwa kiisu.

28 Une naalondaga ukujimanya inongwa iji aBajuuta bansitaakiile, po naalintwele nkyeni mu Sanihendilini jaabo.

29 Ndinkusyagania ukuti bikunsitaaka pabulongi, kunongwa jaa kukaanikana isya mu ndagilo syabo. Looli jikaalipo inongwa najimo ijaa kuti agogigwe pamo apinyigwe.

30 Bo mbwuliigwe ukuti aBajuuta bamo biitikeene ukunngoga kisita kunndonga, ndinkutumula ukuti atwaligwe kumyako.

Naabalagiile boope aba bikunsitaaka ukuti biise bajobe kumyako isi bikunsitaakila.

³¹ Po abasikali balinkummwega Pauli bo muno balagiliigwe, balinkuntwala ikilo kilakila mpaka nkaaja akaa mu Antipateli.

³² Kilaabo kyake abasikali abaa baaliitogile ifalaasi balinkubuuka pamopeene na Pauli, aba baalyendile paasi balinkugomokelamo mwi ilinga ilya basikali.

³³ Abasikali aba baali na Pauli bo bafikile mu Kesalija, balinkumpapo kalata undongosi gwa kiisu, joope Pauli balinkummbiika mmaboko gaake.

³⁴ Bo abalile kalata jula, alinkubalaalusya alinkuti, “Umundu uju afumile nkiisu kiliku?” Bo asyageenie ukuti umundu ujo afumile nkiisu ikya mu Kilikija,

³⁵ alinkummbuula alinkuti, “Nikwisa kupilikisyaga inongwa jaako, bo biisile aba bakusitaakile.” Alinkulagila ukuti alindililigwege nkitangaalala ikya Heloti.

24

¹ Amasiku mahaano bo gakindile, umpuuti unkulumba Ananija alinkwisa bo alongoseenie na balongosi bamo abaa Bajuuta, pamopeene nu njobi jumo, ingamu jaake Telitulo, ukuti bammbuule undongosi gwa kiisu inongwa isi bikunsitaakila Pauli.

² Abasikali balinkunkoolela Pauli pabulongi, Telitulo alinkwanda ukusitaaka alinkuti, “Mwimikigwa Feliki, ubulongosi

bwako ubununu butwele ulutengaano kukabalilo akatali, kangi na isi sikulondigwa ukutendekesigwa, kusitendekesya kanunu kunongwa jaa kiisu kyitu.

³ Tukusyambilila isyo akabalilo koosa na popoosa pala nu kugwa ulupi fiijo kumyako.

⁴ Looli kisita kutaaga akabalilo kaako kingi, ngukupyelesya utupilikisye ni kisa kyako ku bupimba.

⁵ “Twagile umundu ujw ikuleefya, ikupasyula aBajuuta mfiisu fyosa, kangi ndongosi gwa biitiki baa mundu ugwa mu Nasaleti.

⁶ Kangi aagelilepo ukujinyasya itempeli, leelo twalinkolile. [Twalondaga ukunndonga ukukongana ni ndagilo syitu,

⁷ looli Lisija undongosi unkulumba gwa basikali, aaliisile na basikali bingi, aalimmwegile ku maka mmaboko giitu.

⁸ Alinkulagila ukuti aba bikunsitaaka biise bansitaake kumyako.]* Ugwe bo gundaalusiiisye jujugwe, po ubagiile ukusimanya ukufuma kumyake syosa isi tunsitaakiile kumyako, ukuti sya nalooli.”

⁹ ABajuuta bala boope balinkongaana nagwe, balinkummoohela Pauli balinkuti, syosa isi ajobile Telitulo sya nalooli.

Pauli ikujoba isya kwinokesya nkyeni mwa Feliki

¹⁰ Po unkulumba gwa kiisu alinkwitikila untu ukuti Pauli joope ajobepo. Po Pauli alinkujoba

* 24:8 24:6-8 Baakalata bamo abaa ijolo bakaja na masyu aga.

alinkuti, “Mmeenye ukuti ugwe uli ndongi nkiisu iki ifyinja fingi. Kunongwa ijo ngujoba nkyeni mmyako isya kwinokesya na lusekelo.

¹¹ Ubagiile ukusisimikisya ukuti gakindile amasiku kalongo na mabili itolo, ukufuma akabalilo aka naabukile kukwipuuta mu Jelusalemu.

¹² Bakaaliinyaagilemo ukukaanikana na mundu najumo ndupaso lwa tempeli, pamo ukupasyula ikilundilo kya bandu, pamo mu sinagogi, pamo moosa nkaaja.

¹³ Inongwa isi bikusitaakila, bakabagila ukunangisya ukuti sya nalooli.

¹⁴ “Looli une ngwitika kumyako, ukuti ngummwipuuta Kyala uju abiisukulu biitu bammwipuutaga, na kukongana ni Njila iji abandu bamo bikujijoba ukuti lwitiko lwa butungulu. Ngwitika syosa isi sisimbiigwe mu ndagilo sya Moose, ni sya mwa baakalata abaa bakunguluka.

¹⁵ Une ngunsuubila Kyala, boope bikunsuubila Kyala, ukuti kukwisa kujako ukusyuka abafwe, abagolofu na babiibi.

¹⁶ Fyobeene ngwijuula bwila, ukuti njege ni ndumbula inunu nkyeni mwa Kyala na nkyeni mmbandũ.

¹⁷ “Bo ndugeele ifyinja fingi mbatali, naagomwike mu Jelusalemu, ukuti mbatwalile abandũ ifya bususilwa na kunsookesya Kyala iliikemo.

¹⁸ Bo ngubomba isi, abajuuta bamo aba baa-fumile nkiisu ikya mu Asija, balinkunyaaga mmalile ulwipuuto ulwa kwijeelusa ndupaso

lwa tempeli. Kikaalipo ikilundilo ikya bandu pamo unjwego.

19 ABajuuta abo bo biise baasitaake nkyeni mmyako, linga bali nasyo simo isya kumbinga une.

20 Pamo abandū aba balipo apa bajobe ukuti baaliinyaagile na bubiibi buliku, bo baanyiimiike mu Sanihendilini.

21 Naabombile syene isi naalaatile nkyeni mmyabo ukuti, 'Mukundonga une kunongwa jaa kujoba ukuti abafwe bikwisa kusyaka.' "

22 Paapo Feliki aasimeenye kanunu isya Njila iji, alinkubalania ulukomaano alinkuti, "Lisija undongosi unkulumba gwa basikali bo iisile kuno, po nikwisa kutumula inongwa jinu."

23 Po Feliki alinkundagila undongosi gwa basikali ukuti ampinye Pauli mu nnyololo, looli ajege mwabuke panandi, na bamanyaani baake balingabasigilaga linga bikulonda ukumpa fimo.

24 Amasiku gamo bo gakindile, Feliki alinkwisa pamopeene na nkasi Ndulusila, uju aali Njuuta, alinkubalagila ukuti bantwale Pauli. Bo iisile, alinkwanda ukujoba isya kummwitika Kilisiti Jesu.

25 Looli Pauli bo ikujoba isya bugolofu, ukwitiima, ni sya isiku lya bulongi ili likwisa, Feliki ulatende lalinkunkola, alinkujoba alinkuti, "Isi ujobile sifwene. Liilino bukaga, angwisa kukukoolela kangi linga nkaagile akabalilo."

26 Akabalilo kalakala aasubilaga ukuhombigwa indalama na Pauli, ankoolelaga kaa kingi na kujoba nagwe.

27 Ifyinja fibili† bo fikindile, umundu jumo ingamu jaake Polikio Fesiti, alinkupyanilapo pabujo bwa kulongosya ubwa Feliki. Leelo kunongwa jaa kuti Feliki aalondaga ukubahobosya aBajuuta, alinkundeke Pauli mu nnyololo.

25

Pauli ikukinda ni nongwa jaake ku malafyale unkulumba gwa Balooma

¹ Fesiti bo afikile nkiisu ikya mu Jutai nkaaja akaa mu Kesalija, aalindile amasiku matatu, alinkubuuka mu Jerusalemu.

² Uko abapuuti abalongosi na balongosi bamo abaa Bajuuta balinkwisa kumyake, balinkummbuula isi baalinsitaakiile Pauli.

³ Bampyelesyaga fiijo ukuti kwi ipyana lyake, alagile ukuti Pauli atwaligwe mu Jerusalemu. Looli abeene baapangile ukuti bo ikwisa mu njila bansigile nu kungoga.

⁴ Looli Fesiti alinkubaamula alinkuti, “Pauli ikulindililigwa mu Kesalija, na niine ndi kifuki ukubuuka kula.

⁵ Abalongosi biinu bamo bikulondigwa ndongosanie nabo, linga umundu uju atulile simo imbiibi, bakansitaake.”

⁶ Fesiti bo agonile amasiku lwele pamo kalongo, alinkubuuka mu Kesalija, kilaabo kyake alinkutugala pa kikota kya bulongi, alinkulagila ukuti bantwale Pauli.

† 24:27 24:27 *Ifyinja fibili* Indagilo isya Balooma syammwitikisyaga umundu uju apinyigwe mu nnyololo ifyinja fibili, inongwa jaake linga jikalongigwa, aabuligwege.

7 Pauli bo iisile, aBajuuta aba baaliisile ukufuma mu Jelusalemu, baalinsyunguutuliile, bansitaakaga inongwa inyingi isito, isi baatoli-igwe ukunangisya pa bukeeti.

8 Po Pauli alinkujoba isya kwinkesya alinkuti, “Une ngatula inongwa najimo mu ndagilo sya Bajuuta, pamo isya mu tempeli, pamo ku malafyale unkulumba gwa Balooma.”

9 Fesiti aalondaga ukunangisya iliipyana lyake ku balongosi baa Bajuuta, po alinkunndaalusya Pauli alinkuti, “Bule, kulonda ukubuuka kula ku Jelusalemu, ukuti inongwa isi bakusitaakile, sikalongigwe kula nkyeni mmyangu?”

10 Pauli alinkummwamula alinkuti, “Apa ndipo une nduugeele pabulongi, ubu bubikiigwe nu malafyale unkulumba, po apa fikuti ndongeligwege. Ngababombela aBajuuta imbiibi nasimo, bo ulu usimeenye ugwewe.

11 Po linga mbombile limo ilya kuti mfwege, ndikukaana ukufwa, looli linga bukajamo ubwanalooli nabumo mu nongwa isi bikuusitaaka, akajako ujju iitikisiigwe ukumbiika mmaboko gaabo. Une ngusuma ukuti inongwa jangu jikalongigwe nu malafyale unkulumba juujo!”*

12 Po Fesiti bo ajobeseenie na batuli baake, alinkummwamula Pauli alinkuti, “Usuumele ukuti inongwa jaako jibuuke ku malafyale unkulumba, kubuuka!”

* 25:11 25:11 *Inongwa jangu jikalongigwe nu malafyale unkulumba juujo* Umundu gwesa ujju Ndooma ku lulagilo lwa kiisu, iitikisigwaga ukutwala inongwa jaake ku Looma, ku malafyale unkulumba.

Fesiti ikumpangila umalafyale Agilipa inongwa jaa Pauli

¹³ Amasiku gamo bo gakindilepo, umalafyale Heloti Agilipa† ni ilumbu Belinike balinkufika mu Kesalija, balinkwisa kukumponia Fesiti.

¹⁴ Paapo baatugeele uko amasiku mingi, Fesiti aakaagile akabalilo akaa kummbuula umalafyale inongwa jaa Pauli alinkuti, “Apa alipo umundu jumo uju Feliki aalindekile mu nnyololo.

¹⁵ Bo ndi mu Jelusalemu, abapuuti abalongozi na balongozi baa Bajuuta baalinsitaakile, balinkuusuma ukuti nunndonge.

¹⁶ “Looli une ndikubaamula, ndinkuti lukaja lwiho lwa Balooma ukunndonga umundu, bo akaali ukwaganila na bandu aba bikunsitaaka, kangi kisita kujoba simo isya kwinkesya.

¹⁷ Bo tukile apa pa Kesalija, ngajikaabiisye inongwa. Kilaabo kyake ndinkutugala pa kikota kya bulongi, ndinkulagila ukuti umundu ujo bantwale.

¹⁸ Abasikali bo bantwele, balinkwima aba baalinsitaakile, balinkwanda ukunsitaaka, looli inongwa isi bansitaakaga sikaali mbiibi bo muno naasubilaga.

¹⁹ Baakaanikanaga nagwe isya lwitiko lwabo, ni sya mundu jumo uju bikuti Jesu ingamu jaake, uju aafwile, looli umwene Pauli ikuti asyakile mumi.

²⁰ Ngaasimeenye isya kubomba ukukaba ubwanalooli bwa nongwa iji, po

† 25:13 25:13 *Umalafyale Heloti Agilipa* Bala iisya *Heloti* ku Isyakulingaania.

ndinkunndaalusya Pauli ukuti linga ikulonda ukubuka ku Jerusalemu, ko inongwa jaake jikalongigwe.

21 Looli Pauli aakaanile, alinkusuma ukuti abiikigwe mu nnyololo bo ikuguulila inongwa jaake ukulongigwa na malafyale unkulumba gwa Balooma. Po ndikulagila ukuti endelelege ukulindiligwa mpaka akabalilo aka nikwisa kuntwala ku malafyale unkulumba.”

22 Po Agilipa alinkumbwula Fesiti alinkuti, “Na niine naalondaga ukumpilikisyapo umundu ujo.” Fesiti alinkuti, “Kumpilikisya kilaabo.”

Pauli nkyeni mmalafyale Agilipa

23 Kilaabo kyake Agilipa ni ilumbu Belinike balinkwisa na busisya ubukulumba, balinkwingila mbulongelo inongwa, pamopeene na balongosi abakulumba abaa basikali, na balongosi baa nkaaja. Po ku lalagilo ulwa Fesiti, balinkuntwala Pauli.

24 Po Fesiti alinkujoba alinkuti, “Malafyale Agilipa, na mwesa mwe mulipo pamopeene na nuuswe, umundu uju iimile nkyeni mmyinu, jo uju abajuuta boosa aba apa, na baa mu Jerusalemu, baalinsitaakile kumyangu. Baajwegaga baatigi umundu uju atikulondigwa ukujako ku buumi.

25 Looli une bo njipilikiisye inongwa jaake, naalyagile akabomba nasimo imbiibi isya kumpelela ukuti agogigwe. Umwene bo asuumile ukukinda ku malafyale unkulumba, ndinkutumula ukuntwala.

26 Looli une ngaja nasyo nasimo isya mundu uju isya kunsimbila untwa gwitu umalafyale

unkulumba. Fyobeene nantwele nkyeni mmyinu mwesa, fiijo nkyeni mmyako, gwe malafyale Agilipa, ukuti bo tundaalusiisye nsyagemo simo isya kunsimbila.

²⁷ Paapo naagile ukuntuma umpinyigwa kisita kusimba inongwa jaake, bo ngabomba najimo.”

26

¹ Po Agilipa alinkumbwula Pauli alinkuti, “Gwitikisiigwe ukujoba.” Po Pauli alinkugolosya ikiboko kyake, alinkwanda ukujoba isya kwinkesya alinkuti,

² “Malafyale Agilipa, ngwibona ukuti ndi nu lusajo, paapo niimile nkyeni mmyako umwisyugu, ukwamula inongwa syosa isi aBajuuta baasitaakile.

³ Ugwe usimeenye inyiiho syosa ni nongwa isi bikukaanikana aBajuuta. Kunongwa ijo ngukusuma umbilikisye nu lwifimbilisyo.

⁴ “ABajuuta boosa bakameenye akajiilo kangu ukufuma mbutubwa. Bameenye muno naatugaliile ukufuma kubwandilo, nguliile nkikolo kyangwa na mu Jelusalemu.

⁵ Baameenye akabalilo akatali, linga bikulonda ukujoba isya bukeeti, ukuti naali Mfalisai, ugwa lwitiko lwitu ulu lukusisimikisya fiijo ukusikonga indagilo syitu.

⁶ Looli liilino niimile apa pakulongigwa kunongwa jaa lusubilo ulwa lufingo ulu lwafingigwe ku biisukulu biitu na Kyala juujo.

⁷ Ulufingo ulu ifikolo fyitu kalongo na fibili fikulusubila ukulwaga ku njila jaa kwijwula ukwipuuta pamuusi na pakilo. Gwe malafyale!

Kunongwa jaa kulumbilila ulusubilo ulu, aBajuuta bikusitaaka!

⁸ Fiki jumo nkilundilo kyinu iinogonege ukuti sikaja sya kwitika, ukuti Kyala ikubomba isi aafingile isya kubasyusa abafwe?

⁹ “Une niine niinogonaga ukuti, sibagiisye ukubomba imbombo sii nyingi, isi sikupinga ingamu jaa Jesu ugwa mu Nasaleti.

¹⁰ Isyo syo isi naasibobile mu Jelusalemu jujune. Bo mbeeliigwe amaka na bapuuti abalongosi, naabapinyile abiiitiki baa Jesu bingi. Kangi bo balongiigwe ukugogigwa, niitikaga itolo.

¹¹ Kaa kingi naabafundaga mu sinagogi syosa, naagelile ukubafimbilisa ukulukaana ulwitiko lwabo. Naali ni ngalalisi fiijo kumyabo ukufikila ukubafwima, mpaka ntwaya utwa fiisu ifingi.”

Pauli ikujoba isya kupinduka kwake

(Imbombo sya Batumigwa 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Iisiku limo naali mu njila naabukaga mu Ndamasika kukubomba isyo, paapo naali na maka nu lalagilo ukufuma ku bapuuti abalongosi.

¹³ Gwe malafyale, bo ndi mu njila, pamuusi iisuba bo lili pantu, ndinkugubona undangalila unnywamu ukufuma kumwanya, gwali nkali ukulikinda iisuba, gwaliimuliike ukusyunguutula une na aba nendaga nabo mu njila.

¹⁴ Uwe twesa tulinkugwa paasi, une ndinkupilika iliisya likumbwala mu njobelo jangu likuti, ‘Sauli! Sauli! Fiki kufunda?’

Kwifulasya itolo ukupinga isi ikukulagila undongosi.’*

15 “Une ndinkulaalusya ndinkuti, ‘Gwe Ntwa, gwe gwani?’ U Ntwa alinkunyaamula alinkuti, ‘Une ne Jesu, ujū ugwe kumfunda.

16 Leelo sumuka, gwime na malandi gaako, paapo ngusetakiile ukuti ngubiike ukujā mbombeli gwangu. Kangi ufumusyeye isi usibwene lilino, na isi ngwisa kwintangisya kumyako.

17 Ngwisa kukupoka ku Bajuuata biinaako, na ku bandu aba bakaja Bajuuata. Ngakutuma kumyabo,

18 ukabiigule amaaso gaabo, ukuti basookemo mu ngiisi, bapindake biise ndamuli, basookemo mmaka gaa Seetano, biise mmaka gaa Kyala, ukuti bakabe uluhobokelo ulwa butulanongwa bwabo, bakabe ubujo pakati pa bandu abiikemo ku njila jaa kunyitika une.’

19 “Gwe malafyale Agilipa, jo nongwa iji une ngaakiilile ikisetaka ikya kumwanya.

20 Looli naabalumbiliile taasi abandū abaa mu Ndamasika, po mu Jelusalemu na ntwaya utungi utwa mu Jutai, nu twaja toosa utwa pakiisu. Naalumbiliile ku Bajuuata na ku bandu aba bakaja Bajuuata, ukuti bapindake. Kangi babombege imbombo isi sikunangisya ukuti bapindwike.

21 Kunongwa ijo, aBajuuata balinkungola bo ndi ndupaso lwa tempeli, balinkulonda ukungoga.

* **26:14 26:14** Kwifulasya itolo ukupinga isi ikukulagila undongosi NKigiliki bikuti Kwifulasya jujugwe apa kugubaa ja undunda.

22 Looli Kyala anduulile mu mbombo syangu ukufika lilino, niimile ulu ukufumunya ku bani-ini na bakasi. Isi ngujoba syo isi abakunguluka na Moose baajobile ukuti aasikwisa kuboneka.

23 Baajobile ukuti Meesija mpaka akubilwe, nu kuja gwa kwanda ukusyuka ukufuma mbafwe. Ikwisa kujifumunya indami jaa lumuli lwa bupoki ku bandu baake na ku bandu boosa abaa pakiisu.”

Ummaliikisyo gwa nongwa jaa Pauli

24 Pauli bo ikwendelela ukujoba isi, Fesiti alinkulaata alinkuti, “Ugwe Pauli! Ukimbiile ikigili! Ubumanyi fiijo bwako bukupeliile ikigili!”

25 Looli Pauli alinkwamula alinkuti, “Mwimikigwa Fesiti, une ngaja ni kigili, looli ngujoba sya nalooli, kangi bo ndi na mahala goosa.

26 Une ngujoba nkyeni mmalafyale kisita kwilaamwa, kunongwa jaa kuti umalafyale asimeenye inongwa isi syosa. Mmeenye ukuti likajako nalimo mu nongwa isi, ili akalimanya, paapo sikaabombiigwe kubutiitu.

27 Gwe malafyale Agilipa, kubiitika abakunguluka? Mmeenye ukuti kubiitika.”

28 Po malafyale Agilipa alinkummbuula Pauli alinkuti, “Bule, kukabalilo kapimba itolo kulonda ukumbela une ukuja Nkilisiti?”

29 Pauli alinkummwamula alinkuti, “Ngunsuuma Kyala kaje kabalilo kapimba pamo katali, somma gwimwene itolo, looli na

boosa aba bikumbilikisya umwisyugu bajege bo ulwangu, looli kisita minyololo igi.”

³⁰ Po undongosi gwa kiisu Fesiti, umalafyale Agilipa, Belinike na bangi boosa aba aatugeele pamopeene nabo balinkwima.

³¹ Bo basookilemo nkyumba iki baalongelaga inongwa, baatigi, “Umundu ujū atikubomba nasimo isya kuti agogigwe pamo ukupinyigwa.”

³² Umalafyale Agilipa alinkummbuula Fesiti alinkuti, “Umundu ujū ngali aabuliigwe, linga akaasumile ukuti inongwa jaake ikukinda ku malafyale unkulamba.”

27

Paūli ikwanda injila jaa kubuuka ku Looma

¹ Po bo situmuliigwe nu bualongosi bwa Balooma ukuti tukwipaka mu sitima ukubuuka ku Looma, nkiisu ikya Italiya, balinkummbiika Paūli na bapinyigwa abangi mmaboko gaa ndongosi jumo ugwa basikali, ingamu jaake Julio, ugwa kibugutula kya basikali iki ingamu jaake bikuti Agusiti.

² Po tulinkwipakila mu sitima ijaa kufuma ku Atilamiti, iji jaajaga pakwenda ntwaja utwa kumbali ku nyanja, utwa mu Asija. Tulinkusookapo pamopeene na Alisitaliko, umundu ugwa mu Tesaloniki nkiisu ikya mu Maketonija.

³ Kilaabo kyake twafikile mu Sitoni. Julio aalimmbombiile kanunu fiijo Paūli, aalimmwitikiisye ukwaganila na bamanyaani baake, ukuti bampepo ifi ikulonda.

⁴ Ukufuma uko twasookileko ni sitima, twalyendile kululu ku lusungo lwa mu Saipulasi, ukugwepaka umbelo ugu gwakulaga ukwisa kumyitu.

⁵ Bo tulobwike inyanja ulubafu ulwa mu Kilikija na mu Pamfilija, tulinkufika mu Mila nkiisu ikya mu Likija.

⁶ Uko Julio undongosi gwa basikali, alinkujaaga isitima ijingi iji jaafumile ku Alikisandalija, jaabuukaga ku Italiya, alinkutupakila mula.

⁷ Twalyendile panandi panandi amasiku mingi, twafikile nu butolwe kifuki na mu Nito. Paapo umbelo gwatupingaga, twatoliigwe ukulongola kuno twalondaga ukwenda, twalyendile kumbali kukibafu kya kubusookelo ikya ndusungo lwa mu Kileti, pabujo ubu ingamu jaake bikuti mu Salimoni.

⁸ Twalyendile panandi panandi nu butolwe mumbali mu nyanja, tulinkufika pabujo bumo ubwa kwimapo isitima ubu bikuti ubujo ubununu, kifuki na mu Laseja.

⁹ Twalyendile amasiku mingi ukufika apa. Po injila jaa kwenda isitima jaali mbalapala, paapo akabalilo akaa mbelo unkali kaafikile.* Po Pauli alinkubasoka alinkuti,

¹⁰ "Mwe banyambala umwe, ngujibona injila iji ukuti jikuja nu loonangiko, ndinkuti fyene ifitwalo ni sitima, looli boope nu buumi bwitu."

* **27:9 27:9 Akabalilo akaa mbelo unkali kaafikile** NKigiliki bikuti Akabalilo akaa kyaka ikya kufipika ifindu bo kakindile. Abandu bakaalondaga ukwenda injila, paapo kaali kabalilo kaa mbelo unkali.

11 Looli undongosi jula ugwa basikali, aasiitiike isi aabwuliigwe nu mwendesya sitima nu mwene sitima, ukukinda inongwa isi aabwuliigwe na Pauli.

12 Paapo pabwijo bula ubwa kwimapo isitima bukaali bununu akabalilo akaa mbelo, bingi baaliitikeene ukusookako kula. Baasubilaga ukufika pabwijo bumo mu Kileti uba bikuti Foiniki, ubwijo ubo bwa kwimapo isitima bununu, ukuti bakatugalege kula akabalilo akaa mapepo.

Pauli na banine bikutaamigwa mu nyanja

13 Iisiku limo umbelo gwa kwitongo gulinkwanda ukukula panandi. Bo bagubwene baalyagile ukuti babagiile ukufika kuno bikubwuka, balinkujifyusya ingimu, po balinkusookapo, balinkwendelela ni njila mumbali ndusungo lwa mu Kileti.

14 Bo kakindile akabalilo akapimba, gwakulile umbelo ukali ukufuma kululu kubusookelo, gwakulile ukufuma ndusungo.

15 Twatoliigwe ukujilongosya isitima ukubwuka kuno umbelo gwafumaga. Po twajilekile ukuti jeegigwege itolo nu mbelo.

16 Bo tukwenda mbibimbibi kumbali ku lusungo ulunandi ulwa mu Kaata, ulu lwatupapililaga ku mbelo, ku butolwe fijo twaliponiisye ibooti ilya kutwula abandw.

17 Ababombi abaa mu sitima baalikwabiile ibooti nkati mu sitima, balinkujipinya isitima nu lugoje paasi. Paapo baatilaga ukwikola mu nsanga ugwa mu Siliti, balinkusulusya ingimu

ukuti isitima jilingabopaga fiijo, balinkujileka jikugutigwa nu mbelo.

18 Kilaabo kyake inyanja bo jikwendelela ukusambuka fiijo, balinkwanda ukutaaga ifitwalo mu nyanja.

19 Iisiku lya butatu, balinkusopa na maboko gaabo ifibombelo fya sitima mu nyanja.

20 Tukaajimeenye injila jitu paapo twatoliigwe ukulibona iisuba pamo indondwa ku masiku mingi, ni nyanja jaalyendeliile ukusambuka fiijo. Po abandu boosa mu sitima ulusubilo ulwa kupona lalinkumalika.

21 Abandu bo bagonile amasiku mingi kisita kulyamo ifindu, Pauli alinkwima pakati pamyabo alinkujoba alinkuti, "Mwe baamyitu, linga mwalimbilikiisye ngali mukasookamo mu Kileti, po ngali injila jitu jikaja nu loonangiko ulu, ni fitwalo fyope fyaponaga.

22 Looli lilino ngubakasya ukuti mujege bakifu, paapo akajako najumo pakati pamyitu ugwa kufwa, looli jeene isitima.

23 Namanga ikilo iki ugwandumi aalyimile kifuki na niine. Afumile kwa Kyala, uju une ndi gwake, kangi ngummwipuuta.

24 Alinkuumbula alinkuti, 'Pauli, ulingatiilaga! Mpaka ukiime nkyeni mmalafyale gwa Balooma. Kyala ikubapoka abandu boosa aba bikwenda pamopeene na nungwe mu sitima, paapo akuganile.'

25 Po baagwitu, mujege bakifu, paapo une ngummwitika Kyala ukuti isyo sikuja bo muno Kyala aambuiliile.

26 Looli mpaka tukutaagigwa pa lusungo lamo.”

Pauli na banine bikupokigwa mu nyanja

27 Ikilo ikya kalongo na buna bo tukweleela kuno na kuno mu nyanja Atilija, pakilo pakati ababombi baa mu sitima balinkwinogona ukuti basegeliile kifuki ni kiisu.

28 Po balinkupima ubusolofu bwa miisi, balinkwaga ukufika paasi imikwamba gili amalongo mabili. Bo bendilepo panandi, balinkupima kangi, balinkwaga imikwamba gili kalongo na mihaano ukufika paasi.

29 Balinkupaasya ukuti isitima aajikwikinya ndwalabwe, po balinkusopa ingimu ina isi syali kunyuma ka sitima, balinkwipuuta ukuti bukuye mbibimbibi.

30 Ababombi abaa mu sitima balinkulonda ukujileka isitima nu kujonga, po balinkubwuka nkyeni mu sitima, balinkufwana bikusopa ingimu mmiisi, looli balinkulisulusya mmiisi ibooti ilya mu sitima ukuti bajonge.

31 Looli Pauli alinkummbwula undongosi gwa basikali, pamopeene na basikali baake, alinkuti, “Ababombi aba linga batikusyala mu sitima, umwe mukabagila ukupona.”

32 Po abasikali balinkusibuuta ingoje isi baalipinyile ibooti, balinkulileka ukusatukila mmiisi.

33 Bo bukaja pakukya, Pauli alinkubatengulila boosa ukuti balyemo ifindu, alinkuti, “Lilino isiku lya kalongo na buna, bo mukuguulila, mukalyamo ifindu nafimo.

34 Po ngubasuma ukuti mulyemo ifindu, ukuti muje buumi. Akajako najumo ugwa kusobesya ulunywili lamo ulwa muntu mmyake.”

35 Pauli bo ajobile isyo, alinkwega ikisyesye, alinkugwa ulupi kwa Kyala nkyeni mmyabo, alinkukimenya, alinkwanda ukulya.

36 Po boosa balinkukaba amaka, balinkulya ifindu.

37 Nkati mu sitima twalimo twe bandu 276.

38 Abandu boosa bo biikwite, balinkusopa ifitwalo fyabo ifya nganu mu nyanja ukupungusya ifitwalo mu sitima.

39 Bo bukiile, balinkutoligwa ukukimanya ikiisu kila, looli balinkububona ubujo ubu buli nu nsanga, balinkwitikana ukugela ukujitwala isitima pala, paapo bwali bujo banunu.

40 Po balinkubuuta ingoje isi baapinyiile ingimu, silinkwibila mmiisi, balinkwabula ingoje isi baapinyiile ingafi isya kufigila, balinkufyusya umwenda[†] gwa pa ndongoti, balinkugulabisya ku mbelo ukuti isitima jifike kwi isiilya.

41 Looli isitima jilinkutika ikigima kya nsanga iki kyali paasi pa miisi. Jilinkwikola ku kipulo nu kutoligwa ukusukaanika. Kunyuma kulinkwanda ukupanguka kunongwa jaa maka agaa majiga.

42 Abasikali baalondaga ukubagoga abapinyigwa boosa, ukuti alingajapo najumo ugwa koogeela nu kujonga.

[†] 27:40 27:40 *Umwenda* NKiswahili bikuti *Tanga*. Umwenda ugu linga gwiswile umbelo, gukwendesya isitima.

⁴³ Looli undongosi gwa basikali aalondaga ukubupoka ubuuni bwa Pauli, aabakaaniisye. Alinkulagila ukuti aba bameenye ukoogeela batalepo ukwitaaga mmiisi, boogeele mpaka kwi isiilya.

⁴⁴ Aba baasyele, baaliikoleeliile mmatapwa na pa tandu utungi utwa mu sitima. Ku lubaatiko ulo boosa baafikile kanunu kwi isiilya.

28

Pauli ndusungo lwa mu Molita

¹ Bo tufikile kanunu kwi isiilya, po tulinkumanya ukuti ulusungo lala ingamu jaake jo Molita.

² Abenekaaja abaa ndusungo lala, baatwambiliile ku booloolo fiijo. Twalyumile imbepo, kangi ifula jaatimaga, po balinkutukokesya umooto nu kutwambilila twesa.

³ Pauli bo abungeenie imbabu nu kusibiika mmooto, po kunongwa jaa mooto gula injoka jilinkusookamo mu mbabu, jilinkuluma ikiboko kya Pauli nu kukiniemba.

⁴ Abenekaaja bo bajibwene injoka jila jikusyuta nkiboko kya Pauli, balinkujobesania balinkuti, “Kisita kwilaamwa umundu ujju ngogi. Na apa aponile mu nyanja, lyakyala ilya kubujikisya ububiibi lyalinkongile, ukuti limfunde nu kunngoga.”

⁵ Po Pauli alinkujisanyandila injoka jila mmooto, jikaalimfuleesyepo napamo.

⁶ Looli abeene baakeetelelaga ukuti ikwisula, pamo ikugwa paasi nu kufwa. Bo baguuliile aka-balilo akatali, balinkwaga sitikumwaga nasimo imbalapala, balinkwandula inyiinogono syabo, balinkwanda ukujoba ukuti lyo lyakyala.

Pauli ikumbumbulasya ugwise gwa nkulumba gwa lusungo

⁷ Kifuki na pabujo bula, gyalipo imigunda gya mundu jamo ingamu jaake Pubili, aali nkulumba gwa lusungo lula. Alinkutwambilila nu kutuswila kanunu amasiku matatu.

⁸ Ugwise gwa Pubili aakamandaniigwe ni sekema nu lwa kumwanya. Pauli alinkwingila ku kyumba ukuti ankeete. Bo iipuutile, alinkubiika amaboko gaake pamyake, alinkumbumbulasya.

⁹ Bo siboniike isi, abandu boosa abandusungo lula aba baali babine biisaga, baabumbulsigwaga.

¹⁰ Balinkutwimika fiijo, na bo tukwipaka mu sitima balinkutupakilila ifindu nu tundu utungi utu twalondaga.

Pauli ikufika mu Looma

¹¹ Bo tuginile imyesi mitatu, tulinkwenda injila mu sitima ijingi ijaa kufuma ku Alikisandalija, iji jaasyele pala pa Molita kunongwa jaa mapepo. Mbujobu ubwa nkyeni ubwa sitima, bwali ni kifwani kya gyabaakyala mibili, ingamu jaabo abiipasya abaa kumwanya.

¹² Tulinkufika mu Silakusi, tulinkugona amasiku matatu.

13 Ukufuma uko tulinkusyunguutila, tulinkufika mu Legio. Iisiku limo bo likindile, umbelo ugwa kufuma kwitongo galinkwanda ukukula, galinkututuula ukwendelela ni njila. Iisiku lya bubili tulinkufika mu Putyoli.

14 Bo tusulwike mu sitima, kula tulinkubaaga abiiitiki. Balinkutusuuma ukuti tutuugalepo nabo amasiku mahaano na mabili. Po tulinkwenda paasi ukubuka ku Looma.

15 Abiiitiki abaa nkaaja kala bo bapiliike ukuti tuli mu njila, balinkwisa kukutwambilila pa Sokoni ijaa Api, na pabujo apa bikuti iNyumba iTatu isya Baheesya. Pauli bo ababwene alinkugwa ulupi kwa Kyala, alinkukaba amaka.

16 Bo tufikile ku Looma, Pauli alinkwitikisigwa ukugona kumyake, pamopeene na nsikali gwa kundindilila.

Pauli ikubalumbilila abandu abaa mu Looma

17 Amasiku matatu bo gakindile, Pauli alinkubakoolela abalongosi baa Bajuuta abaa nkaaja kala ukuti baaganile. Bo babungeene, alinkubabwula alinkuti, "Mwe baamyitu, na paapo ngatula inongwa najimo ku bandu biitu pamo ukusipinga inyiiho sya biisukulu biitu, naakoliigwe kula mu Jelusalemu, ndinkubiikigwa mmaboko gaa Balooma.

18 Bo baandaalusiiisye kanunu, baalyagile ngaja na nongwa najimo ijaa kuti ngogigwe, baalondaga ukunyaabula.

19 Looli aBajuuta bo bikukaana ukuti naabuligwe, ngaali nasyo isya kubomba looli kwene ukukinda ku malafyale unkulamba, na

paapo ngaali nasyo nasimo isya kubalonga abandũ baa nkikolo kyangũ.

20 Kunongwa iji, mbakooliile ukuti mwise kukungeeta, nu kujoba na niine. Mbinyiigwe ni minyololo igi kunongwa ijaa ifi bikusũũbila aBanyaisilaili.”

21 Abeene balinkummwamula Pauli balinkuti, “Uswe tukambililapo kalata najũmo ugwa kufuma mu Jutai, kangĩ akiisako najũmo mbaamyitũ ugwa kutubũũla inongwa simo pamo ugwa kukujoba ububiibi ugwe.

22 Looli twiganile ukupilika isi kwinogona ugwe, paapo tumeenye kukuti bujo abandũ bikusijoba kabiibi manyisyo isyo.”

23 Balinkwitikana nagwe iisiku lya kwaganila. Iisiku ilyo bo lifikile, balinkwisa abandũ bingi. Pauli alinkubalingaania inongwa nyingi ukwandila nulubũnjũ mpaka nama-jolo, aabalũmbililaga inongwa sya Bũnyafyale bwa Kyala. Aabasisimikisyaga ukuti boope bammwitike Jesu, ku njila jaa kubalingaania amasyũ aga gikujoba inongwa syake mu ndagilo sya Moose, na mwa baakalata abaa bakunguluka.

24 Bamo baaliitiike isi aajobaga, bamo bakaaliitiike.

25 Po aBajuuta bala balinkutapukana mu nyiinogono syabo, balinkusookapo bo Pauli ajobile iisyũ ili, “Mbepo Mwikemo aajobile kanunu na biisukulu biitu, bo ikujoba ku njila jaa nkunguluka Jeesaja, aatile,

26 ‘Bũũka ku bandũ aba, ukababũũle ukuti,

ukupilika mukupilikaga, looli mutikusyaganiaga.

Nu kukeeta mukukeetaga, looli mutikusibonaga.

²⁷ Paapo indumbula sya bandu aba ngafu, imbulukutu syabo sili na mapali, kangi basiisiilile.

Linga baakeetaga na maaso gaabo, nu kupilika ni mbulukutu syabo, ngali basyageenie mu ndumbula syabo, nu kupinduka, po naababambulussyaga.' ”*

²⁸ Po Pauli alinkujoba alinkuti, “Kunongwa ijo mumanyege ukuti, ubupoki bwa Kyala butumiigwe ku bandu aba bakaja Bajuuta, abeene bikwakupilikisyaga.”

[²⁹ Pauli bo amalile ukujoba amasyu aga, abajuuta balinkusookapo kuno bikukaanikana sii nyingi.]†

³⁰ Pauli aagonile ifyinja fibili mu nyumba jaake iji aajihombelaga indalama. Aabambililaga kanunu boosa aba baabuukaga kukunkeeta.

³¹ Aalumbililaga isya Bunyafyale bwa Kyala, nu kamanyisya iNdami iNunu ijaa Ntwa Jesu Kilisiti, ku bukifu, kisita kupingigwa nu mundu najumo.

* **28:27 28:26-27** Bala kalata gwa Jeeseja 6:9-10. † **28:29 28:29** Baakalata bamo abaa ijolo bakaja na kanandi aka.

Ulwikano Ulupya
Nyakyusa-Ngonde: Ulwikano Ulupya (New
Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Nyakyusa-Ngonde)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

14ff4521-53e4-562c-aacb-6f4faf55a6c8